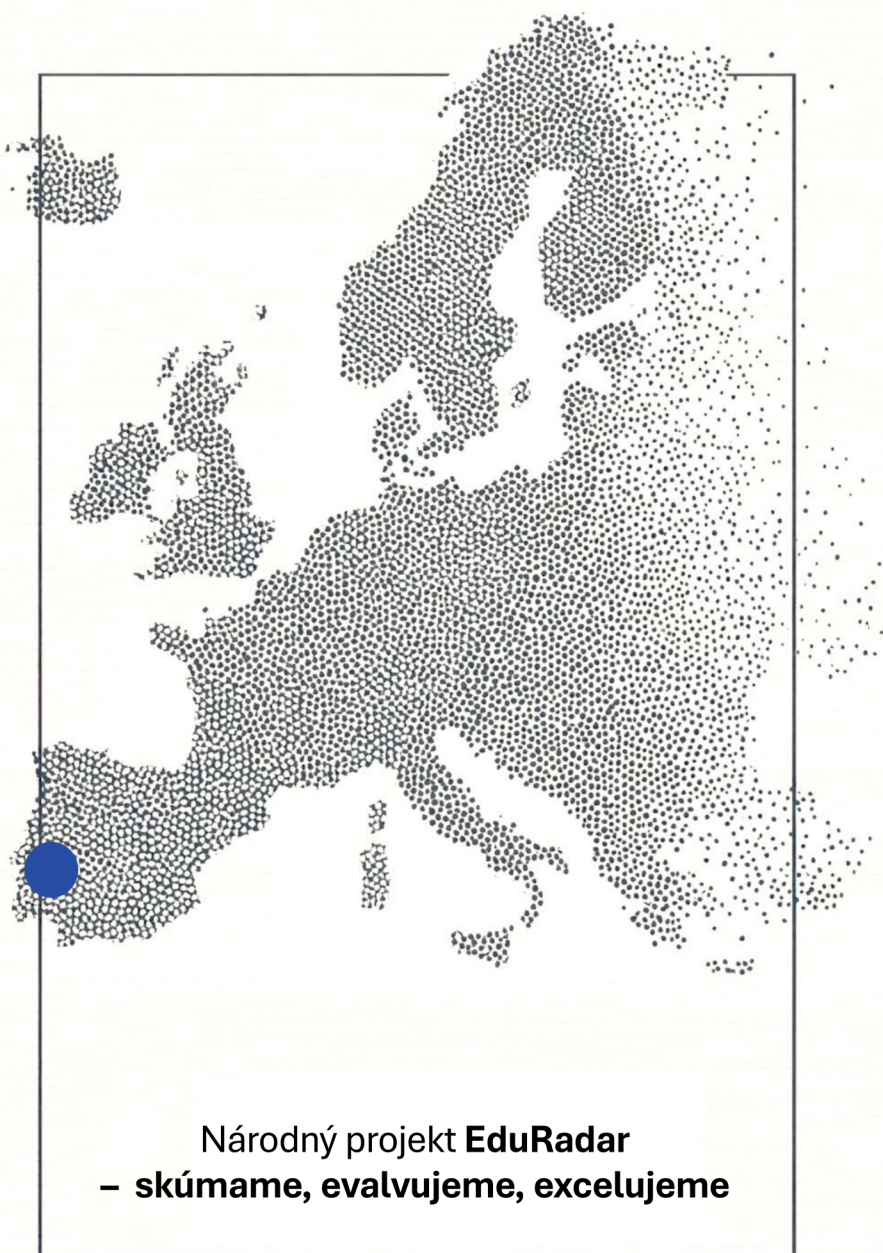

Inšpekčná činnosť a hodnotenie kvality škôl v Portugalsku

Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou v rámci Programu Slovensko

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKČIA

OBSAH

1.	PREHLAD SYSTÉMU VZDELÁVANIA V KRAJINE – STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACIEHO SYSTÉMU	8
1.1	Opis jednotlivých úrovní vzdelania od MŠ po VŠ	8
1.2	Členenie škôl (vzdelávania) a organizácia školského roku	10
1.2.1	Organizačné členenie škôl	10
1.2.2	Organizácia školského roku v školách / školských zariadeniach	10
1.3	Povinná školská dochádzka.....	10
1.4	Ukončovanie štúdia a hodnotenie žiakov	11
1.5	Štátne a súkromné vzdelávacie inštitúcie (zriaďovatelia škôl) a školné	16
1.6	Forma riadenia škôl a školských zariadení	17
1.7	Počet žiakov v krajine v jednotlivých úrovniach vzdelávania	19
1.8	Dostupné štatistiky o počte materských, základných a stredných škôl v krajine za rok 2024	20
1.9	Existencia nástrojov na sledovanie uplatnenia absolventov stredných a vysokých škôl	20
2.	SYSTÉM, PROCESY A METÓDY HODNOTENIA KVALITY VZDELÁVACÍCH INŠTITÚCIÍ	22
2.1	Realizátor hodnotenia kvality škôl a školských zariadení.....	22
2.1.1	Základné informácie o organizácii	22
2.1.2	Právny rámec upravujúci hodnotenie kvality škôl a školských zariadení.....	24
2.1.3	Nezávislosť/kompetencie organizácie	24
2.1.4	Financovanie organizácie.....	29
2.2	Typ a periodicita hodnotenia kvality škôl a školských zariadení	29
2.3	Postup pri sebahodnotení školy (autoevalvácia)	31
2.4	Postup externého hodnotenia kvality škôl a školských zariadení	33
2.5	Oblasti/kritériá hodnotenia kvality škôl a školských zariadení (okrem VŠ)	41
2.6	Výstupy z hodnotenia kvality škôl a školských zariadení	52
2.7	Iné hodnotenia kvality škôl.....	52
2.8	Aktivity školy po inšpekčnej činnosti	53
2.9	Identifikácia zúčastnených aktérov (stakeholderov) na hodnotení kvality škôl a školských zariadení	54
2.10	Plánované reformy v oblasti hodnotenia kvality škôl a školských zariadení	55
3.	SWOT ANALÝZA HODNOTENIA KVALITY ŠKÔL A ŠKOLSKÝCH ZARIADENÍ	57
4.	ODPORÚČANIA DO SLOVENSKEHO KONTEXTU.....	60
4.1	Odporúčania pre slovenský inšpekčný systém vyplývajúce z analýzy portugalskej praxe	60
4.2	Porovnanie hodnotiacich kritérií a indikátorov kvality – identifikácia prvkov portugalského rámca nad rámec slovenského systému	63

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka č. 1	Úrovně vzdelávania v Portugalsku	8
Tabuľka č. 2	Vyučovacie obdobia v Portugalsku – školský rok 2025/2026.....	10
Tabuľka č. 3	Hodnotenie v rámci základného vzdelávania	11
Tabuľka č. 4	Hodnotenie v rámci vyššieho sekundárneho vzdelávania	14
Tabuľka č. 5	Počet detí a žiakov podľa typu vzdelávania za školský rok 2023/2024	19
Tabuľka č. 6	Počet škôl podľa typu za školský rok 2023/2024	20
Tabuľka č. 7	Zoznam nástrojov na sledovanie uplatnenia absolventov	21
Tabuľka č. 8	Základné informácie o generálnom inšpektoráte	22
Tabuľka č. 9	Činnosti generálneho inšpektorátu (systematické a jednorazové intervencie)	26
Tabuľka č. 10	Nástroje hodnotenia a monitorovania kvality škôl a ich periodicita	30
Tabuľka č. 11	Prípravné práce.....	34
Tabuľka č. 12	Hodnotiace práce v škole	35
Tabuľka č. 13	Vypracovanie hodnotiacej správy.....	37
Tabuľka č. 14	Hodnotenú školy a hodnotitelia zapojení v školských rokoch 2022/2023 a 2023/2024	40
Tabuľka č. 15	Školy hodnotené v treťom cykle	41
Tabuľka č. 16	Hodnotiacia škála referenčného rámca externého hodnotenia škôl	43
Tabuľka č. 17	1. doména: Sebahodnotenie (autoevalvácia)	43
Tabuľka č. 18	2. doména: Líderstvo a manažment	44
Tabuľka č. 19	3. doména: Poskytovanie vzdelávacích služieb.....	46
Tabuľka č. 20	4. doména: Výsledky	50
Tabuľka č. 21	Zoznam aktérov na hodnotení kvality škôl a školských zariadení	54
Tabuľka č. 22	Plánované/realizované reformné kroky a zlepšenia v oblasti hodnotenia kvality škôl a školských zariadení.....	55
Tabuľka č. 23	SWOT analýza hodnotenia kvality škôl a školských zariadení.....	57

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok č. 1	Zdroje zberu informácií v rámci externého hodnotenia škôl.....	34
Obrázok č. 2	Trvanie a fázy externého hodnotenia škôl	39
Obrázok č. 3	Referenčný rámec externého hodnotenia škôl.....	42

ZOZNAM PRÍLOH

- Príloha č. 1** Odborné vyjadrenie zástupkyne Generálneho inšpektorátu pre vzdelávanie a vedu k systému externého hodnotenia škôl v Portugalsku
- Príloha č. 2** Počet žiakov podľa typu vzdelávania za jednotlivé školské roky
- Príloha č. 3** Počet škôl podľa typu za jednotlivé školské roky

ZOZNAM SKRATIEK

AEE	Externé hodnotenie škôl (Avaliação Externa das Escolas)
DGEEC	Generálne riaditeľstvo pre štatistiky v oblasti školstva a vedy (Direção-Geral de Estatísticas da Educação e Ciência)
EKR	Európsky kvalifikačný rámec
EMAEI	Multidisciplinárny tím na podporu inkluzívneho vzdelávania (Equipa Multidisciplinar de Apoio à Educação Inclusiva)
IAVE	Inštitút pre hodnotenie vzdelávania (Instituto de Avaliação Educativa)
IGEC	Generálny inšpektorát pre vzdelávanie a vedu (Inspeção-Geral da Educação e Ciência)
MECI	Ministerstvo školstva, vedy a inovácií Portugalskej republiky (Ministério da Educação, Ciência e Inovação)
NKR	Národný kvalifikačný rámec
SICI	Stála medzinárodná konferencia inšpektorátov (The Standing International Conference of Inspectorates)
ŠŠI	Štátna školská inšpekcia

ZHRNUTIE

Jadrom portugalského modelu hodnotenia kvality škôl je **externé hodnotenie – hlavný, systematický a cyklický nástroj** posudzovania kvality škôl (komplexné hodnotenie s možnosťou priebežných hodnotení medzi cyklami). Opiera sa o zákonný rámec a dopĺňa ho **sebahodnotenie (autoevalvácia)** ako interný nástroj rozvoja školy.

Hodnotenie nie je postavené primárne na konštatovaní nedostatkov či porušení pravidiel. Namiesto kontrolného prístupu sa zameriava na kvalitu procesov a výsledkov školy, pracuje s kvalitatívnymi ukazovateľmi a celkový úsudok vzniká syntézou viacerých dôkazov, nie mechanickým bodovaním.

Externé hodnotenie kvality škôl

Prezenčná návšteva školy je jadrom procesu; digitálne nástroje (napr. dotazníky) majú podporný charakter. Systém počíta so zapojením žiakov, rodičov a ďalších partnerov prostredníctvom rozhovorov a dotazníkov. **Proces má viacero etáp** (príprava → práca v škole → vypracovanie správy).

Hodnotenie realizuje spravidla **tím 2 inšpektorov a 2 externých expertov;** pri menších školách môže byť tím v redukovanom zložení (1 + 1). Externí experti sú vyberaní z databázy navrhovanej univerzitami a výskumnými inštitúciami.

Zistenia vychádzajú z viacerých zdrojov dôkazov (pozorovania, rozhovory, dokumentácia, štatistiky) a sú **overované trianguláciou.**

Po externom hodnotení **nenasleduje automatické ukladanie záväzných opatrení zo strany inšpekcie.** **Zodpovednosť za reakciu nesie škola** – odporúčania využíva v sebahodnotení a pri aktualizácii rozvojových plánov.

Jednotný rámec hodnotenia – domény, kritériá, škála

Referenčný rámec externého hodnotenia je stabilný a jednotný pre celú krajinu; školy sú posudzované podľa rovnakých kritérií a ukazovateľov („rovnaký meter“), čo zvyšuje predvídateľnosť a porovnateľnosť výsledkov medzi regiónmi.

Rámec je štruktúrovaný do **4 domén** (1. Sebahodnotenie, 2. Líderstvo a manažment, 3. Poskytovanie vzdelávacích služieb, 4. Výsledky). Používa sa **päťstupňová hodnotiacia škála** pre každú doménu (od „Vynikajúco“ po „Nedostatočne“).

Generálny inšpektorát pre vzdelávanie a vedu môže v odôvodnených prípadoch realizovať **priebežné hodnotenie vybraných domén** (napr. pri identifikovaní vážnych slabín alebo výrazných zmien v škole). **Nejde o sankčný nástroj,** ale o overenie pokroku a podporu rozvoja.

Výstupy a transparentnosť

Pre každú školu sa vypracúva **hodnotiacia správa podložená dôkazmi,** ktorá identifikuje silné stránky aj oblasti na zlepšenie. Návrh správy je zaslaný škole na vyjadrenie pred jej zverejnením.

Vypracúvajú sa aj **ročné súhrnné správy** podporujúce verejné poznanie a tvorbu vzdelávacích politík; výstupy sú zverejňované na webovom sídle Generálneho inšpektorátu pre vzdelávanie a vedu.

Školy nie sú oficiálne porovnávané ani rankované podľa výsledkov externého hodnotenia (hoci verejnosť si môže vytvárať vlastné porovnania zo zverejnených správ).

Portugalsko predstavuje model, kde je externé hodnotenie zrozumiteľné a predvídateľné (stabilný rámec), tímové a dôkazovo podložené (triangulácia), orientované na rozvoj (správa = silné stránky + odporúčania na zlepšenie) a transparentné (zverejňovanie výstupov), no bez oficiálneho rankingovania škôl.

1. PREHĽAD SYSTÉMU VZDELÁVANIA V KRAJINE – STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACIEHO SYSTÉMU

1.1 Opis jednotlivých úrovní vzdelania od MŠ po VŠ

Portugalský vzdelávací systém je podľa [zákona o vzdelávaní č. 46/86](#) zo 14. októbra rozdelený na:

- **predškolské vzdelávanie,**
- školské vzdelávanie, ktoré zahŕňa **základné, vyššie sekundárne a terciárne (vysokoškolské) vzdelávanie,**
- **mimoškolské vzdelávanie.**

Povinná školská dochádzka trvá **12 rokov** – od **6 do 18 rokov**, alebo do ukončenia vyššieho sekundárneho vzdelávania.¹

Tabuľka č. 1 Úrovně vzdelávania v Portugalsku

 Predprimárne (predškolské) vzdelávanie ISCED 0	<ul style="list-style-type: none">▪ Určené pre deti od 3 rokov do začiatku povinnej školskej dochádzky (t. j. do 6 rokov).▪ Dochádzka je nepovinná, pričom sa zdôrazňuje primárna úloha rodiny v edukácii dieťaťa; zároveň je predškolské vzdelávanie univerzálne dostupné pre deti od roku, v ktorom dovŕšia 3 roky.▪ Verejné vzdelávanie je bezplatné a univerzálne od 4 rokov, vrátane posledných rokov predprimárneho vzdelávania.▪ Starostlivosť o deti do 3 rokov (jasle) nie je vedená ako súčasť školského systému (spadá pod rezort sociálnych vecí).
 Základné vzdelávanie 1. a 2. cyklus zodpovedajú ISCED 1, 3. cyklus zodpovedá ISCED 2	<ul style="list-style-type: none">▪ Je univerzálne, povinné, bezplatné a trvá 9 rokov.▪ Má jednotnú štruktúru a je rozdelené do troch na seba nadväzujúcich cyklov:<ul style="list-style-type: none">❖ 1. cyklus – 4 roky, ročníky 1–4, typicky pre vek 6–9 rokov (začiatok povinnej školskej dochádzky)❖ 2. cyklus – 2 roky, ročníky 5–6, typicky 10–11 rokov

¹ EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Overview*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-20]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/overview>>.

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 3. cyklus – 3 roky, ročníky 7–9, typicky 12–14/15 rokov (nižšie sekundárne vzdelávanie)² ▪ Základné vzdelávanie je koncipované ako jednotné a všeobecné, teda bez skorého rozdeľovania žiakov do špecializovaných vzdelávacích smerov. Popri tom však môžu niektoré školy poskytovať aj špecializované umelecké vzdelávanie, ktoré rozširuje bežnú všeobecnú vzdelávaciu ponuku.
<p> Vyššie sekundárne vzdelávanie ISCED 3</p> <p>Postsekundárne neterciárne vzdelávanie ISCED 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Trvá 3 roky a zodpovedá ročníkom 10–12, typicky pre vek 15–18 rokov. ▪ Cieľom je poskytnúť diverzifikované vzdelávanie podľa záujmov žiakov – s orientáciou na ďalšie štúdium a/alebo vstup na trh práce. ▪ Zahŕňa päť typov študijných programov:³ <ul style="list-style-type: none"> ✓ vedecko-humanitné programy ✓ odborné programy ✓ špecializované umelecké programy ✓ školou profilované programy (programy s vlastným školským kurikulumom) ✓ učňovské programy ▪ Postsekundárne neterciárne vzdelávanie predstavuje nadstavbovú úroveň po ukončení vyššieho sekundárneho vzdelávania. Je zamerané na vysokokvalifikovanú technickú prípravu, rýchlu integráciu na trh práce a možnosť pokračovania v terciárnom vzdelávaní.
<p> Terciárne vzdelávanie ISCED 5 – 8</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vysokoškolské vzdelávanie je štruktúrované podľa Bolonského procesu a nadväzuje na ukončené vyššie sekundárne vzdelanie (alebo ekvivalent). ▪ V rámci terciárneho vzdelávania sa v Portugalsku používa trojcyklová štruktúra stupňov:⁴ <ul style="list-style-type: none"> ➤ ISCED 6: bakalársky stupeň alebo ekvivalent ➤ ISCED 7: magisterský stupeň alebo ekvivalent ➤ ISCED 8: doktorandský stupeň alebo ekvivalent

² EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Single-structure primary and lower secondary education*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-20]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/single-structure-primary-and-lower-secondary-education>>.

³ EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Organisation of the education system and its structure*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-21]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/organisation-education-system-and-its-structure>>.

⁴ DIREÇÃO-GERAL DO ENSINO SUPERIOR. *Portuguese Higher Education System*. [online]. [cit. 2026-01-21]. Dostupné na: <<https://www.dges.gov.pt/en/pagina/portuguese-higher-education-system>>.

1.2 Členenie škôl (vzdelávania) a organizácia školského roku

1.2.1 Organizačné členenie škôl

V Portugalsku je sieť verejných škôl organizovaná najmä prostredníctvom **školských klastrov**, ktoré združujú viacero škôl a/alebo stupňov/cyklusov základného a/alebo stredného vzdelávania pod spoločným riadením a spoločným vzdelávacím projektom. Školské klastre majú určitú mieru autonómie, najmä v oblasti pedagogiky, učebných osnov, organizácie rozvrhov a riadenia nepedagogických zamestnancov.

Popri nich existujú aj **samostatné školy**, ktoré nie sú súčasťou klastrov. Klastre aj nezdružené školy majú vlastné orgány administratívy a riadenia.⁵

Ministerstvo školstva, vedy a inovácií Portugalskej republiky⁶ (ďalej len „ministerstvo školstva“) je zodpovedné za riadenie siete zariadení predškolskej výchovy, základného a stredného vzdelávania.

1.2.2 Organizácia školského roku v školách / školských zariadeniach

Školský rok v Portugalsku je spravidla rozdelený do **troch vyučovacích období** s vopred určenými termínmi začiatku a konca a s plánovanými prerušeniami vyučovania (vianočné, karnevalové a veľkonočné obdobie). Termíny sú stanovené rezortným rozhodnutím publikovaným v **Zbierke zákonov Portugalskej republiky (rezortné rozhodnutie č. 8368/2024)** a pre školský rok **2025/2026** určujú začiatok vyučovania v polovici septembra, koniec 1. obdobia v polovici decembra, 2. obdobie od začiatku januára do konca marca a 3. obdobie od polovice apríla do júna, pričom ukončenie je diferencované podľa ročníkov a stupňa (najneskôr do konca júna pre materské školy a 1. cyklus základného vzdelávania). Predpis zároveň umožňuje určitú flexibilitu – napríklad možnosť semestrálnej organizácie alebo lokálne úpravy časti prerušenia vyučovania v koordinácii s obcou.

Tabuľka č. 2 Vyučovacie obdobia v Portugalsku – školský rok 2025/2026

Obdobie	Začiatok	Koniec
1. obdobie	medzi 11. – 15. 9. 2025	16. 12. 2025
2. obdobie	5. 1. 2026	27. 3. 2026
3. obdobie	13. 4. 2026	podľa ročníka/stupňa od 5. do 30. 6. 2026

Zdroj: Rezortné rozhodnutie č. 8368/2024 (z 25. júla 2024), ktorým sa stanovujú školské kalendáre na roky 2024/2025 až 2027/2028

1.3 Povinná školská dochádzka

V Portugalsku je **povinná školská dochádzka** viazaná na vek **6 až 18 rokov** podľa **zákona č. 85/2009** z 27. augusta.

Povinná školská dochádzka končí:

⁵ EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Overview*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-20]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurydedia/portugal/overview>>.

⁶ MECI - Ministério da Educação, Ciência e Inovação.

- a) získaním **diplomu na úrovni stredného vzdelania**, alebo
- b) bez ohľadu na získanie diplomu **na konci školského roka, v ktorom žiak dovŕši 18 rokov**.

Zákon ukladá **zákonnému zástupcovi povinnosť zapísať** dieťa/žiaka do školy (verejnej alebo uznanej súkromnej/kooperatívnej siete alebo do uznanej inštitúcie vzdelávania/odbornej prípravy) a žiakovi **povinnosť dochádzať do školy**.

Povinné vzdelávanie sa realizuje v rámci: **základného vzdelávania a stredného vzdelávania**; spolu ide o **12 rokov** (9 + 3).

Do **základného vzdelávania** nastupujú deti, ktoré dovŕšia **6 rokov do 15. septembra**; deti, ktoré dovŕšia 6 rokov medzi **16. 9. – 31. 12.**, môžu nastúpiť na žiadosť zákonného zástupcu.

Predškolské vzdelávanie je naďalej **dobrovoľné**, hoci štát postupne rozširuje jeho univerzálnu dostupnosť.

1.4 Ukončovanie štúdia a hodnotenie žiakov

Hodnotenie je neoddeliteľnou súčasťou vzdelávacej praxe a umožňuje systematicky zhromažďovať informácie nevyhnutné na prijímanie vhodných rozhodnutí na zlepšenie kvality učenia sa žiakov.

Tabuľka č. 3 Hodnotenie v rámci základného vzdelávania⁷

Typy hodnotenia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podľa zákonného dekrétu č. 55/2018 zo 6. júla hodnotenie žiakov zahŕňa formatívne a sumatívne hodnotenie. ▪ Formatívne hodnotenie – je priebežné a systematické; využíva rôzne mechanizmy zberu informácií primerané rozmanitosti učenia sa a okolnostiam, v ktorých prebieha. Umožňuje učiteľovi, žiakovi, rodičovi/zákonnému zástupcovi a ďalším oprávneným osobám alebo orgánom získať informácie o učení sa a podľa nich upravovať procesy a stratégie. ▪ Sumatívne hodnotenie – predstavuje celkové zhodnotenie učenia sa žiaka na účely klasifikácie a certifikácie a zahŕňa: <ul style="list-style-type: none"> ○ interné sumatívne hodnotenie, ktoré sa vykonáva na konci každého obdobia a je zodpovednosťou učiteľov a orgánov pedagogického vedenia a správy školy, ○ externé sumatívne hodnotenie, ktoré je v zodpovednosti príslušných služieb a orgánov ministerstva školstva. ▪ Interné sumatívne hodnotenie v 1. cykle základného vzdelávania je vo všetkých oblastiach opisné a má podobu kvalitatívneho hodnotenia (veľmi dobrý, dobrý, uspokojivý, neuspokojivý).
------------------------	---

⁷ EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Assessment in single-structure education*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-22]. Dostupné na internete: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/assessment-single-structure-education>.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ V 2. a 3. cykle sa všetky informácie zo sumatívneho hodnotenia uvádzajú na škále 1 až 5 vo všetkých predmetoch, pričom 3 je minimálna známka na úspešné ukončenie („prospel“). ▪ Do začiatku školského roka pedagogická rada školy definuje hodnotiace kritériá pre každý cyklus a ročník na základe návrhov jednotlivých predmetových skupín v súlade s kurikulárnymi usmerneniami ministerstva školstva.
<p>Externé hodnotenie učenia sa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Je v gescii ministerstva školstva a pozostáva z dvoch typov štandardizovaných testov určených pre všetkých žiakov: <ul style="list-style-type: none"> ○ testy monitorovania učenia (testy ModA), ○ záverečné skúšky na konci cyklu základného vzdelávania. ▪ Po prvýkrát sa testy ModA realizovali v školskom roku 2024/2025 pre žiakov 4. ročníka (1. cyklus) a 6. ročníka (2. cyklus) v súlade s nariadením č. 2-A/2025 z 3. marca. ▪ Testy ModA sa vykonávajú digitálne a nemajú vplyv na postup žiaka do vyššieho ročníka. Ich cieľom je monitorovať výkonnosť žiakov. Sú zamerané na čitateľskú a pisateľskú gramotnosť, matematickú a prírodovednú gramotnosť a ďalšie gramotnosti, ktoré sa budú striedavo sledovať v trojročnom cykle, pričom referenčným rámcom je Profil žiaka po ukončení povinnej školskej dochádzky. ▪ Výsledky testov ModA sa zverejňujú anonymne a sú zoradené podľa školy a obce tak, aby bolo možné vytvárať rebríčky vzdelávacích zariadení. ▪ Výsledky testov ModA sa každoročne poskytujú školám, obciam, žiakom a zákonným zástupcom prostredníctvom individuálnych správ o žiakovi, správ školy⁸, obce a národných správ⁹ a slúžia ako nástroj na podporu pedagogickej autonómie a riadenia kurikula. ▪ Záverečné skúšky v 9. ročníku sa konajú s cieľom certifikovať ukončenie základného vzdelávania a monitorovať výkon žiakov. Overujú kurikulárny obsah z predmetov portugálčina, portugálčina ako cudzí jazyk, portugálčina ako druhý jazyk a matematika, pričom východiskom sú Profil žiaka pri ukončení povinnej školskej dochádzky a Základné učivo.¹⁰ Realizujú sa v digitálnom a hybridnom formáte (matematika) a majú váhu 30 % v celkovom záverečnom hodnotení žiaka.

⁸ Individuálne správy pre žiakov a zákonných zástupcov sú sprístupnené cez uzavretú platformu výsledkov s prihlasovaním a nie sú bežne verejne dostupné cez internet. Správy školy a správy obce sú generované a distribuované školám a príslušným orgánom taktiež cez platformu s prístupovými údajmi.

⁹ Národné správy o výsledkoch ModA sú k dispozícii na tejto stránke: <https://relatoriosmoda.iave.pt/>

¹⁰ ¹⁰ Ide o kurikulárne usmerňujúce dokumenty, ktoré tvoria východisko pre plánovanie, realizáciu a hodnotenie vyučovania a učenia sa a ktorých cieľom je podporovať rozvoj oblastí kompetencií uvedených v Profile žiaka po ukončení povinnej školskej dochádzky.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Přípravu, realizáciu a vyhodnocovanie národných testov a skúšok zabezpečuje Inštitút pre hodnotenie vzdelávania.
<p>Postup žiakov</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Postup alebo opakovanie ročníka sa vyjadruje pojmami „prospet“ / „neprospet“ na konci každého školského roka a „schválený“ / „neschválený“ na konci každého cyklu. Rozhodnutie o opakovaní ročníka môže byť prijaté až po pedagogickom monitorovaní a po uplatnení opatrení navrhnutých a realizovaných na odstránenie zistených ťažkostí. ▪ V 1. ročníku žiadny žiak neopakuje ročník, s výnimkou prípadov, keď o tom rozhodne triedny učiteľ po prekročení povoleného počtu neospravedlnených absencií. ▪ Na konci 1. cyklu žiak nepostupuje do ďalšieho ročníka a získa hodnotenie „neschválený“, ak bol hodnotený známku „neuspokojivý“ z portugalského jazyka (alebo portugalský jazyk ako nematerinský jazyk, či ako druhý jazyk) a zároveň z matematiky; alebo ak získal hodnotenie „neuspokojivý“ z portugalčiny alebo matematiky a súčasne z dvoch ďalších predmetov. ▪ V 2. a 3. ročníku možno o opakovaní rozhodnúť len po poskytnutí pedagogickej podpory a ide o výnimočné opatrenie. Dôvodom na opakovanie môže byť aj prekročení povoleného počtu neospravedlnených absencií, ak tak rozhodne triedna rada. ▪ Na konci 2. a 3. cyklu žiak nepostúpi do ďalšieho cyklu, ak má známku nižšiu ako 3 z portugalčiny (alebo portugalčiny ako nematerinský jazyk, či ako druhý jazyk) a z matematiky, alebo ak má známku nižšiu ako 3 v troch alebo viacerých predmetoch. ▪ Opakovanie ročníka v základnom vzdelávaní znamená, že žiak musí ročník absolvovať znovu a navštevuje všetky predmety kurikula. ▪ Školy musia zabezpečiť zapojenie rodičov alebo zákonných zástupcov do hodnotenia učenia sa ich detí. Podmienky tohto zapojenia určuje každá škola.
<p>Certifikácia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žiakom, ktorí úspešne ukončia 9. ročník, sa udelí diplom o ukončení základného vzdelávania a osvedčenie, ktoré uvádza absolvované predmety alebo moduly s príslušnými známkami, ako aj výsledky záverečných skúšok na konci cyklu (v základnom vzdelávaní). ▪ Na žiadosť zainteresovaných osôb je možné kedykoľvek počas štúdia vydať aj potvrdenia o nadobudnutých kvalifikáciách, ktoré podrobne uvádzajú absolvované predmety a výsledky hodnotenia. ▪ Vydávanie certifikácie je v kompetencii riadiacich orgánov školy.

Tabuľka č. 4 Hodnotenie v rámci vyššieho sekundárneho vzdelávania¹¹

Typy hodnotenia	<ul style="list-style-type: none">▪ V rámci vedecko-humanitných programov vyššieho sekundárneho vzdelávania je hodnotenie organizované v troch formách:<ul style="list-style-type: none">○ Diagnostické hodnotenie – je určené na uľahčenie integrácie žiaka, podporu študijného a kariérového poradenstva, ako aj na strategické úpravy v procese vzdelávania.○ Formatívne hodnotenie – je priebežné a systematické; využíva rôzne nástroje na zber informácií primerané rozmanitosti vyučovacích procesov. Reguluje proces učenia sa a pomáha učiteľom aj žiakom identifikovať a prekonávať ťažkosti, plánovať a prijímať rozhodnutia.○ Sumatívne hodnotenie – zameriava sa najmä na klasifikáciu a certifikáciu a vyjadruje sa na škále 0–20. Môže byť interné (realizované učiteľmi a školou) alebo externé, ktoré sa vykonáva celonárodne v súbore predmetov v 11. a 12. ročníku prostredníctvom centrálnych služieb ministerstva školstva (najmä prostredníctvom Inštitútu pre hodnotenie vzdelávania). Jeho cieľom je zabezpečiť dôveryhodnosť a objektivitu.▪ Na začiatku školského roka pedagogická rada v súlade s usmerneniami uvedenými v riadiacich dokumentoch stanovuje hodnotiace kritériá pre každý predmet a ročník na základe návrhov jednotlivých predmetových skupín v strednom vzdelávaní.▪ Na úspešné ukončenie vyššieho sekundárneho vzdelávania musia žiaci úspešne absolvovať všetky predmety zahrnuté v študijnom programe, pričom minimálna známka je 10.▪ Podľa nových pravidiel týkajúcich sa ukončenia vyššieho sekundárneho vzdelávania a vstupu na vysoké školy (zákon č. 62/2023 z 25. júla) sú žiaci naďalej povinní absolvovať národné záverečné skúšky z troch predmetov. Ide o portugalčinu, ktorá je povinná pre všetkých žiakov vo všetkých programoch vyššieho sekundárneho vzdelávania, a skúšky z dvoch predmetov zo špecifickej odbornej zložky každého programu (môže ísť o dvojročné alebo trojročné predmety) podľa zvolenej dráhy a záujmov žiaka; alternatívne môže ísť o jeden z týchto predmetov a predmet filozofia zo všeobecnej vzdelávacej zložky.
------------------------	--

¹¹ EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Assessment in general upper secondary education*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-22]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/assessment-general-upper-secondary-education>>.

<p>Postup žiakov</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Úspešné absolvovanie každého predmetu závisí od získania výslednej klasifikácie (známky) z predmetu najmenej 10. V prípade viacročných predmetov nesmie byť známka za ročník v končiacom roku nižšia ako 8.¹² ▪ Žiaci, ktorí postúpia do ďalšieho ročníka s ročným hodnotením nižším ako 10 v jednom alebo dvoch predmetoch, pokračujú v týchto predmetoch, pokiaľ získaná známka (resp. známky) nie je nižšia ako 8. ▪ Žiak opakuje ročník a/alebo stupeň, ak má známku nižšiu ako 10 (na škále 1–20) vo viac ako dvoch predmetoch; tieto predmety musí opakovať. Zároveň si môže zlepšovať známky aj v ostatných predmetoch. ▪ Žiaci nepostupujú v trojročných predmetoch, v ktorých v 10. a 11. ročníku po sebe získali ročné hodnotenie nižšie ako 10. ▪ Pri rozhodovaní o postupe sa zohľadňujú aj predmety, z ktorých bol žiak vylúčený pre absencie alebo pri ktorých zrušil zápis. ▪ Ak má žiak v jednom predmete viac než jedno ročné hodnotenie nižšie ako 10, na účely postupu sa tento predmet započítava iba raz. ▪ Postup, hodnotenie a certifikácia žiakov, na ktorých sa vzťahujú univerzálne, selektívne alebo dodatočné opatrenia na podporu učenia sa a inklúzie, sa realizujú v súlade so zákonom č. 54/2018 zo 6. júla. V prípade žiakov s dodatočnými opatreniami sa postup riadi podmienkami stanovenými v technicko-pedagogickej správe a v individuálnom vzdelávacom programe.¹³
<p>Certifikácia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žiaci ukončujú vyššie sekundárne vzdelávanie (vedecko-humanitné programy) vtedy, ak úspešne prospeli vo všetkých predmetoch príslušného študijného programu. Ukončenie štúdia sa potvrdzuje udelením: <ul style="list-style-type: none"> ○ „Diplomu“ – osobného a neprenosného dokumentu, ktorý potvrdzuje ukončenie vyššieho sekundárneho vzdelávania a identifikuje absolvovaný program a príslušnú úroveň kvalifikácie podľa Národného kvalifikačného rámca (ďalej len „NKR“) a Európskeho kvalifikačného rámca (ďalej len „EKR“). Ak je to relevantné, potvrdzuje aj odborné zručnosti alebo profesijnú činnosť, pre ktoré bola kvalifikácia získaná, ako aj záverečnú klasifikáciu. ○ „Certifikátu/Osvedčenia“ – osobného a neprenosného dokumentu, ktorý potvrdzuje ukončenie vyššieho sekundárneho vzdelávania prostredníctvom programov, ktoré nevedú k dvojitej certifikácii. Uvádza charakteristiky absolvovaného programu, úroveň kvalifikácie podľa NKR a zodpovedajúcu úroveň EKR.

¹² Telesná výchova sa od školského roka 2018/2019 započítava do výpočtu záverečného priemeru na strednej škole. Morálna a náboženská výchova sa nezohľadňuje na účely postupu. Predmet Občianstvo a rozvoj nepodlieha sumatívnemu hodnoteniu.

¹³ Režim inklúzie sa týka celého povinného vzdelávania, teda aj základného.

	<p>Obsahuje záverečnú klasifikáciu, ako aj účasť žiaka na zastupovaní rovesníkov, aktivitách a projektoch v oblasti občianstva a rozvoja.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Za vydávanie diplomov a osvedčení zodpovedajú administratívne a riadiace orgány školských klastrov alebo samostatných (nezdružených) škôl. ▪ Generálne riaditeľstvo pre vzdelávanie¹⁴ prostredníctvom svojej webovej stránky informuje školy o vzoroch a postupoch, ktoré je potrebné dodržiavať pri vydávaní diplomov a osvedčení.
--	--

 V portugalskom systéme existujú aj alternatívne vzdelávacie dráhy určené najmä pre žiakov ohrozených predčasným ukončením školskej dochádzky. **Kurzy vzdelávania a odbornej prípravy** kombinujú všeobecné vzdelávanie s odbornou prípravou a vedú k dvojitej certifikácii. Ukončujú sa záverečnou hodnotiacou skúškou, ktorá má charakter praktickej skúšky odborného výkonu.

1.5 Štátne a súkromné vzdelávacie inštitúcie (zriaďovatelia škôl) a školné

Predprimárne vzdelávanie

- Predškolské vzdelávanie pre deti od 3 rokov sa realizuje v rámci **národnej siete** (verejná + súkromná), pričom štát deklaruje povinnosť zabezpečiť kapacitu siete.
- Zabezpečená je **bezplatná** vzdelávacia (pedagogická) zložka predprimárneho vzdelávania v rozsahu **25 hodín týždenne**.¹⁵

Verejná sieť (štátne školy)

- **Verejné školy patria do verejnej siete pod gesciou ministerstva školstva**, pričom významnú časť praktických zriaďovateľských kompetencií najmä v oblasti prevádzky, infraštruktúry a podpory vykonávajú obce/municipality v rámci decentralizácie.¹⁶
- **Verejné vzdelávanie je bezplatné** – nevyberajú sa zápisné poplatky ani platby za činnosti priamo súvisiace so školskou dochádzkou a vydávaním diplomov/osvedčení.¹⁷

¹⁴ Direção-Geral da Educação.

¹⁵ EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Early childhood education and care*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-23]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/early-childhood-education-and-care>>.

¹⁶ EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Administration and governance at local and/or institutional level*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-23]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/administration-and-governance-local-and-or-institutional-level>>.

¹⁷ EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Early childhood and school education funding*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-23]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/early-childhood-and-school-education-funding>>.

- Rodiny môžu mať **nárok na podporu** (napr. strava, doprava, učebnice a pomôcky) podľa príjmových kritérií; doprava je v rámci povinného vzdelávania zabezpečovaná obcami.

Súkromné a kooperatívne školy

- Portugalsko v rámci systému **garantuje slobodu zriaďovať a prevádzkovať súkromné a kooperatívne školy**, pričom štát (ministerstvo školstva) ich **povoľuje, kontroluje a dohliada** na kvalitu a súlad s pravidlami.¹⁸
- Právnym základom je **Štatút súkromného a kooperatívneho školstva (neuniverzitnej úrovne) (zákonný dekrét č. 152/2013)**.
- V prípade **súkromnej siete** je financovanie spravidla založené na **mesačných poplatkoch (školnom) platených rodinami**.
- V prípade **súkromných/kooperatívnych škôl so štátnou podporou** (zmluvné formy) môže štát podporovať prístup rodín k súkromným školám **prostredníctvom rôznych typov zmlúv** (napr. zmluvy o podpore rodín, asociačné zmluvy, zmluvy o sponzorstve, zmluvy o spolupráci), pričom niektoré formy môžu umožniť dochádzku za podmienok podobných verejnej škole (najmä pri asociačných zmluvách).
- Štatút súkromného a kooperatívneho školstva umožňuje, aby sa **sociálno-vzdelávacie podpory** za určitých podmienok **vzťahovali aj na žiakov súkromných a kooperatívnych škôl**.

1.6 Forma riadenia škôl a školských zariadení

Právny a inštitucionálny rámec

- Základným predpisom pre **riadenie verejných zariadení** predprimárneho, základného a stredného vzdelávania je **zákonný dekrét č. 75/2008** z 22. apríla, ktorý upravuje **autonómiu, administráciu a riadenie** školských klastrov aj samostatných škôl.
- **Autonómia školy** je definovaná ako právomoc školy rozhodovať najmä v oblastiach: pedagogická organizácia, kurikulum, riadenie ľudských zdrojov, školská sociálna podpora, strategické, majetkové, administratívne a finančné riadenie. Výkon autonómie školy je zároveň spojený so **zodpovednosťou za výsledky a transparentnosťou** – škola musí vedieť svoje rozhodnutia a dosiahnuté výsledky **preukázať a obhájiť**, a to najmä prostredníctvom **sebahodnotenia a externého hodnotenia**.
- Riadenie škôl funguje v kontexte **decentralizácie**, kde štát (ministerstvo školstva) zodpovedá za vzdelávaciu politiku, a časť kompetencií sa prenáša na miestnu úroveň.¹⁹

¹⁸ EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Organisation of private education*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-26]. Dostupné na internete:

<<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurydedia/portugal/organisation-private-education>>.

¹⁹ EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Administration and governance at local and/or institutional level*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-26]. Dostupné na internete:

<<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurydedia/portugal/administration-and-governance-local-and-or-institutional-level>>.

- **Prenos kompetencií na obce a medziodobné entity** v oblasti vzdelávania konkretizuje [zákonný dekrét č. 21/2019](#) z 30. januára.

Orgány riadenia a správy školy

Verejná škola/klastor má **vlastné orgány riadenia a správy**, medzi kľúčové patria najmä:

- **Všeobecná rada** – orgán strategického smerovania a participácie komunity, vykonáva dohľad.
- **Riaditeľ** – jednoosobový orgán riadenia, ktorý zabezpečuje administratívne, finančné aj pedagogické riadenie (vrátane predsedania pedagogickej rade) a výkonné (každodenné) riadenie školy/klastora.
- **Pedagogická rada** – pedagogické riadenie a koordinácia.
- **Správna/administratívna rada** – administratívno-finančné otázky.

System riadenia školy je prepojený s rastúcou úlohou obcí (miestnej samosprávy), najmä v oblastiach súvisiacich s prevádzkou a podporou vzdelávania v území (**decentralizácia kompetencií**).

Za základné **nástroje výkonu autonómie** školy/klastora sa považujú:

- **Vzdelávací projekt školy** – strategický dokument na **3 roky** (určuje princípy, hodnoty, ciele, stratégie),
- **Vnútorý poriadok**,
- **Plán ročných a viacročných aktivít**,
- **Rozpočet**.

Všeobecná rada

Zloženie

- Počet členov si určuje škola/klastor vo **vnútornom poriadku**, musí byť **nepárny a max. 21**.
- Musí byť zabezpečené nasledovné zastúpenie: **učitelia, nepedagogickí zamestnanci, rodičia/zákonní zástupcovia, žiaci, obec a miestna komunita**.
- Zastúpenie **žiakov** sa viaže najmä na **stredoškolskú úroveň**; obecní zástupcovia sú **určení mestským zastupiteľstvom**.

Kompetencie rady

- volí predsedu a **riaditeľa**,
- schvaľuje a sleduje **projekt školy** a schvaľuje **vnútorný poriadok**,
- schvaľuje **ročný a viacročný plán aktivít**, posudzuje správy o jeho plnení,

- schvaľuje návrhy **kontraktov autonómie**²⁰,
- určuje línie pre zostavenie **rozpočtu**, schvaľuje účtovnú správu,
- posudzuje výsledky **sebahodnotenia**; môže zriadiť **stálu komisiu** na priebežné sledovanie.

Riaditeľ

- Riaditeľa **volí všeobecná rada**; riaditeľ sa ujíma funkcie po homologácii výsledkov a následne skladá sľub pred radou.
- Mandát riaditeľa je **4 roky**. Všeobecná rada rozhoduje o opätovnom potvrdení alebo o zabezpečení nového procesu výberu.

1.7 Počet žiakov v krajine v jednotlivých úrovniach vzdelávania

Generálne riaditeľstvo pre štatistiky v oblasti školstva a vedy²¹ (ďalej len „generálne riaditeľstvo pre štatistiky“) je orgán v pôsobnosti rezortu školstva, ktorý má od **Národného štatistického úradu** delegované kompetencie na tvorbu **oficiálnych štatistík v oblastiach vzdelávania, odbornej prípravy a učenia sa, vedy a technológií a informačnej spoločnosti**. Generálne riaditeľstvo pre štatistiky zverejňuje **štatistický nástroj na vizualizáciu údajov** o predprimárnom, základnom a strednom vzdelávaní, ktorý vychádza z oficiálnych štatistík o:

- žiakoch,
- ľudských zdrojoch (pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci),
- školských zariadeniach.²²

Štatistický nástroj je dostupný na stránke generálneho riaditeľstva pre štatistiky, v časti [Vzdelávanie v číslach](#).

Tabuľka č. 5 Počet detí a žiakov podľa typu vzdelávania za školský rok 2023/2024

Typ vzdelávania	Počet
Predprimárne	269 616
Základné (spolu)	954 792
1. cyklus	400 174
2. cyklus	206 225
3. cyklus	348 393

²⁰ Kontrakt autonómie je formálna dohoda medzi školou/klastrom (vedením školy), štátnou správou (ministerstvo školstva), často aj obcou a prípadne ďalšími partnermi, ktorá určuje, v čom bude mať škola rozšírenú autonómiu a zároveň, aké má ciele a ukazovatele (napr. zlepšenie výsledkov, zníženie predčasného odchodu, podpora inklúzie), aké budú podmienky a zdroje, ako sa bude monitorovať plnenie a ako sa vyhodnotí výsledok.

²¹ DGEEC - Direção-Geral de Estatísticas da Educação e Ciência.

²² GOVERNO DE PORTUGAL. *Plataforma “Educação em Números” já está disponível*. [online]. 2023. [cit. 2026-01-26]. Dostupné na internete: <<https://www.portugal.gov.pt/pt/gc23/comunicacao/noticia?i=plataforma-educacao-em-numeros-ja-esta-disponivel>>.

Typ vzdelávania	Počet
Vyššie sekundárne	389 537
SPOLU	1 613 945

Zdroj: DIREÇÃO-GERAL DE ESTATÍSTICAS DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Educação em Números*. [online databáza]. 2026. [cit. 2026-01-26]. Dostupné na internete: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrljoiZDQwZGQ1NGUtZDBiNS00MzVlTk2MDYtYzc5ODlyZDRiYTkxliwidCI6ImQ0MlZlMGNmLTgzMzEtNGJkNC05YTJkLTg3NGY1MmlwMDQxNSlslmMiOjh9&pageName=ReportSection160253c4e08848c860a8>.

1.8 Dostupné štatistiky o počte materských, základných a stredných škôl v krajine za rok 2024

 Štatistiky o počte škôl sú dostupné na stránke generálneho riaditeľstva pre štatistiky, v časti [Regióny v číslach](#).

Tabuľka č. 6 Počet škôl podľa typu za školský rok 2023/2024

Typ školy	Počet
Materské školy	2 793
Základné školy	4 278
Stredné školy	336
Spojené školy ²³	372
Umelecké školy	14
Odborné školy	265
SPOLU	8 058

Zdroj: DIREÇÃO-GERAL DE ESTATÍSTICAS DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Regiões em Números - Educação*. [online databáza]. 2026. [cit. 2026-01-26]. Dostupné na internete: <https://estatisticas-educacao.dgeec.medu.pt/regioesemnumeros/inicio.asp>.

1.9 Existencia nástrojov na sledovanie uplatnenia absolventov stredných a vysokých škôl

V Portugalsku existuje viacero **národných nástrojov a dátových zdrojov, ktoré umožňujú sledovať vzdelávacie a pracovné dráhy absolventov stredných a vysokých škôl**. Tieto nástroje kombinujú administratívne údaje, štatistiky trhu práce a výsledky dotazníkových zisťovaní a poskytujú obraz o prechode absolventov do ďalšieho vzdelávania alebo na trh práce.

²³ Školy, ktoré poskytujú základné aj vyššie sekundárne vzdelávanie.

Tabuľka č. 7 Zoznam nástrojov na sledovanie uplatnenia absolventov

Názov nástroja	Zodpovedný subjekt	Webová stránka	Opis
InfoCursos	Generálne riaditeľstvo pre štatistiky	https://infocursos.pt	Interaktívny portál, ktorý pri jednotlivých vysokoškolských študijných programoch zverejňuje vybrané indikátory uplatnenia absolventov. Súčasťou údajov je najmä podiel čerstvých absolventov registrovaných ako uchádzači o zamestnanie v Inštitúte zamestnanosti a odbornej prípravy ²⁴ , ktorý slúži ako administratívny indikátor vstupu na trh práce.
Nezamestnanosť medzi absolventmi vysokých škôl	Generálne riaditeľstvo pre štatistiky	https://www.dgeec.medu.pt/art/ensino-superior/estatisticas/diplomados/65708ebdcc461a4d46cd9a1c	Pravidelne aktualizované oficiálne štatistiky o registrovanej nezamestnanosti osôb s vysokoškolským vzdelaním. Údaje vychádzajú z administratívnych evidencií a umožňujú sledovať vývoj nezamestnanosti absolventov v čase.
EUROGRADUATE – prieskum absolventov vysokých škôl	Generálne riaditeľstvo pre štatistiky	https://www.dgeec.medu.pt/api/ficheiros/65fb21c70c7bc47914575919	Národná implementácia celoeurópskej iniciatívy EUROGRADUATE, zameranej na sledovanie prechodu absolventov vysokých škôl do pracovného života. Údaje sú získavané prostredníctvom dotazníkového prieskumu medzi absolventmi a dopĺňajú administratívne štatistiky o kvalitatívne informácie (zamestnanosť, typ práce, spokojnosť, ďalšie vzdelávanie). K dispozícii je oficiálna analytická správa.
Sledovanie dráh absolventov stredných škôl	Generálne riaditeľstvo pre štatistiky	https://www.dgeec.medu.pt/api/ficheiros/6798badfa875d3a616765fd6	Analytické správy sledujúce ďalšie vzdelávacie a profesijné dráhy absolventov stredoškolských vzdelávacích programov po určitom časovom období. Hodnotí sa najmä dokončenie štúdia v očakávanom čase a následné uplatnenie absolventov, ako je pokračovanie v ďalšom štúdiu, vstup na trh práce alebo iné formy profesijnej dráhy, a to v závislosti od typu absolvovaného programu.
Sledovanie prechodu absolventov stredných škôl na vysoké školy	Generálne riaditeľstvo pre štatistiky	https://www.dgeec.medu.pt/api/ficheiros/676310f3bbd091b0c00f4a39	Publikácia zameraná na analýzu prechodu absolventov stredných škôl do vysokoškolského vzdelávania. Sleduje najmä podiel absolventov pokračujúcich v štúdiu a štruktúru vysokých škôl a študijných programov, do ktorých sa zapísali v roku nasledujúcom po ukončení strednej školy.
Štatistiky trhu práce a evidencie	Inštitút zamestnanosti	https://www.iefp.pt/estatisticas	Inštitút publikuje oficiálne štatistiky o registrovanej nezamestnanosti a ďalšie

²⁴ Portugalská verejná inštitúcia zodpovedná za evidenciu uchádzačov o zamestnanie, podporu zamestnanosti a odbornú prípravu.

Názov nástroja	Zodpovedný subjekt	 Webová stránka	Opis
uchádzačov o zamestnanie	a odbornej prípravy		analytické výstupy k vývoju trhu práce, ktoré sú využívané aj ako podklad pri hodnotení uplatnenia absolventov.

2. SYSTÉM, PROCESY A METÓDY HODNOTENIA KVALITY VZDELÁVACÍCH INŠTITÚCIÍ

2.1 Realizátor hodnotenia kvality škôl a školských zariadení

2.1.1 Základné informácie o organizácii

Externé hodnotenie kvality škôl a školských zariadení v Portugalsku vykonáva **Generálny inšpektorát pre vzdelávanie a vedu**²⁵ (ďalej len „generálny inšpektorát“), ktorý je ústredným orgánom štátnej správy s administratívnou autonómiou v rezorte školstva.

Tabuľka č. 8 Základné informácie o generálnom inšpektoráte

Motto inšpektorátu	„Vysokokvalitné vzdelávanie v rámci inkluzívneho vzdelávania pre všetkých žiakov.“
Opis inšpektorátu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hoci je generálny inšpektorát v súčasnej podobe relatívne novou organizáciou, vytvorenou v roku 1979, história školskej inšpekcie siaha až do 18. storočia.²⁶ ▪ Inšpektorát pôsobí v rámci ministerstva školstva a je centrálne organizovaný, pričom jeho sídlo sa nachádza v Lisabone, kde sídli aj kancelária hlavného inšpektora. ▪ Generálny inšpektorát je ústredným orgánom štátnej správy s administratívnou autonómiou a zodpovednosťou za externé hodnotenie kvality školského vzdelávania v Portugalsku²⁷. Svoju činnosť vykonáva v oblasti predškolského, základného, stredného a vysokoškolského vzdelávania,²⁸ vrátane jeho osobitných foriem a mimoškolského vzdelávania, a to v rámci:²⁹ <ul style="list-style-type: none"> ○ výchovno-vzdelávacích zariadení verejnej siete (vrátane príslušných združení škôl a centier odborného vzdelávania),

²⁵ IGECE – Inspeção-Geral da Educação e Ciência.

²⁶ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *A história da inspeção escolar em Portugal*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-27]. Dostupné na internete:

<https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/00&treeID=&auxID=&newsID=244>.

²⁷ Avaliação Externa das Escolas.

²⁸ Na účely predkladanej analýzy bude analyzovaná inšpekčná činnosť len po vysokoškolské vzdelávanie.

²⁹ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Quem Somos*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-27]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/00&auxID=menu>.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ zariadení súkromnej, družstevnej³⁰ a solidárnej siete³¹. ▪ Generálny inšpektorát je zároveň poverený poskytovaním informácií a odborného poradenstva ministromi školstva, vedy a inovácií a tvorcom verejných politík v otázkach vzdelávacej politiky a poskytovania vzdelávania. Táto poradná činnosť sa realizuje prostredníctvom globálnych (tematických správ), ktoré syntetizujú a analyzujú zistenia z inšpekčných, monitorovacích a hodnotiacich činností generálneho inšpektorátu. Tematické správy majú analytický a systémový charakter a slúžia ako podklad pre rozhodovanie a úpravy vzdelávacích politík.³² ▪ Generálny inšpektorát má zároveň vypracovaný Plán prevencie korupcie a súvisiacich porušení, ktorý je súčasťou systému integrity a transparentnosti jeho činnosti.
Ludské zdroje	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Generálny inšpektorát zamestnáva manažérsky, inšpekčný, technický a prevádzkový personál (približne 240 zamestnancov).³³ V organizácii pôsobí 156 zamestnancov s inšpekčnými funkciami (137 inšpektorov a 19 pedagógov v rámci mobility – hosťujúcich pedagógov). ▪ Tímy, ktoré vykonávajú externé hodnotenie škôl, pozostávajú z dvoch inšpektorov a dvoch externých expertov (vysokoškolských pedagógov z univerzít a polytechnických inštitútov, verejných aj súkromných, s ktorými generálny inšpektorát uzatvára dohody o spolupráci). V školskom roku 2024/2025 bolo zapojených približne 81 inšpektorov a 100 externých expertov. ▪ Inšpekčný personál je integrovaný do špeciálnej inšpekčnej kariérnej dráhy, ktorá je definovaná v zákone č. 170/2009 z 3. augusta. Táto špeciálna kariéra zjednocuje všetkých pracovníkov vykonávajúcich inšpekčné funkcie pod jednotným kariérnym režimom, vyžaduje vysokoškolské vzdelanie a špeciálnu odbornú prípravu (absolvovanie odborného vzdelávacieho kurzu, často s trvaním minimálne šesť mesiacov), a zároveň stanovuje zvýšené odborné, etické a profesionálne štandardy na výkon inšpekčných úloh, čím sa zabezpečuje ich nezávislosť, objektivita a odborná kvalita.

³⁰ Ide o formu neštátnej školy, ktorá je organizovaná na princípe školských družstiev, kde sa okrem štátu podieľajú na správe a financovaní aj iné subjekty (napr. komunitné organizácie, rodičia). Tieto školy môžu mať väčšiu autonómiu a participáciu lokálnych aktérov pri rozhodovaní a riadení.

³¹ Ide o typ neštátnej siete škôl, ktorá je koncipovaná tak, aby poskytovala vzdelávacie služby aj zraniteľným alebo sociálne vylúčeným skupinám, postavené na princípoch solidarity a sociálnej inklúzie. Tieto školy často fungujú s cieľom zabezpečiť rovný prístup k vzdelávaniu bez ohľadu na sociálny status rodiny.

³² Globálne (tematické) správy sú dostupné na stránke:

https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreelID=03%2F02&treelID=03%2F02%2F00&

³³ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Recursos Humanos*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreelID=03/00&treelID=03/00/00&auxID=>>.

2.1.2 Právny rámec upravujúci hodnotenie kvality škôl a školských zariadení

Poslanie, pôsobnosť a organizačná štruktúra generálneho inšpektorátu sú všeobecne ustanovené v článku 11 [zákona č. 125/2011](#) z 29. decembra. Tento zákon zároveň určuje jeho základné kompetencie, vzťah k rezortu školstva a povinnosť prispievať k zabezpečovaniu kvality, zákonnosti a transparentnosti verejných služieb v oblasti vzdelávania.

Konkrétne postavenie, vnútorná organizácia a spôsob výkonu činností generálneho inšpektorátu sú ďalej vymedzené:

- v [regulačnom nariadení č. 15/2012](#) z 27. januára, ktorým sa schvaľuje organizačná štruktúra generálneho inšpektorátu a bližšie sa špecifikujú jeho úlohy, typy intervenčných činností (monitorovanie, kontrola, audit a hodnotenie) a oblasti pôsobnosti. Toto nariadenie je vydané v súlade so [zákonom č. 276/2007](#) z 31. júla, ktorý ustanovuje všeobecný právny rámec inšpekčnej, auditorskej a kontrolnej činnosti orgánov priamej a nepriamej štátnej správy;
 - vo [vyhláske č. 145/2012](#) zo 16. mája, v znení neskorších zmien a doplnení ([vyhláska č. 256/2012](#) z 27. augusta a [vyhláska č. 230/2013](#) z 18. júla), ktorá rozpracúva vnútorné organizačné usporiadanie generálneho inšpektorátu, vrátane určenia centrálnych a podporných útvarov a ich základných funkcií;
- vo [výnosoch č. 10433/2013](#), [č. 10036/2020](#) a [č. 7633/2024](#), ktoré upravujú zriaďovanie a fungovanie flexibilných organizačných jednotiek a multidisciplinárnych tímov, ako aj územné rozdelenie inšpekčnej činnosti, a tým umožňujú prispôbovanie výkonu inšpekcie aktuálnym prioritám a potrebám vzdelávacieho systému.

2.1.3 Nezávislosť/kompetencie organizácie

V súlade s právnymi predpismi (*nariadenie č. 15/2012 a zákon č. 125/2011*) má generálny inšpektorát **právomoc zasahovať do vzdelávacieho systému**, konkrétne v zariadeniach predškolského vzdelávania, základného, stredného a vysokoškolského vzdelávania, ako aj v oblasti vedy a technológií s cieľom zabezpečiť spoločenskú dôveru vo vzdelávanie a informovať tvorcov politik a širokú verejnosť.

Do jeho **pôsobnosti** patrí:

- monitorovanie,
- kontrola,
- audit,
- hodnotenie technicko-pedagogických a administratívno-finančných aspektov činností v oblasti:
 - ✓ predškolskej,
 - ✓ školskej a mimoškolskej výchovy,
 - ✓ škôl a výchovno-vzdelávacích zariadení verejnej, súkromnej, družstevnej (*školy organizované na princípe školských družstiev s výraznejšou participáciou komunity*) a solidárnej siete (*vzdelávacie inštitúcie zamerané na sociálnu inklúziu a podporu zraniteľných skupín*),
 - ✓ ako aj zariadení a kurzov, ktoré zabezpečujú výučbu portugalčiny v zahraničí.

Prináleží mu tiež **inšpekcia a audit vysokoškolských inštitúcií**.

Právne predpisy (*zákon č. 276/2007 a nariadenie č. 15/2012*) priznávajú inšpektorátu aj **vyšetrovacie a auditorské právomoci**, vrátane práva prístupu k dokumentom, získavania informácií, preverovania

hospodárenia s verejnými prostriedkami a iniciovania disciplinárnych konaní. Súčasťou jeho mandátu je aj sledovanie realizácie a účinnosti prijatých nápravných opatrení.

Popri kontrolnej funkcii plní generálny inšpektorát aj **rozvojovo-podpornú úlohu**. V rámci **technickej podpory** navrhuje a spolupracuje na príprave opatrení zameraných na zlepšenie kvality vzdelávacieho systému, poskytuje pedagogickú a administratívnu podporu riadiacim orgánom vzdelávacích inštitúcií a zastupuje oblasť vzdelávania, vedy a technológií v medzinárodných inšpekčných štruktúrach, vrátane európskych škôl.³⁴ Kompetencie generálneho inšpektorátu sú tak koncipované ako kombinácia kontrolnej, regulačnej a rozvojovej funkcie, s cieľom posilňovať dôveru verejnosti vo vzdelávací systém a poskytovať podklady pre rozhodovanie tvorcov verejných politík.

Spomedzi činností generálneho inšpektorátu sa rozlišujú **dva typy intervencií**:

1) Systematické intervencie

Ide o zásahy, ktoré je možné **vopred naplánovať**. V ich rámci sa:

- vyberá predmet pozorovania,
- určuje rozsah zásahu,
- stanovujú ciele.

Tieto zásahy sa opierajú o **metodický postup**, ktorý usmerňuje činnosť inšpektorov, a ich cieľom je **podpora vyššej kvality učenia sa a riadiacich procesov**. Ich najkomplexnejšou formou je **externé hodnotenie škôl**, realizované v pravidelných cykloch. Zvyčajne sa realizujú **tímovo**.

Do tejto kategórie patria činnosti:

- monitorovanie,
- kontrola,
- audit,
- hodnotenie.

2) Jednorazové intervencie

Ide o zásahy, ktoré **nie je možné vopred predvídať ani plánovať**. Zvyčajne ich vykonáva **jeden inšpektor**.

Do tejto kategórie patria:

- **Činnosti ombudsmana**³⁵
- **Disciplinárne konanie**

³⁴ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Atribuições*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/00&treeID=&auxID=menu&newsID=250>.

³⁵ V kontexte generálneho inšpektorátu pojem *ombudsman* neoznačuje samostatný verejný orgán ani vedúcu funkciu porovnateľnú s postavením hlavného školského inšpektora. Ide o internú funkciu v rámci inšpekčnej služby, zameranú na prijímanie, posudzovanie a vybavovanie sťažností a podnetov týkajúcich sa fungovania vzdelávacích inštitúcií. Ombudsman nemá samostatné funkčné obdobie ani osobitné postavenie mimo organizačnej štruktúry inšpektorátu a jeho činnosť sa realizuje v rámci jednorazových inšpekčných intervencií.

Systematické intervencie vyplývajú zo stanovených **politických priorít** generálneho inšpektorátu, zatiaľ čo **jednorazové intervencie** sú dôsledkom konkrétnych **podnetov, sťažností alebo mimoriadnych situácií** v živote škôl, ktoré si vyžadujú jeho intervenciu.³⁶

Tabuľka č. 9 Činnosti generálneho inšpektorátu (systematické a jednorazové intervencie)

<p>Monitorovanie <i>Systematická intervencia</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Monitorovanie je zamerané na prispievanie k zlepšovaniu kvality služieb poskytovaných orgánmi a útvarmi ministerstva školstva, najmä prostredníctvom podpory, priebežného sledovania a šírenia osvedčených postupov, ako aj na zabezpečenie štandardov kvality poskytovaných služieb.³⁷ ▪ Ako príklad monitorovacej intervencie možno uviesť monitorovanie výchovno-vzdelávacej činnosti, ktorú realizuje generálny inšpektorát. Cieľom tejto intervencie je podporiť zlepšovanie kvality pedagogickej praxe, sledovať priority školy a monitorovať realizáciu opatrení na zlepšenie, ktoré si škola sama stanovila, najmä na základe výsledkov sebahodnotenia alebo predchádzajúceho externého hodnotenia. ▪ Monitorovanie je zamerané na podpornú a rozvojovú funkciu, nie na hodnotenie alebo klasifikáciu školy. Súčasťou intervencie je analýza dokumentácie, rozhovory s vedením školy a pedagogickými zamestnancami, pozorovanie vybraných aspektov výchovno-vzdelávacieho procesu a zdieľanie osvedčených postupov.³⁸ Výstupom je monitorovacia správa, ktorá poskytuje škole spätnú väzbu a odporúčania na ďalšie zlepšovanie.³⁹ ▪ Podľa plánovacích dokumentov generálneho inšpektorátu bola do roku 2025 predpokladaná realizácia celkovo 75 monitorovacích intervencií, čo poukazuje na systematický a programový charakter tejto formy inšpekčnej činnosti.
<p>Kontrola <i>Systematická intervencia</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kontrola v pôsobnosti generálneho inšpektorátu predstavuje normatívnu a regulačnú formu inšpekčnej činnosti, ktorej hlavným cieľom je overovanie zákonnosti, pravidelnosti a súladu činností vykonávaných orgánmi, útvarmi a inštitúciami spadajúcimi pod ministerstvo školstva. ▪ Na rozdiel od externého hodnotenia škôl: <ul style="list-style-type: none"> ○ kontrola nie je zameraná na pedagogickú kvalitu ani rozvojové procesy,

³⁶ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *O Que Fazemos*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/01&auxID=menu>.

³⁷ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Acompanhamento*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/01&treeID=03/01/00>.

³⁸ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Acompanhamento da Ação Educativa*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03%2F01&newsID=3025&treeID=03%2F01%2F00>.

³⁹ Príklad monitorovacej správy: https://www.igec.mec.pt/upload/PUBLICACOES/AAE/LISBOA/LISBOA_Lisboa_AAE_AE_Gil_Vicente_2017_2018_R.pdf

	<ul style="list-style-type: none"> ○ ale na dodržiavanie právnych predpisov, administratívnych postupov a rozhodnutí. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kontrolná činnosť sa vzťahuje najmä na tieto oblasti: <ul style="list-style-type: none"> ○ organizácia školského roka; ○ organizácia a fungovanie súkromných a družstevných vzdelávacích zariadení; ○ stanoviská týkajúce sa zvýšenia počtu kreditných hodín; ○ externé hodnotiace skúšky; ○ prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu; ○ uznávanie zahraničných akademických titulov a diplomov vysokoškolského vzdelávania; ○ používanie označení „postgraduálne štúdium“ a „postgraduálne vzdelávanie“ subjektmi, ktoré nie sú oprávnené poskytovať vysokoškolské vzdelávanie; ○ štatút výskumného štipendistu; ○ rozhodnutia o uzatvorení súkromných vysokých škôl; ○ nezrovnalosti medzi počtom zapísaných zahraničných študentov a počtom tých, ktorí ukončia študijný cyklus na portugalských vysokých školách.⁴⁰ ▪ Generálny inšpektorát zverejňuje aj výstupy z programu kontroly vo forme kontrolných správ.⁴¹ ▪ Podľa plánovacích dokumentov bola do roku 2025 predpokladaná realizácia celkovo 154 kontrolných intervencií.
<p>Audit <i>Systematická intervencia</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Auditná činnosť je zameraná predovšetkým na overovanie správnosti, zákonnosti a hospodárnosti pri nakladaní s verejnými prostriedkami v rezorte školstva, vedy a inovácií. Zároveň posudzuje funkčnosť a účinnosť systémov finančného riadenia a vnútornej kontroly a prispieva k zvyšovaniu transparentnosti a zodpovednosti pri správe verejných zdrojov. ▪ Tento program zahŕňa nasledujúce aktivity: <ul style="list-style-type: none"> ○ systém vnútornej kontroly finančnej správy štátu; ○ stanovenie finančnej zodpovednosti; ○ tematické audity; ○ audity akademických útvarov vysokých škôl; ○ udeľovanie štipendií študentom vysokých škôl.⁴² ▪ Podľa plánovacích dokumentov bola do roku 2025 predpokladaná realizácia celkovo 23 auditných intervencií.⁴³

⁴⁰ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Controlo*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreelID=03/01&treelID=03/01/01>.

⁴¹ Napr. správa k aplikácii externých hodnotiacich skúšok:

<https://www.igec.mec.pt/upload/Relatorios/PAE2022.pdf>

⁴² INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Auditoria*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreelID=03/01&treelID=03/01/02>.

⁴³ Generálny inšpektorát zverejňuje správy z auditu na svojej internetovej stránke:

https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreelID=03/02&treelID=03/02/00/04&auxID=

<p>Hodnotenie <i>Systematická intervencia</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program hodnotenia je súčasťou organizačného hodnotenia a jeho cieľom je významne prispieť k rozvoju škôl. Keďže hodnotenie je nástrojom na zlepšovanie vyučovania, učenia sa a výsledkov žiakov, jeho zámerom je podporovať postupy sebahodnotenia (autoevalvácia), rozvíjať profesionálnu etiku založenú na zodpovednosti, podporovať spoločenskú participáciu na živote školy a poskytovať verejnosti lepšie poznatky o práci škôl.⁴⁴ ▪ Jeho najvýznamnejšou súčasťou je externé hodnotenie škôl, ktoré je zamerané na komplexné posudzovanie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu, riadenia a výsledkov škôl. ▪ Generálny inšpektorát realizuje aj externé hodnotenie centier vzdelávania združení škôl, ktoré má význam pre kvalitu systému kontinuálneho vzdelávania učiteľov a pre zosúladenie ponuky vzdelávania s potrebami škôl.⁴⁵
<p>Činnosti ombudsmana <i>Jednorazová intervencia</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Činnosť ombudsmana spočíva v prijímaní, predbežnom posudzovaní a vybavovaní sťažností a podnetov predkladaných používateľmi vzdelávacieho systému (najmä žiakmi, rodičmi a zamestnancami). Jej cieľom je prispieť k predchádzaniu, zmierňovaniu a riešeniu problémov a konfliktov vznikajúcich v školskom prostredí a v službách patriacich do pôsobnosti ministerstva školstva, ako aj identifikovať prípady, ktoré si vyžadujú ďalší inšpekčný alebo disciplinárny postup. Činnosť ombudsmana nespočíva v hodnotení kvality školy ani v kontrole v pravom slova zmysle, ale ide o prvý kontaktný a filtračný mechanizmus. ▪ Po roku 2014 generálny inšpektorát prestal zverejňovať samostatné ročné správy ombudsmana⁴⁶; výstupy z tejto činnosti sú dnes integrované do súhrnných správ o činnosti inšpektorátu alebo do tematických správ.
<p>Disciplinárne konanie <i>Jednorazová intervencia</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Disciplinárne konanie predstavuje súbor disciplinárnych postupov iniciovaných s cieľom objasniť skutočnosti narúšajúce bežné fungovanie vzdelávacieho systému a obnoviť jeho normálny chod. ▪ Ide o jednorazovú inšpekčnú intervenciu zameranú na prešetrenie a riešenie závažných porušení právnych alebo služobných povinností v oblasti vzdelávania, pričom sa uplatňuje ako reakcia na konkrétne podnety alebo zistenia inšpekcie. ▪ Správno-právny spor spočíva v zastupovaní ministra školstva, vedy a inovácií pred správnymi súdmi v prípadoch, kde generálny inšpektorát

⁴⁴ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/01&treeID=03/01/03>.

⁴⁵ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Plano de atividades*. [online]. 2019. [cit. 2026-01-29]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/Instrumentos_Gestao/IGEC_PA_2019.pdf>.

⁴⁶ Správy týkajúce sa aktivít ombudsmana a disciplinárnych konaní sú dostupné na stránke: https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03%2F02&treeID=03%2F02%2F00%2F31

	zasahoval na administratívnej úrovni, alebo kde je potrebná jeho účasť pri súdnej obhajobe práv a záujmov rezortu. ⁴⁷
--	--

2.1.4 Financovanie organizácie

Generálny inšpektorát je financovaný zo štátneho rozpočtu z kapitoly rezortu školstva. Hodnotené subjekty neplatia žiadne poplatky, čo podporuje nezávislosť a nestrannosť jeho činnosti. Finančné zdroje sú určené najmä na:

- zabezpečenie výkonu inšpekčnej, kontrolnej a audítorskej činnosti,
- personálne náklady inšpektorov a podporného personálu,
- odbornú prípravu a kontinuálny profesijný rozvoj inšpektorov,
- metodickú a analytickú podporu hodnotiacich procesov,
- medzinárodnú spoluprácu (napr. v rámci siete Stálej medzinárodnej konferencie inšpektorátov a európskych škôl).

2.2 Typ a periodicita hodnotenia kvality škôl a školských zariadení

Generálny inšpektorát je zodpovedný za hodnotenie škôl a v aktuálnom cykle externého hodnotenia (prebiehajúcom od roku 2018) je **rozsah hodnotiacich subjektov** nasledovný:

- a) združenia škôl zahŕňajúce zariadenia predprimárneho vzdelávania a verejné základné a stredné školy vrátane špecializovaného umeleckého vzdelávania;
- b) odborné školy, verejné aj súkromné;
- c) súkromné a družstevné školy so zmluvou o spolupráci alebo patronáte⁴⁸ a školy, ktorých príjmy pochádzajú prevažne z verejných zdrojov.

Hodnotia sa rôzne úrovne vzdelávania: predprimárne vzdelávanie, základné a stredné vzdelávanie. Vysoké školy sú hodnotené samostatne cez audity a kontrolu generálneho inšpektorátu.

Na monitorovanie kvality škôl a **identifikáciu potenciálne rizikových škôl** sa používajú údaje od generálneho inšpektorátu, najmä z externých hodnotení a iných inšpekcií, ako aj štatistické údaje generálneho riaditeľstva pre štatistiky.

⁴⁷ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Provedoria e Ação Disciplinar*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-29]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/01&treeID=03/01/04>.

⁴⁸ Ide o formálnu dohodu (kontrakt) medzi štátom a súkromnou alebo družstevnou školou, na základe ktorej štát finančne alebo organizačne podporuje školu a škola sa zaväzuje dodržiavať určité štandardy vzdelávania a kritériá kvality. Škola si zachováva svoj právny rámec a autonómiu, ale funguje v súlade so štátnymi požiadavkami, ktoré sú súčasťou zmluvy.

Tabuľka č. 10 Nástroje hodnotenia a monitorovania kvality škôl a ich periodicita

<p>Nástroje hodnotenia a monitorovania kvality škôl</p>	<p>1. Hodnotenie kvality škôl</p> <ul style="list-style-type: none"> • Externé hodnotenie škôl – hlavný, systematický a cyklický nástroj hodnotenia kvality škôl. Hodnotí všetky relevantné oblasti školy: vedenie školy, pedagogické postupy, výsledky žiakov, inklúziu, správy učiteľov a pod. Realizuje sa komplexné hodnotenie (celková kvalita školy) a zároveň sa môžu vykonávať priebežné hodnotenia medzi cyklami (zameriava sa na konkrétne témy alebo školy). • Sebahodnotenie školy (autoevalvácia) – interný nástroj hodnotenia kvality na úrovni školy. <p>▪ Zákon č. 31/2002 z 20. decembra schválil systém hodnotenia zariadení predprimárneho vzdelávania, základného a stredného vzdelávania vo verejnej, súkromnej, družstevnej a solidárnej sieti, pričom stanovil všeobecné usmernenia pre externé hodnotenie a sebahodnotenie.</p> <p>2. Monitorovanie ako doplnkový intervenčný nástroj</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematické monitorovanie – cieleňé zásahy zamerané na konkrétne oblasti (napr. výchovno-vzdelávacia činnosť, inklúzia, nové projekty). • Reaktívne monitorovanie (napr. „prvé ročníky“) – realizované na základe podnetov, sťažností alebo zvýšeného rizika v počiatočnej fáze fungovania školy. <p>▪ Hodnotením kvality školy v plnom zmysle slova je v Portugalsku externé hodnotenie škôl a sebahodnotenie školy. Tematické a reaktívne monitorovanie nepredstavujú samostatné formy hodnotenia kvality, ale doplnkové intervenčné nástroje v rámci externej činnosti generálneho inšpektorátu.</p>
<p>Nástroje využívané inšpektormi pri realizácii inšpekčnej činnosti</p>	<p>▪ Na základe dostupných oficiálnych metodických dokumentov a verejne prístupných zdrojov generálneho inšpektorátu nie je explicitne deklarované využívanie jednotného elektronického informačného systému alebo špecializovaného softvéru určeného na priebežný zber a spracovanie zistení počas výkonu externého hodnotenia škôl.</p> <p>▪ Základným metodickým nástrojom hodnotiteľov je Referenčný rámec externého hodnotenia škôl (bližšie opísaný v časti 2.5), ktorý vymedzuje hodnotené domény, oblasti analýzy, kritériá a ukazovatele a slúži ako hlavný analytický a interpretačný rámec hodnotiacej činnosti.</p> <p>▪ Zistenia hodnotiacich tímov sú zaznamenávané prostredníctvom interných pracovných dokumentov a následne spracované do štandardizovanej šablóny hodnotiacej správy⁴⁹, ktorá zabezpečuje jednotnú štruktúru výstupov externého hodnotenia. Proces formulovania hodnotiacich záverov je založený na triangulácii údajov z viacerých zdrojov (analýza dokumentácie, pozorovanie výchovno-vzdelávacej praxe,</p>

⁴⁹ Generálny inšpektorát nezverejňuje internú šablónu hodnotiacej správy ako samostatný dokument; transparentnosť výstupov je zabezpečená zverejňovaním kompletných individuálnych správ: <https://igec-ae.ee.site/index.php>

	<p>rozhovory, dotazníky) a na kolektívnej odbornej diskusii členov hodnotiaceho tímu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Digitálne nástroje a informačné platformy (napr. portál InfoEscolas⁵⁰, štatistické údaje generálneho riaditeľstva pre štatistiky a online dotazníky spokojnosti) plnia podpornú a kontextovú funkciu, najmä pri príprave hodnotenia a interpretácii výsledkov, avšak neslúžia ako samostatný hodnotiaci alebo záznamový nástroj hodnotiacich zistení.
<p>Periodicita hodnotenia kvality škôl</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Externé hodnotenie škôl sa začalo v roku 2006 a vychádzalo z poznatkov získaných pri aktivitách vtedajšieho Generálneho inšpektorátu vzdelávania, najmä z tzv. integrovaného hodnotenia škôl. ▪ Proces externého hodnotenia bol realizovaný vo všetkých štátnych školách v krajine v dvoch vlnách: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Prvý cyklus hodnotenia: v rokoch 2006 až 2011. ✓ Druhý cyklus hodnotenia: v rokoch 2012 až 2017. ▪ Aktuálny tretí cyklus sa začal v roku 2018.⁵¹ ▪ Každá škola je hodnotená raz v každom riadnom hodnotiacom cykle. ▪ Môže sa uskutočniť aj priebežné hodnotenie, zamerané na vybrané oblasti, a to: <ul style="list-style-type: none"> ○ na návrh hodnotiaceho tímu alebo školy, ○ v nadväznosti na implementáciu zlepšovacích alebo inovačných opatrení, ○ v prípade zhoršenia kvality poskytovaného vzdelávania alebo neuspokojivých výsledkov. ▪ Pri priebežných hodnoteniach môže byť hodnotiaci tím doplnený o ďalších odborníkov.

2.3 Postup pri sebahodnotení školy (autoevalvácia)

V Portugalsku je **sebahodnotenie školy** proces, počas ktorého školský personál **reflektuje svoje postupy a identifikuje oblasti na zlepšenie**, s cieľom zlepšiť učenie žiakov a podporiť profesionálny rozvoj.

Od roku 2002 sú školy povinné zavádzať procesy sebahodnotenia a prebiehajú **priebežne** (realizujú sa kontinuálne počas celého školského roka). Vo väčšine škôl sa sebahodnotenie výraznejšie etablovalo **od**

⁵⁰ InfoEscolas dostupný na stránke <https://infoescolas.medu.pt/> je verejne prístupný online informačný portál ministerstva školstva, ktorý zhromažďuje a sprístupňuje základné údaje o školách a združeních škôl. Poskytuje najmä štatistické a kontextové informácie o charakteristikách školy (typ, zriaďovateľ, ponuka vzdelávania), počte žiakov, výsledkoch žiakov, miere úspešnosti, indikátoroch školského prostredia a vybraných výsledkoch externého hodnotenia. Údaje na portáli slúžia predovšetkým na informovanie verejnosti a ako podklad pre analytickú a prípravnú fázu hodnotenia.

⁵¹ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-29]. Dostupné na internete: <<https://igec-ae.site/index.php>>.

roku 2006, keď sa začal realizovať program externého hodnotenia škôl, ktorý školám poskytol impulz a rámec pre systematickejší rozvoj interných hodnotiacich procesov. Sebahodnotenie je pre školy povinné, avšak výber konkrétneho modelu a metodiky je v kompetencii školy; generálny inšpektorát poskytuje rámce a odporúčania, ale nepredpisuje jednotný postup. Školy môžu využiť **rámec externého hodnotenia škôl** (bližšie opísaný v časti 2.5), dostupný na webovej stránke generálneho inšpektorátu. **Prvá doména tohto rámca sa zameriava práve na sebahodnotenie školy.**⁵²

Generálny inšpektorát prispieva k zvyšovaniu kvality vzdelávania žiakov **zdieľaním príkladov dobrej praxe** vo svojich správach a **podporou zapájania škôl do procesu sebahodnotenia**.

Sebahodnotenie je založené na **nasledujúcich oblastiach analýzy**:

- a) miera napĺňania vzdelávacieho projektu školy⁵³ a spôsob prípravy a realizácie výchovy, vzdelávania a učenia sa žiakov so zohľadnením ich špecifických charakteristík;
- b) úroveň realizácie aktivít, ktoré vytvárajú také vzdelávacie prostredia, ktoré sú schopné generovať afektívne a emocionálne podmienky školského života napomáhajúce interakcii, sociálnej integrácii, učeniu sa a celkovému rozvoju osobnosti detí a žiakov;
- c) výkonnosť orgánov riadenia a správy škôl alebo združení škôl, zahŕňajúca fungovanie školských riadiacich a pedagogických štruktúr, administratívne fungovanie, riadenie zdrojov a víziu vzdelávacej činnosti;
- d) školský úspech, hodnotený prostredníctvom schopnosti podporovať školskú dochádzku a výsledkov rozvoja vzdelávacích výstupov žiakov, najmä výsledkov identifikovaných prostredníctvom platných systémov hodnotenia vzdelávania;
- e) uplatňovanie kultúry spolupráce medzi členmi vzdelávacej komunity.

Uvedené oblasti korešpondujú s rámcom externého hodnotenia škôl, v ktorom je sebahodnotenie samostatnou hodnotiacou doménou. Generálny inšpektorát v rámci externého hodnotenia posudzuje nielen tematické zameranie sebahodnotenia, ale aj **kvalitu jeho realizácie**, najmä systematickosť procesu, zapojenie vzdelávacej komunity, využívanie relevantných údajov a **preukázateľný dopad sebahodnotenia na plánovanie, riadenie a zlepšovanie pedagogickej praxe školy**.

Výstupom sebahodnotenia je spravidla:

- ✓ **ročná správa o sebahodnotení**,
- ✓ **plán zlepšujúcich opatrení**, ktoré sú prerokúvané v rámci riadiacich orgánov školy a musia byť zdieľané s radou školy, zamestnancami, rodičmi a žiakmi.

⁵² THE STANDING INTERNATIONAL CONFERENCE OF INSPECTORATES. *Portugal: Inspectorate Profile*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-30]. Dostupné na internete:

<https://www.sici-inspectorates.eu/swfiles/files/SICI_InspectorateProfile_2024_Portugal.pdf>.

⁵³ Vzdelávacieho projektu školy predstavuje strategický dokument, ktorý vymedzuje víziu, ciele a smerovanie školy; jeho napĺňanie sa posudzuje podľa toho, do akej miery sa tieto ciele premietajú do reálnej organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu a práce so žiakmi.

Testovanie žiakov

- **Testovanie žiakov nepredstavuje v Portugalsku samostatný hodnotiaci nástroj** generálneho inšpektorátu ani priamu súčasť externého hodnotenia škôl. Hodnotiace tímy inšpekcie nerealizujú vlastné testovanie žiakov počas hodnotiacej návštevy a výsledky národných testovaní alebo externých skúšok nepoužívajú ako rozhodujúce kritérium pri posudzovaní kvality školy. Dôraz sa kladie na pedagogické procesy, inklúziu, kvalitu vyučovania a vnútorné mechanizmy zlepšovania školy, nie na samotné výsledky testov.
- Výsledky testovaní však zohrávajú **významnú podpornú a kontextovú úlohu**. Školy ich systematicky analyzujú v rámci sebahodnotenia a generálny inšpektorát ich zohľadňuje ako jeden zo zdrojov informácií pri externom hodnotení. Dôraz sa pritom kladie na interpretáciu výsledkov v čase, porovnávanie s podobnými školami a identifikáciu trendov a možností zlepšenia, nie na sankčné alebo rankingové posudzovanie výkonu škôl.
- Tento prístup odráža orientáciu portugalského systému hodnotenia na rozvoj kvality a podporu učenia, pričom výsledky testovaní slúžia ako vstup pre reflexiu a zlepšovanie, nie ako cieľ hodnotenia samotného.

2.4 Postup externého hodnotenia kvality škôl a školských zariadení

Externé hodnotenie škôl a školských zariadení má viacero etáp. Jeho forma je prezenčná, založená na osobnej návšteve školy, pričom digitálne nástroje (napr. v prípade dotazníkov spokojnosti) majú iba podporný charakter. **Medzi etapy externého hodnotenia patria:**

1. Prípravné práce

2. Hodnotiace práce v škole

3. Vypracovanie hodnotiacej správy

Školy sú hodnotené **raz v každom cykle**, pričom sa dodržiava **chronologické poradie vzhľadom na hodnotenie v predchádzajúcom cykle**. Výber hodnotených škôl sa riadil nasledujúcimi kritériami:

- školy hodnotené v školských rokoch 2011/2012 až 2016/2017 (druhý cyklus externého hodnotenia), s prioritou pre tie, ktoré dosiahli nižšie hodnotenia v hodnotených doménach referenčného rámca;

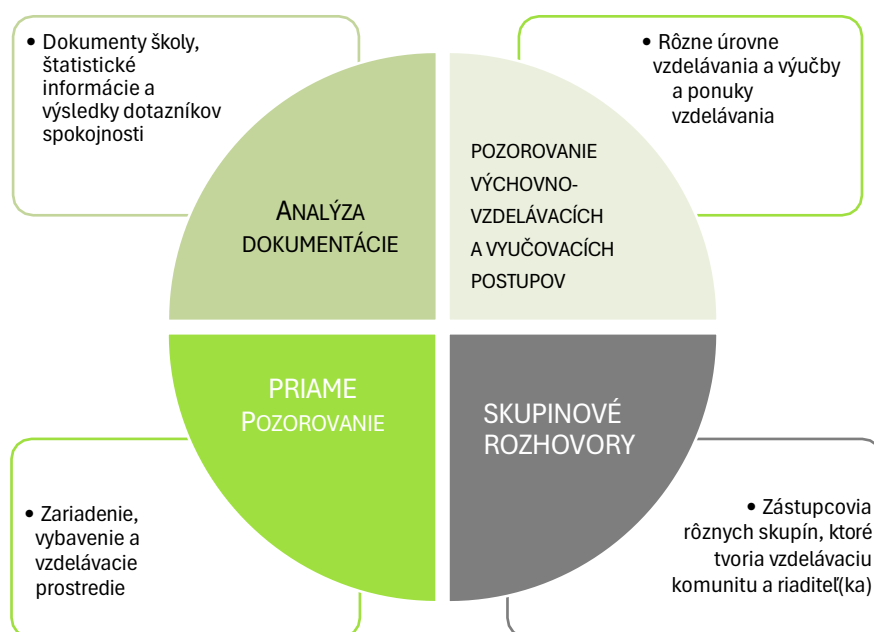
- súkromné a družstevné vzdelávacie zariadenia s asociatívnymi zmluvami;
- odborné školy zo súkromnej siete.

V školských rokoch **2022/2023 a 2023/2024** bolo hodnotených **195 škôl**, na čom sa podieľalo **336 členov hodnotiacich tímov** (inšpektorov a externých expertov). V školskom roku 2023/2024 boli po prvýkrát hodnotené súkromné odborné školy.

Metodika externého hodnotenia škôl kombinuje viacero **zdrojov a procesov zberu informácií**, ktoré sú znázornené na nasledujúcom obrázku.

Obrázok č. 1 Zdroje zberu informácií v rámci externého hodnotenia škôl

Zdroj: INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas. Relatório global 2022-2023 e 2023-2024.* [online]. 2025. [cit. 2026-01-30]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/Relatorios/AEE_22-23_23-24.pdf>, vlastné spracovanie.

Tabuľka č. 11 Prípravné práce

Prípravná fáza	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zahŕňa realizáciu dotazníkov spokojnosti pre žiakov, pedagogických a nepedagogických zamestnancov a rodičov/zákonných zástupcov, analýzu dokumentácie, konzultáciu štatistických údajov a prípravné stretnutia.
Dotazník spokojnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dotazníky spokojnosti sa realizujú online prostredníctvom platformy SurveyMonkey. Školy sú povinné zabezpečiť priestor a čas pre

	respondentov, ktorí nemajú prístup k digitálnym technológiám, aby mohli dotazník vyplniť.
Analýza dokumentácie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analyzujú sa nasledovné dokumenty: <ul style="list-style-type: none"> ❖ dokument o predstavení školy a nástroje jej autonómie, ako sú: vzdelávací projekt, ročný alebo viacročný plán činností, vnútorný poriadok, správa o sebahodnotení, inovačné a rozvojové plány, ako aj ďalšie kľúčové dokumenty v oblasti organizačnej, kurikulárnej a pedagogickej autonómie školy, ktoré škola považuje za relevantné; ❖ ďalšie dokumenty týkajúce sa riadenia a rozvoja učebných osnov, ktoré si môže hodnotiaci tím vyžiadať; ❖ správy z externého hodnotenia z predchádzajúcich cyklov. ▪ Analýzu dokumentácie vykonávajú hodnotiace tímy počas prípravnej fázy externého hodnotenia, pričom sa zameriavajú na dokumenty, ktoré škola zverejnila na svojej internetovej stránke, na ďalšie dokumenty zaslané generálnym inšpektorátom, ako aj na štatistické informácie poskytnuté generálnym riaditeľstvom pre štatistiky o každej škole⁵⁴ a na výsledky dotazníkov spokojnosti, ktoré generálny inšpektorát predtým distribuoval žiakom, učiteľom, nepedagogickým zamestnancom, rodičom a zákonným zástupcom. Súčasťou prípravy na externé hodnotenie je vypracovanie podkladového dokumentu školy, v ktorom škola na základe vlastného sebahodnotenia reflektuje jednotlivé domény a oblasti hodnotenia podľa referenčného rámca externého hodnotenia. Dokument slúži hodnotiacemu tímu ako východiskový analytický materiál v etape dokumentovej analýzy pred návštevou školy.⁵⁵
Analýza štatistických údajov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ide o údaje týkajúce sa školy a výsledkov vzdelávania. Údaje a ukazovatele sú dostupné na portáli InfoEscolas (štátny portál s dátami o úspešnosti a výsledkoch škôl).

Tabuľka č. 12 Hodnotiace práce v škole

Pozorovanie výchovno-vzdelávacích a vyučovacích postupov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ V prvej fáze sa uskutočňuje pozorovanie výchovno-vzdelávacej praxe (v predprimárnom vzdelávaní) a vyučovania (v základnom a stredoškolskom vzdelávaní). Pozorovanie prebieha v období pred hlavnou návštevou školy, a to v skupine tried rôznych stupňov vzdelávania, ktoré vyberá tím externého hodnotenia na základe harmonogramov poskytnutých školou. Výber tried je oznámený riaditeľovi školy dva až tri dni vopred. ▪ Pozorovanie sa zameriava najmä na pedagogickú interakciu, rozvíjané kompetencie a inklúziu všetkých žiakov a jeho cieľom je obohatiť otázky
---	---

⁵⁴ Štatistické informácie využívané v prípravnej fáze predstavujú kontextový a analytický podklad k škole (výsledky žiakov, vybrané ukazovatele úspešnosti, kontextové charakteristiky). Presná skladba dátového balíka poskytovaného hodnotiacim tímom nie je detailne publikovaná.

⁵⁵ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas. Relatório global 2022-2023 e 2023-2024*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-30]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/Relatorios/AEE_22-23_23-24.pdf>.

	<p>kladené počas rozhovorov a prispieť k zhromaždeniu dôkazov prostredníctvom triangulácie⁵⁶ s ostatnými zdrojmi informácií. Inšpektori neklasifikujú jednotlivé hodiny, ale zameriavajú sa na získavanie kvalitatívnych zistení.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Priame pozorovania sa týkajú priestorov, vybavenia a vzdelávacieho prostredia, pričom prebiehajú stretnutia s rôznymi účastníkmi vzdelávacieho procesu. Uskutočňujú sa v období zodpovedajúcim hlavnej návšteve, ktorej trvanie a organizácia sú vopred stanovené v pracovných programoch, ktoré sa líšia v závislosti od typu školy. Programy predpokladajú možnosť rozdelenia hodnotiaceho tímu, s paralelnými návštevami škôl a uskutočňovaním skupinových rozhovorov s cieľom rozšíriť pozorovanie a zapojiť školské komunity. ▪ V rámci jedného pozorovania sleduje každý hodnotiteľ spravidla jednu triedu alebo skupinu; hodnotiaci tím sa však môže rozdeliť tak, aby boli paralelne pozorované viaceré triedy a stupne vzdelávania, pričom zistenia sú následne spoločne analyzované.
<p>Návšteva školy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Druhá fáza zahŕňa rozhovory so školskou komunitou a ďalšími zainteresovanými aktérmi, ako aj návštevu školy alebo združenia škôl. ▪ Návšteva školy trvá spravidla tri až päť dní, v závislosti od veľkosti školy a jej vnútornej rozmanitosti. Program návštevy sa dohaduje medzi hodnotiacim tímom a riaditeľom školy v dňoch pred samotnou návštevou. ▪ Môžu prebiehať paralelné aktivity, ako sú návštevy a skupinové rozhovory, s cieľom rozšíriť zber informácií. Harmonogram môže byť upravený podľa špecifík a kalendára školy. ▪ Skupinové rozhovory sa konajú počas hlavnej návštevy a sú kľúčové pre hodnotiaci tím, aby oslovil vzdelávaciu komunitu, vypočul si jej argumenty a názory a zhromaždil informácie týkajúce sa rôznych oblastí analýzy referenčného rámca. Na týchto rozhovoroch sa zúčastňujú žiaci, učitelia, nepedagogickí zamestnanci, riadiace orgány, rodičia a zákonní zástupcovia a partneri. Pravidlá pre určenie účastníkov v jednotlivých skupinách sú stanovené v pracovných programoch hodnotiaceho tímu; riaditeľ školy zabezpečuje organizačné podmienky a podporuje realizáciu výberu účastníkov v súlade s týmito pravidlami. ▪ Konkrétne otázky skupinových rozhovorov nie sú verejne publikované; rozhovory majú pološtruktúrovaný charakter a zameriavajú sa na tematické okruhy vyplývajúce z oblastí analýzy referenčného rámca externého hodnotenia. ▪ Záverečný rozhovor s riaditeľom a jeho tímom zahŕňa poskytnutie prvotnej spätnej väzby k hodnoteniu.

⁵⁶ Triangulácia je proces overovania hodnotiacich zistení prostredníctvom kombinácie viacerých zdrojov informácií (pozorovanie, rozhovory, dokumenty a štatistické údaje) s cieľom zabezpečiť objektivitu, spoľahlivosť a vyváženosť hodnotenia.

<p>Prezentácia školy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ V rámci procesu externého hodnotenia škola pripraví text prezentácie, ktorý odosiela hodnotiacemu tímu. ▪ Prezentáciu školy zabezpečuje riaditeľ školy spolu s ďalšími aktérmi vzdelávacej komunity pred hodnotiacim tímom. Očakáva sa, že pôjde o participatívny moment, do ktorého sa zapoja žiaci, pedagogickí a nepedagogickí zamestnanci, rodičia a zákonní zástupcovia, ako aj partnerské organizácie. ▪ Dokument prezentácie (maximálne 30 000 znakov vrátane medzier) by sa mal: <ul style="list-style-type: none"> ✓ výslovne zaoberať každou z domén a oblastí analýzy externého hodnotenia (podľa Referenčného rámca hodnotenia), ✓ uvádzať výsledky predchádzajúcich externých hodnotení a opatrenia prijaté školou na ich základe, ✓ vychádzať z výsledkov a dopadov sebahodnotenia školy (ak existujú). ▪ Škola však nemusí byť obmedzená len na tieto aspekty – môže zahrnúť iné informácie, ktoré považuje za relevantné pre lepšie pochopenie svojej činnosti.⁵⁷
---------------------------------	---

Tabuľka č. 13 Vypracovanie hodnotiacej správy

<p>Návrh hodnotiacej správy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posledná etapa spočíva vo vypracovaní návrhu hodnotiacej správy, ktorý je zaslaný škole, aby sa k nemu mohla vyjadriť. Proces sa uzatvára zverejnením konečnej verzie správy na internetovej stránke generálneho inšpektorátu a realizáciou dotazníkov hodnotenia procesu zo strany škôl a hodnotiteľov. ▪ Zistenia (nálezy) z externého hodnotenia škôl sú systematicky zaznamenávané v hodnotiacej správe školy, ktorá predstavuje hlavný a záväzný výstup externého hodnotenia.
<p>Štruktúra a obsah hodnotiacej správy a jej ciele</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hodnotiaca správa z externého hodnotenia školy má štandardizovanú štruktúru. Obsahuje úvodnú časť s identifikáciou školy a stručným opisom jej kontextu, vrátane charakteristiky vzdelávacích stupňov, žiackej populácie a personálneho zabezpečenia. Jadrom správy je kvalitatívne hodnotenie školy v štyroch hodnotiacich doménach referenčného rámca. ▪ Každý hodnotenej doméne je priradené hodnotenie na päťstupňovej škále, ktoré je podložené vecnou analýzou zistení. Hodnotiace závery vychádzajú z triangulácie viacerých zdrojov informácií, najmä z analýzy dokumentácie školy, pozorovania výchovno-vzdelávacej praxe,

⁵⁷ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas – 3.º Ciclo – Apresentação à Escola*. [online]. 2019. [cit. 2026-02-04]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/AEE3_2018/AEE_3_Apresent_escola.pdf>.

	<p>skupinových rozhovorov s členmi školskej komunity, štatistických údajov a výsledkov dotazníkov spokojnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Súčasťou správy je identifikácia silných stránok školy a oblastí na zlepšenie, ktoré predstavujú východisko pre ďalšie sebahodnotenie a plánovanie rozvojových opatrení. ▪ Cieľom hodnotiacej správy nie je sankčné posudzovanie školy, ale poskytnutie odbornej spätnej väzby podporujúcej zvyšovanie kvality vzdelávania, riadenia a vnútorných procesov školy. Cieľom je informovať a podporovať vzdelávacie komunity, školskú administratívu a zriaďovateľa.
<p>Odvolacia komisia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Po sprístupnení návrhu správy má škola 15 pracovných dní na predloženie stanoviska (kontradiktórneho vyjadrenia). Tento dokument analyzuje hodnotiaci tím, ktorý vykoná zmeny, ktoré považuje za odôvodnené. Bez ohľadu na stanovisko školy sa správa stáva definitívnou až po uplynutí lehoty 15 (pracovných) dní. Po schválení správy generálnou inšpekciou je škola informovaná o tomto postupe a má 30 (pracovných) dní na podanie prípadného odvolania.⁵⁸ ▪ Odvolacia komisia má päť členov vrátane akademického experta, dvoch osôb nominovaných verejnými a súkromnými školami a dvoch riadiacich pracovníkov z rôznych útvarov školskej správy.
<p>Zverejňovanie hodnotiacich správ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Individuálne správy z externého hodnotenia škôl sú verejne dostupné na samostatnom webovom rozhraní generálneho inšpektorátu, kde sú zverejňované podľa školských rokov a jednotlivých škôl.⁵⁹ Generálny inšpektorát nie je oprávnený zverejňovať správy bez predchádzajúceho súhlasu vlády.

⁵⁸ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas. Relatório global 2022-2023 e 2023-2024*. [online]. 2025. [cit. 2026-02-04]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/Relatorios/AEE_22-23_23-24.pdf>.

⁵⁹ Hodnotiace správy sú dostupné na tejto stránke: <https://igec-aeec.site/index.php>. Príklad hodnotiacej správy za konkrétnu školu: https://www.igec.mec.pt/upload/PUBLICACOES/AEE/CASTELO_BRANCO/CASTELO_BRANCO_Covilha_AEE_ES_QuintaPalmeiras_2023-2024_R.pdf

Hodnotiaci tím

Pozostáva z **dvoch inšpektorov** z generálneho inšpektorátu a **dvoch externých expertov**. V prípade samostatných škôl (nie združení) s menej ako 500 žiakmi alebo s iba jedným stupňom vzdelávania môžu byť tímy tvorené len dvoma členmi – jedným inšpektorom z generálneho inšpektorátu a jedným externým expertom.

Hodnotiaci tím je menovaný generálnym inšpektorátom, pričom **externí experti sú vyberaní z databázy hodnotiteľov, ktorú tvoria osoby navrhnuté verejnými alebo súkromnými vysokými školami** (univerzitami alebo polytechnickými inštitúciami) alebo výskumnými

inštitúciami, ktoré na tento účel uzavreli dohodu s generálnym inšpektorátom.

Externí experti sú vysokoškolskí pedagógovia (verejní alebo súkromní) alebo výskumní pracovníci, ktorí disponujú relevantným odborným profilom na výkon externého hodnotenia, najmä skúsenosťami s pedagogickou činnosťou a s koordinačnými alebo riadiacimi funkciami v školách, v súlade so zákonom č. 31/2002 z 20. decembra.⁶⁰

Generálny inšpektorát považuje **vzdelávanie hodnotiteľov** za kľúčové na zabezpečenie objektivity a konzistentnosti medzi hodnotiacimi tímami.

Triangulácia informácií a údajov zhromaždených hodnotiacimi tímami prispieva ku konzistentnosti hodnotiacich úsudkov uvedených v hodnotiacich správach. Konzistentnosť ďalej zabezpečujú aj tímy inšpektorov, ktoré vykonávajú odborné posudzovanie (recenziu) školských správ.

Trvanie externého hodnotenia je nasledovné:⁶¹

- tri dni prípravy;
- dva dni pozorovania výchovno-vzdelávacej a vyučovacej praxe;
- štyri dni práce priamo v škole;
- šesť dní na vypracovanie správy koordinátorom hodnotiaceho tímu;
- posledný deň záverečné stretnutie tímu.

Obrázok č. 2 Trvanie a fázy externého hodnotenia škôl

⁶⁰ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Terceiro Ciclo da Avaliação Externa das Escolas: Metodologia*. [online]. 2022. [cit. 2026-02-05]. Dostupné na internete:

<https://www.igec.mec.pt/upload/AEE3_2018/AEE_3_Metodologia_1.pdf>.

⁶¹ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas. Relatório global 2022-2023 e 2023-2024*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-30]. Dostupné na internete:

<https://www.igec.mec.pt/upload/Relatorios/AEE_22-23_23-24.pdf>.

Zdroj: INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas. Relatório global 2022-2023 e 2023-2024.* [online]. 2025. [cit. 2026-01-30]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/Relatorios/AEE_22-23_23-24.pdf>, vlastné spracovanie.

Údaje v nasledujúcej tabuľke vyjadrujú počet hodnotených subjektov v rámci externého hodnotenia škôl realizovaného generálnym inšpektorátom. V portugalskom vzdelávacom systéme je základnou hodnotenou jednotkou buď združenie škôl, ktoré zahŕňa viacero škôl rôznych stupňov pod jednotným riadením, alebo samostatná (nezdružená) škola. Okrem toho sú hodnotené aj súkromné a družstevné školy so zmluvným vzťahom so štátom. Každý hodnotený subjekt má vypracovanú samostatnú hodnotiacu správu.

Tabuľka č. 14 Hodnotenú školy a hodnotitelia zapojení v školských rokoch 2022/2023 a 2023/2024

REGIONÁLNA ORGANIZAČNÁ JEDNOTKA GENERÁLNEHO INŠPEKTORÁTU ⁶²	TYPOLÓGIA HODNOTENÝCH ŠKÔL						CELKOVÝ POČET HODNOTENÝCH ŠKÔL		HODNOTITELIA (počet)	
	ZDRUŽENIA ŠKÔL (počet) ⁶³		NEZDRUŽENÉ ŠKOLY (počet)		SÚKROMNÉ VZDELÁVACIE ZARIADENIA ADRUŽSTVÁ ⁶⁴ (počet)					
	2022/ 2023	2023/ 2024	2022/ 2023	2023/ 2024	2022/ 2023	2023/ 2024	2022/ 2023	2023/ 2024	2022/ 2023	2023/ 2024
SEVER	27	36	3	8	0	2	30	46	56	63
CENTRUM	7	12	3	4	2	4	12	20	30	43
JUH	33	40	2	8	2	2	37	50	66	78
CELKOM	67	88	8	20	4	8	79	116	152	184

Zdroj: INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas. Relatório global 2022-2023 e 2023-2024.* [online]. 2025. [cit. 2026-01-30]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/Relatorios/AEE_22-23_23-24.pdf>.

⁶² Regionálne organizačné jednotky generálneho inšpektorátu predstavujú interné jednotky, ktoré plánujú, koordinujú a riadia výkon externého hodnotenia škôl, vrátane rozdelenia hodnotiacich tímov a organizačného zabezpečenia hodnotení. Sú zodpovedné za konkrétne územné oblasti Portugalska.

⁶³ V portugalskom systéme je základnou hodnotenou jednotkou často tzv. „združenie škôl“, teda jeden riadiaci a právny celok, pod ktorý patrí viacero materských, základných a prípadne aj stredných škôl; externé hodnotenie sa realizuje za celý tento celok a je ukončené jednou spoločnou hodnotiacou správou.

⁶⁴ S dohodou o pridružení alebo sponzorstve uzavretou so štátom.

Tabuľka č. 15 Školy hodnotené v treťom cykle

REGIONÁLNA ORGANIZAČNÁ JEDNOTKA GENERÁLNEHO INŠPEKTORÁTU	ZDRUŽENIA ŠKÔL A NEZDRUŽENÉ ŠKOLY (počet)						SÚKROMNÉ A KOOPERATÍVNE VZDELÁVACIE ZARIADENIA (počet)						CELKOVÝ POČET
	2017/2018 ⁶⁵	2018/2019	2019/2020	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2021/2022	2022/2023	2023/2024	
SEVER	2	2	25	30	30	44	1	1	0	0	0	2	137
CENTRUM	2	2	13	10	10	16	--	1	0	2	2	4	62
JUH	2	2	18	25	35	48	2	1	3	5	2	2	145
CELKOVÝ POČET	6	6	56	65	75	108	3	3	3	7	4	8	344

Zdroj: INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas. Relatório global 2022-2023 e 2023-2024.* [online]. 2025. [cit. 2026-01-30]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/Relatorios/AEE_22-23_23-24.pdf>.

2.5 Oblasti/kritériá hodnotenia kvality škôl a školských zariadení (okrem VŠ)

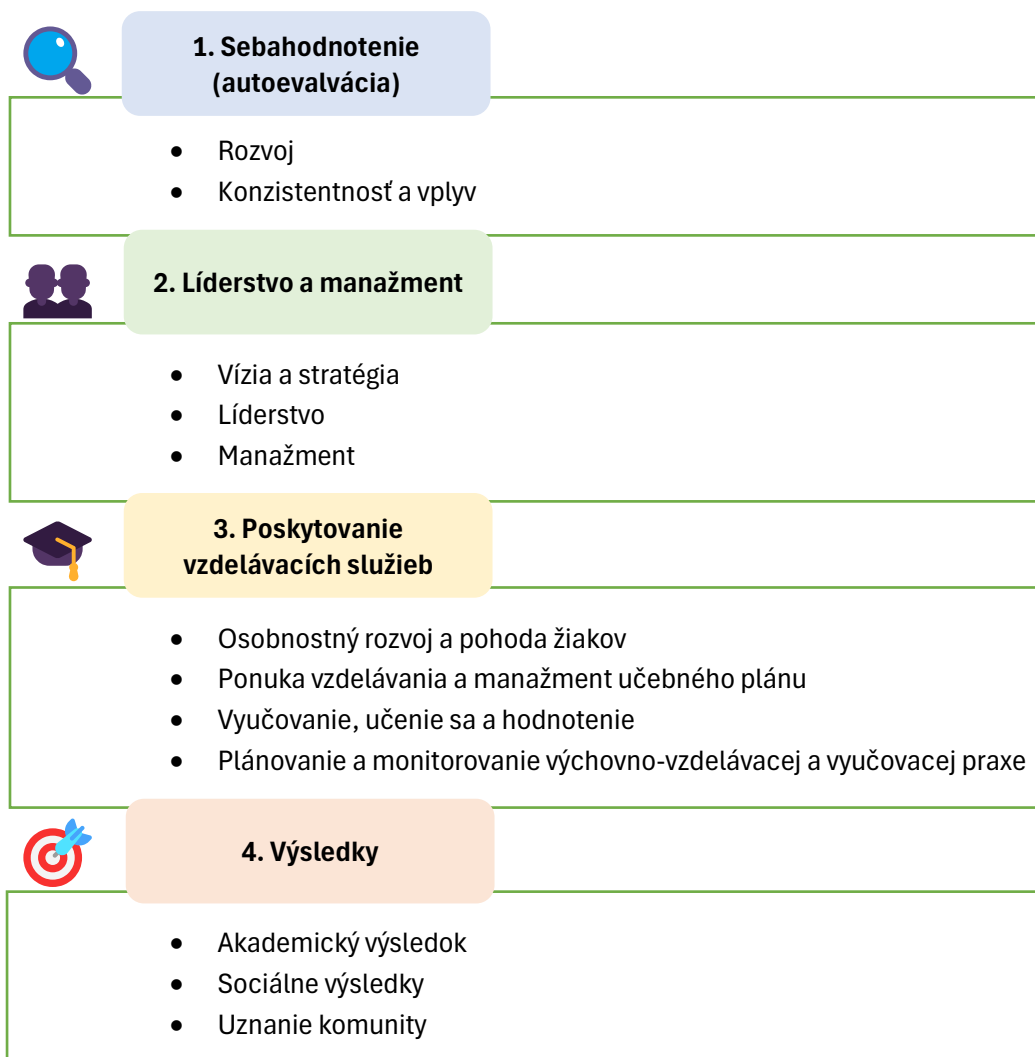
Referenčný rámec externého hodnotenia škôl

Referenčný rámec tretieho cyklu externého hodnotenia škôl je štruktúrovaný do **štyroch domén**. Domény spolu zahŕňajú **dvanásť oblastí analýzy**, ktoré sú bližšie špecifikované súborom **referenčných kritérií a ukazovateľov (indikátorov)**.⁶⁶

⁶⁵ Pilotný projekt – príprava tretieho cyklu AEE.

⁶⁶ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas: Quadro de referência.* [online]. 2023. [cit. 2026-02-12]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/AEE3/AEE_QR_2023.pdf>.

Obrázok č. 3 Referenčný rámec externého hodnotenia škôl

Zdroj: INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas: Quadro de referência*. [online]. 2023. [cit. 2026-02-12]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/AEE3/AEE_QR_2023.pdf>, vlastné spracovanie.

Hodnotiaca škála

Každej zo štyroch hodnotených domén sa prideluje hodnotenie na základe **päťstupňovej škály**.

Tabuľka č. 16 Hodnotiaca škála referenčného rámca externého hodnotenia škôl

 Vynikajúco	Prevažujú silné stránky vo všetkých analyzovaných oblastiach, vrátane inovatívnych postupov a výrazných a preukázateľných výsledkov. Neexistujú oblasti, ktoré by si vyžadovali významné zlepšenia. Inovatívne postupy aj pozoruhodné výsledky sú plošne rozšírené a udržateľné.
 Veľmi dobre	Prevažujú silné stránky vo všetkých analyzovaných oblastiach, s dobrými postupmi a pozoruhodnými výsledkami. Tieto pozitíva sú rozšírené naprieč školou.
 Dobre	Silné stránky výrazne prevažujú nad slabými vo väčšine analyzovaných oblastí. Výsledky sú pozitívne pri väčšine ukazovateľov, ale existujú oblasti, ktoré si stále vyžadujú významné zlepšenia.
 Dostatočne	Silné stránky mierne prevažujú nad slabými vo väčšine analyzovaných oblastí, ale opatrenia školy ešte nie sú všeobecne zavedené alebo udržateľné. Výsledky sú pozitívne pri väčšine ukazovateľov, no existujú dôležité nedostatky a zlepšenie v posledných rokoch nie je jasne viditeľné.
 Nedostatočne	Slabé stránky prevažujú nad silnými alebo existujú dôležité oblasti, ktoré vyžadujú urgentné zlepšenia. Výsledky sú celkovo negatívne a neprejavujú konzistentný trend zlepšovania.

Zdroj: INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas – 3.º Ciclo – Escala de Avaliação*. [online]. 2019. [cit. 2026-02-16]. Dostupné na internete: https://www.igec.mec.pt/upload/AEE3_2018/AEE_3_Escala_avaliacao.pdf, vlastné spracovanie.

Tabuľka č. 17 1. doména: Sebahodnotenie (autoevalvácia)

Oblasti analýzy	Referenčné kritériá	Ukazovatele
1. Rozvoj	Organizácia a udržateľnosť sebahodnotenia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Systematický postup (postupy) sebahodnotenia školy ▪ Prepojenie sebahodnotenia školy s ostatnými hodnotiacimi procesmi, ktoré prebiehajú v škole (školská knižnica, EMAEI⁶⁷, monitorovanie a hodnotenie rôznych projektov a iniciatív v oblasti kurikulárnej a pedagogickej inovácie, ...) ▪ Komplexné zisťovanie názorov (prieskum) a aktívna účasť vzdelávacej komunity
	Strategické plánovanie sebahodnotenia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Primeranosť sebahodnotenia realite školy ▪ Ústredné postavenie procesu vyučovania a učenia sa

⁶⁷ Equipa Multidisciplinar de Apoio à Educação Inclusiva – Multidisciplinárny tím na podporu inkluzívneho vzdelávania: tím odborníkov v škole, ktorý podporuje inklúziu žiakov s rôznymi potrebami, navrhuje a monitoruje opatrenia na podporu ich učenia a zapojenia, spolupracuje s učiteľmi, odborníkmi a rodičmi, aby všetci žiaci mali rovnaké príležitosti na vzdelávanie.

Oblasti analýzy	Referenčné kritériá	Ukazovatele
2. Konzistentnosť a vplyv	Konzistentnosť postupov sebahodnotenia	<ul style="list-style-type: none"> Existencia stratégií komunikácie a reflexie výsledkov sebahodnotenia so vzdelávacou komunitou Komplexnosť (rozsah) procesu zberu údajov Presnosť procesu analýzy dát Neustále zlepšovanie procesu sebahodnotenia Monitorovanie a hodnotenie opatrení na zlepšenie (najmä kurikulárnych opatrení, zdrojov a štruktúr podporujúcich inkluzívne vzdelávanie)
	Dopad postupov sebahodnotenia	<ul style="list-style-type: none"> Dôkazy o vplyve sebahodnotenia na organizačné zlepšenie školy (organizácia tried/skupín, vytváranie a fungovanie vzdelávacích tímov, spolupráca, správa priestorov a služieb, hodnotenie účinnosti projektov, partnerstiev a riešení, ...) Dôkazy o vplyve sebahodnotenia na zlepšenie rozvoja kurikula (najmä realizovateľnosť a primeranosť kurikulárnych možností a/alebo inovačných plánov vzhľadom na kontext školskej komunity) Dôkazy o vplyve sebahodnotenia na zlepšenie procesu vyučovania a učenia sa Dôkazy o vplyve sebahodnotenia na definovanie potrieb kontinuálneho vzdelávania a hodnotenie jeho dopadu Dôkazy o prínose sebahodnotenia k zlepšeniu inkluzívneho vzdelávania (implementácia kurikulárnych opatrení, pridelovanie zdrojov a fungovanie štruktúr podporujúcich inklúziu)

Zdroj: INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas: Quadro de referência*. [online]. 2023. [cit. 2026-02-12]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/AEE3/AEE_OR_2023.pdf>, vlastné spracovanie.

Tabuľka č. 18 2. doména: Líderstvo a manažment

Oblasti analýzy	Referenčné kritériá	Ukazovatele
1. Vízia a stratégia	Strategická vízia zameraná na kvalitu vzdelávania	<ul style="list-style-type: none"> Jasné definovanie vízie, ktorá je základom činnosti školy s cieľom dosiahnuť „Profil absolventa po ukončení povinnej školskej dochádzky“ a naplniť hodnoty a princípy inkluzívneho vzdelávania (najmä na úrovni usmernení pre plánovanie, rozvoj a hodnotenie procesov vyučovania a učenia sa) Vízia zdieľaná všetkými aktérmi, ktorá motivuje k činnosti (inkluzívne vzdelávanie a kvalita vzdelávania sú chápané ako vzájomne prepojené javy, najmä zo strany žiakov a rodičov/zákonných zástupcov)

Oblasti analýzy	Referenčné kritériá	Ukazovatele
	Riadiace dokumenty školy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jasnosť a súlad medzi riadiacimi dokumentmi školy ▪ Jasnosť a konzistentnosť cieľov, zámerov a stratégií definovaných v školskom vzdelávacom projekte ▪ Relevantnosť kurikulárnych rozhodnutí uvedených v školských dokumentoch pre rozvoj všetkých oblastí kompetencií zahrnutých v „Profile absolventa po ukončení povinnej školskej dochádzky“
2. Líderstvo	Mobilizácia školskej komunity	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Orientácia činnosti na dosahovanie vzdelávacích cieľov a úloh ▪ Motivácia ľudí, profesionálny rozvoj a riadenie konfliktov ▪ Podpora zapojenia žiakov, rodičov/zákonných zástupcov na chode školy (mechanizmy na podporu účasti a riešenie konfliktov či nezhôd) ▪ Uznávanie rôznych úrovní vedenia, najmä stredného manažmentu
	Rozvoj projektov, partnerstiev a riešení, ktoré podporujú kvalitu vzdelávania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podpora rozvoja projektov a inovatívnych riešení v závislosti od kontextu ▪ Partnerstvá s inými inštitúciami a komunitnými aktérmi, ktoré mobilizujú zdroje a tým podporujú prístup k vzdelávaniu a jeho kvalitu (programy a projekty, prepojenie na vysoké školy, účasť v školských sieťach, ...)
3. Manažment	Manažérske postupy a organizácia detí a žiakov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prevaha a uplatňovanie pedagogických kritérií pri tvorbe a riadení skupín a tried ▪ Flexibilita v riadení práce so skupinami a triedami (prezenčne, kombinovane a/alebo dištančne) ▪ Existencia, konzistentnosť a zverejnenie kritérií uplatňovania disciplinárnych opatrení voči žiakom v rámci vzdelávacej komunity ▪ Zapojenie žiakov do života školy
	Školské prostredie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podpora školského prostredia, ktoré podporuje učenie ▪ Podpora bezpečného, zdravého a ekologického školského prostredia ▪ Podpora sociálne ústretového, inkluzívneho a priateľského školského prostredia
	Organizácia, pridelovanie a vzdelávanie ľudských zdrojov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jasnosť kritérií (dostupné a zrozumiteľné informácie) pri poskytovaní ľudských zdrojov ▪ Rozdelenie a riadenie ľudských zdrojov podľa potenciálu, očakávaní a potrieb žiakov, s oceňovaním rozmanitosti a podporou rovnosti a inklúzie ▪ Riadenie zdrojov, ktoré oceňuje ľudí, ich profesionálny rozvoj a pohodu

Oblasti analýzy	Referenčné kritériá	Ukazovatele
		<ul style="list-style-type: none"> Riadenie ľudských zdrojov, ktoré podporuje autonómiu a organizačnú rozmanitosť Postupy kontinuálneho vzdelávania všetkých odborných zamestnancov z iniciatívy školy, prispôbené identifikovaným potrebám a jej pedagogickým prioritám
	Organizácia a pridelovanie materiálnych zdrojov	<ul style="list-style-type: none"> Jasnosť kritérií (dostupné a zrozumiteľné informácie) pri poskytovaní materiálnych zdrojov Rozhodnutia prijaté s pozitívnym dopadom na kvalitu učenia (vrátane online dostupných zdrojov) Rozhodnutia prijaté s ohľadom na potenciál, očakávania a potreby žiakov, s oceňovaním rozmanitosti a podporou rovnosti a inklúzie Rozhodnutia priebežne monitorované a upravované podľa potreby (najmä v oblasti digitálnych kompetencií a technologických zdrojov)
	Interná a externá komunikácia	<ul style="list-style-type: none"> Rozmanitosť a efektívnosť interných a externých komunikačných kanálov Presnosť pri vykazovaní údajov kompetentným orgánom Prispôbenie informácií cieľovej skupine Prístup vzdelávacej komunity k informáciám školy (najmä pokiaľ ide o hodnoty a princípy, smerovanie inkluzívneho vzdelávania, ponuku vzdelávania a mechanizmy certifikácie učenia) Zverejňovanie informácií s rešpektovaním etických a deontologických princípov⁶⁸

Zdroj: INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas: Quadro de referência*. [online]. 2023. [cit. 2026-02-12]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/AEE3/AEE_OR_2023.pdf>, vlastné spracovanie.

Tabuľka č. 19 3. doména: Poskytovanie vzdelávacích služieb

Oblasti analýzy	Referenčné kritériá	Ukazovatele
1. Osobnostný rozvoj a pohoda žiakov	Osobnostný a emocionálny rozvoj žiakov	<ul style="list-style-type: none"> Podpora autonómie a individuálnej zodpovednosti Podpora účasti a zapojenia sa do komunity Podpora rozvoja psychickej a sociálnej odolnosti žiakov Podpora dochádzky a dochvilnosti
	Podpora pohody (well-beingu) žiakov	<ul style="list-style-type: none"> Aktivity na podporu osobnej a sociálnej pohody (podpora pocitu spolupatričnosti so skupinou/triedou a so školou, podpora

⁶⁸ Deontologické princípy označujú profesijné a etické povinnosti inšpektorov, najmä nestrannosť, objektivitu, dôvernosť a ochranu citlivých informácií.

Oblasti analýzy	Referenčné kritériá	Ukazovatele
		<p>socializácie s rovesníkmi, pocitu bezpečia v školskom prostredí a pomoc pri rôznych prechodoch počas celého vzdelávacieho procesu)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Opatrenia na prevenciu a ochranu pred rizikovým správaním (najmä v digitálnom prostredí) ▪ Uznávanie a rešpektovanie rozmanitosti ▪ Opatrenia v oblasti školského a profesijného poradenstva
2. Ponuka vzdelávania a manažment učebného plánu	Ponuka vzdelávania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vzdelávacie reakcie prispôbené potrebám vzdelávania žiakov s cieľom rozvoja „Profilu žiaka po ukončení povinnej školskej dochádzky“ ▪ Oceňovanie hravej dimenzie pri rozvoji animačných aktivít a aktivít, ktoré obohacujú učebný plán a podporujú rodinu ▪ Prispôbenie ponuky vzdelávania záujmom mladých ľudí a dospelých a vzdelávacím potrebám zapojenej komunity ▪ Postupy organizácie a riadenia učebného plánu a učenia sa pre inkluzívne vzdelávanie (flexibilné a personalizované riadenie učebného plánu podľa identifikovaných potrieb a dostupných zdrojov) ▪ Kurikulárna integrácia kultúrnych, vedeckých, umeleckých a športových aktivít
	Kurikulárna a pedagogická inovácia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vplyv iniciatív kurikulárnej a/alebo pedagogickej inovácie na výsledky učenia (najmä Inovačné plány⁶⁹) ▪ Zavedenie inovatívnych opatrení na podporu učenia sa a inklúzie, ktoré podporujú rovnaké príležitosti prístupu k učebnému plánu
	Koordinácia učebného plánu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vertikálne prepojenie medzi úrovňami, ročníkmi a cyklami vzdelávania a vyučovania, vychádzajúce z integrovanej a koordinovanej správy učebného plánu, so zohľadnením referenčných kurikulárnych dokumentov ▪ Horizontálne prepojenie na úrovni plánovania a rozvoja učebného plánu, s prihliadnutím na referenčné kurikulárne dokumenty ▪ Prepojenie s animačnými aktivitami a aktivitami, ktoré obohacujú učebný plán a podporujú rodinu ▪ Prierezové projekty v rámci stratégie výchovy k občianstvu

⁶⁹ Inovačné plány (Planos de Inovação) sú školské strategické a pedagogické dokumenty vypracúvané v rámci autonómie školy, zamerané na zavádzanie kurikulárnych a pedagogických inovácií, podporu učenia sa, inklúzie a rovnosti príležitostí. Ich obsah vychádza z identifikovaných potrieb školy, výsledkov sebahodnotenia a národných politík v oblasti kurikulárnej flexibility a inkluzívneho vzdelávania.

Oblasti analýzy	Referenčné kritériá	Ukazovatele
3. Vyučovanie, učenie sa a hodnotenie	Stratégie vyučovania a učenia sa zamerané na úspech	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmanité stratégie zamerané na zlepšenie učenia sa, vrátane rozvoja autonómie, kritického myslenia, riešenia problémov a tímovej práce ▪ Preferovanie aktívnych metodológií, ktoré zdôrazňujú úlohu žiaka pri budovaní vlastného učenia sa (projektová metodológia, samostatná práca, experimentálne aktivity a pod.) ▪ Využívanie stratégií kooperatívneho učenia sa a spolupráce medzi žiakmi (pri plnení úloh, vzájomnej regulácii medzi rovesníkmi, mentoringu a pod.) ▪ Stratégie na udržanie prostredia v triedach/učebniach, ktoré je priaznivé pre učenie sa
	Podpora rovnosti a inklúzie všetkých žiakov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Primeranosť a účinnosť opatrení na podporu učenia a inklúzie žiakov, vrátane zapojenia všetkých odborníkov do implementácie a prispôsobovania potrebnej podpory ▪ Aktivity zamerané na zlepšenie výsledkov žiakov z rizikových skupín, napr. tých, ktorí pochádzajú zo sociálno-ekonomicky znevýhodneného prostredia ▪ Postupy podporujúce školskú excelentnosť (vynikajúce výsledky) ▪ Opatrenia na prevenciu opakovania ročníka, predčasného ukončenia školského vzdelávania a odchodu zo školy
	Hodnotenie zamerané na učenie a výsledky učenia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmanitosť postupov, techník a nástrojov zberu informácií na hodnotenie, vhodných pre konkrétnych príjemcov a typ informácií, ktoré sa majú zhromažďovať ▪ Kvalita a pravidelnosť spätnej väzby poskytovanej žiakom na reguláciu ich učenia sa (na základe kritérií a opisných ukazovateľov výkonu na základnej a strednej škole) ▪ Systematickosť postupov sebahodnotenia a vzájomného hodnotenia učenia sa zo strany žiakov ▪ Triangulácia informácií s ostatnými učiteľmi pre vyššiu presnosť a spoľahlivosť hodnotenia (formatívneho aj sumatívneho⁷⁰) ▪ Primárne využívanie hodnotenia s formatívnym účelom na usmerňovanie pedagogických zásahov a úpravu stratégií s cieľom zlepšiť kvalitu vyučovania a učenia sa ▪ Využitie informácií obsiahnutých v správach o internom a externom hodnotení na

⁷⁰ Formatívne hodnotenie: hodnotenie počas procesu učenia, ktorého cieľom je pomôcť žiakovi sa zlepšiť. Sumatívne hodnotenie: hodnotenie na konci určitého obdobia učenia sa, ktoré sumarizuje, čo sa žiak naučil.

Oblasti analýzy	Referenčné kritériá	Ukazovatele
		preorientovanie pedagogickej činnosti (najmä správy Inštitútu pre hodnotenie vzdelávania, vrátane RIPA a REPA) ⁷¹
	Vzdelávacie zdroje	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Využívanie rozmanitých vzdelávacích zdrojov (IKT, školská knižnica, centrum vzdelávacích zdrojov, digitálne vzdelávacie zdroje, vrátane učebníc) ▪ Prispôsobenie vzdelávacích zdrojov charakteristikám a kontextu žiakov, a to v podmienkach prezenčného, kombinovaného a/alebo dištančného vzdelávania ▪ Efektívne využívanie Centra podpory učenia sa
	Zapojenie rodín do života školy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmanitosť foriem zapojenia rodín do života školy ▪ Zapojenie rodičov a zákonných zástupcov do výchovno-vzdelávacieho procesu ich dieťaťa (kvalita a pravidelnosť informácií poskytovaných rodinám, využívanie správ RIPA, zber relevantných informácií poskytnutých rodinami) ▪ Efektívnosť opatrení prijatých školou na zapojenie rodičov a zákonných zástupcov do sledovania vzdelávacej dráhy ich detí, vrátane ich aktívnej účasti v multidisciplinárnom tíme na podporu inkluzívneho vzdelávania
4. Plánovanie a monitorovanie výchovno-vzdelávacej a vyučovacej praxe	Mechanizmy sebaregulácie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Konzistentnosť postupov vzájomnej regulácie medzi rovesníkmi ▪ Formy systematickej spolupráce na rôznych úrovniach plánovania a realizácie vyučovacej činnosti ▪ Zdieľanie relevantných vedecko-pedagogických postupov a skúseností ▪ Reflexia efektívnosti uplatňovaných metodík vyučovania a učenia sa ▪ Prínos vzájomnej regulácie medzi rovesníkmi k zlepšovaniu vyučovacej praxe
	Mechanizmy vzájomnej regulácie medzi rovesníkmi a kolaboratívnej práce	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Konzistentnosť postupov regulácie zo strany vedenia ▪ Prínos regulácie zo strany vedenia k zlepšovaniu vyučovacej praxe

Zdroj: INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas: Quadro de referência*. [online]. 2023. [cit. 2026-02-12]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/AEE3/AEE_OR_2023.pdf>, vlastné spracovanie.

⁷¹ RIPA – Relatório Individual de Provas de Aferição (Individuálna správa z overovacích/diagnostických testov). REPA – Relatório de Escola das Provas de Aferição (Školská správa z overovacích/diagnostických testov).

Tabuľka č. 20 4. doména: Výsledky

Oblasti analýzy	Referenčné kritériá	Ukazovatele
1. Akademické výsledky ⁷²	Výsledky základného všeobecného vzdelávania	<ul style="list-style-type: none">▪ Percentuálny podiel žiakov školy, ktorí ukončia 1. cyklus (stupeň) do štyroch rokov po nastúpení do 1. ročníka▪ Percentuálny podiel žiakov školy, ktorí ukončia 2. cyklus (stupeň) do dvoch rokov po nastúpení do 5. ročníka▪ Percentuálny podiel žiakov školy, ktorí ukončia 3. cyklus (stupeň) do troch rokov po nastúpení do 7. ročníka
	Výsledky stredoškolského vedecko-humanitného vzdelávania	<ul style="list-style-type: none">▪ Percentuálny podiel žiakov školy, ktorí ukončia vedecko-humanitné stredoškolské vzdelávanie do troch rokov
	Výsledky stredoškolského odborného vzdelávania	<ul style="list-style-type: none">▪ Percentuálny podiel žiakov školy, ktorí ukončia stredoškolské odborné vzdelávanie do troch rokov od nastúpenia do odboru, spomedzi tých, ktorí prišli priamo z 3. cyklu (9. ročníka)
	Výsledky špecializovaného umeleckého stredoškolského vzdelávania	<ul style="list-style-type: none">▪ Percentuálny podiel žiakov školy, ktorí ukončia integrované špecializované umelecké vzdelávanie do troch rokov od nastúpenia do odboru, spomedzi tých, ktorí prišli priamo z 3. cyklu (9. ročníka)
	Výsledky iných vzdelávacích ponúk	<ul style="list-style-type: none">▪ Miera dokončenia vzdelávacieho programu v rámci predpokladaného počtu rokov
	Výsledky vzdelávania a odbornej prípravy dospelých	<ul style="list-style-type: none">▪ Percentuálny podiel dospelých, ktorí získali certifikát (úplná kvalifikácia) v kurzoch vzdelávania a odbornej prípravy dospelých, v pomere k počtu zapísaných účastníkov▪ Ročná miera postupu do vyššieho ročníka (s úspešným ukončením všetkých modulov) u žiakov zapísaných na prezenčné opakované stredoškolské vzdelávanie
	Výsledky v oblasti rovnosti, inklúzie a excelentnosti	<ul style="list-style-type: none">▪ Výsledky žiakov pochádzajúcich zo sociálno-ekonomicky znevýhodneného prostredia alebo imigrantského prostredia▪ Výsledky žiakov s technicko-pedagogickou správou, individuálnym vzdelávacím programom a/alebo individuálnym plánom prechodu▪ Výsledky opatrení na rozvoj a podporu žiakov s excelentnými schopnosťami

⁷² Tieto ukazovatele by sa mali vyhodnocovať porovnaním s celoštátnymi priermi u žiakov v podobnom socioekonomickom kontexte alebo s podobným školským prospechom, kedykoľvek je to možné. Rovnako by sa malo prihliadať na vývoj týchto ukazovateľov v každej škole za posledné roky.

Oblasti analýzy	Referenčné kritériá	Ukazovatele
		<ul style="list-style-type: none"> Vnútorne asymetrie vo výsledkoch (rozdiely v úspešnosti medzi jednotlivými triedami alebo skupinami v rámci tej istej školy)
2. Sociálne výsledky	Účasť na živote školy a prevzatie zodpovednosti	<ul style="list-style-type: none"> Aktivity v škole realizované z iniciatívy žiakov Účasť žiakov na školských iniciatívach zameraných na osobnostný rozvoj a občiansku zodpovednosť Účasť žiakov v rôznych štruktúrach a orgánoch školy Percentuálny podiel žiakov, ktorí neuspeli (prepadli) z dôvodu absencií Zapojenie žiakov do mentoringových programov
	Dodržiavanie pravidiel a disciplína	<ul style="list-style-type: none"> Percentuálny podiel incidentov, pri ktorých boli uplatnené sankčné disciplinárne opatrenia Účasť žiakov na tvorbe pravidiel a kódexov správania Spôsoby riešenia disciplinárnych incidentov
	Solidarita a občianska zodpovednosť	<ul style="list-style-type: none"> Dobrovoľnícka činnosť Aktivity solidarity Aktivity na podporu inklúzie Aktivity demokratickej participácie
	Vplyv vzdelávania na ďalšiu životnú cestu žiakov	<ul style="list-style-type: none"> Akademické uplatnenie žiakov Profesijné uplatnenie žiakov Uplatnenie žiakov s individuálnym plánom prechodu v živote po škole
3. Uznatie komunity	Miera spokojnosti vzdelávacej komunity	<ul style="list-style-type: none"> Vnímanie školy zo strany žiakov Vnímanie školy zo strany zákonných zástupcov Vnímanie školy zo strany iných subjektov komunity
	Oceňovanie úspechov žiakov	<ul style="list-style-type: none"> Iniciatívy zamerané na oceňovanie akademických výsledkov Iniciatívy zamerané na oceňovanie sociálnych výsledkov
	Prínos školy k rozvoju okolitej komunity	<ul style="list-style-type: none"> Uznanie zo strany miestnej a celoštátnej spoločnosti Zapojenie školy do miestnych iniciatív Sprístupňovanie priestorov a vybavenia školy pre komunitné aktivity Účasť dospelých na vzdelávacích a školiacich programoch Účasť miestnej komunity na vzdelávacích aktivitách organizovaných školou (workshopy, prednášky, informačné stretnutia a pod.)

Zdroj: INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas: Quadro de referência*. [online]. 2023. [cit. 2026-02-12]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/AEE3/AEE_QR_2023.pdf>, vlastné spracovanie.

2.6 Výstupy z hodnotenia kvality škôl a školských zariadení

Pre každú hodnotenú školu sa vypracúva **správa, ktorá vyjadruje výsledok vykonaného hodnotenia** a pozostáva z hodnotiacich úsudkov podložených dôkazmi, ktoré sú základom pre klasifikáciu pridelenú každej zo štyroch domén.

Správa identifikuje hlavné **silné stránky a oblasti na zlepšenie** a zvyrazňuje osobitné aspekty školy s vplyvom na poskytovanie vzdelávacích služieb – tieto sú zvyčajne uvedené v samostatných textových poliach (rámčekoch).

Prvá verzia správy je škole zaslaná vo forme „návrhu“, aby mohla v prípade záujmu uplatniť svoje právo na vyjadrenie.

S ročnou periodicitou sa vypracúvajú súhrnné správy z externého hodnotenia škôl, ktorých cieľom je prispieť k lepšiemu verejnému poznaniu kvality práce škôl a poskytovať informácie na podporu rozhodovania v oblasti tvorby a rozvoja vzdelávacích politík.

Školy v Portugalsku nie sú medzi sebou porovnávané na základe výsledkov externého hodnotenia. Keďže jednotlivým hodnoteným doménam sú pridelované klasifikácie a správy o školách sú verejne dostupné, čitatelia môžu vykonávať vlastné porovnania na základe informácií obsiahnutých v týchto správach.

Súhrnné správy: www.igec.mec.pt/upload/Relatorios/AEE_22-23_23-24.pdf aj **individuálne správy jednotlivých škôl:** <https://igec-aeec.site/index.php> sú zverejňované na internetovej stránke generálneho inšpektorátu.

2.7 Iné hodnotenia kvality škôl

Okrem externého hodnotenia a povinného sebahodnotenia škôl vykonáva generálny inšpektorát aj **ďalšie typy inšpekčných a monitorovacích intervencií**, ktoré tvoria súčasť jeho zákonného mandátu a dopĺňajú systém zabezpečovania kvality vzdelávania. Súčasne existujú aj **mechanizmy hodnotenia a analytické nástroje realizované inými orgánmi**, ktorých výstupy slúžia ako podporné a kontextové zdroje informácií pre inšpekčnú činnosť.

Monitorovanie a tematické inšpekcie

Generálny inšpektorát realizuje **monitorovacie a tematicky zamerané inšpekčné činnosti**, ktoré sa sústreďujú na vybrané oblasti vzdelávacieho procesu a fungovania škôl. Tieto intervencie sú zamerané najmä na sledovanie implementácie verejných politík, pedagogických a kurikulárnych postupov, inkluzívneho vzdelávania, riadenia kurikula alebo špecifických priorít stanovených v ročných plánoch činnosti generálneho inšpektorátu. Na rozdiel od externého hodnotenia škôl nejde o komplexné hodnotenie kvality školy ako celku, ale o **cielené sledovanie konkrétnych oblastí** s cieľom identifikovať silné stránky, riziká a formulovať odporúčania na zlepšenie.

Kontroly súladu a právne kontroly

Súčasťou činnosti generálneho inšpektorátu sú aj **kontroly zamerané na dodržiavanie právnych predpisov, noriem a postupov v školách a školských zariadeniach**. Tieto kontroly sa zameriavajú najmä na zákonnosť, pravidelnosť a správnosť administratívnych a organizačných procesov a predstavujú jeden z nástrojov zabezpečenia riadneho fungovania vzdelávacieho systému.

Audity a finančná kontrola

Generálny inšpektorát má vo svojej organizačnej štruktúre vyčlenené kapacity na výkon auditov a finančnej kontroly. **Audity sa zameriavajú na administratívno-finančné aspekty fungovania škôl a školských zariadení**, najmä na hospodárenie s verejnými prostriedkami, dodržiavanie finančných pravidiel a efektívnosť využívania zdrojov. Tieto intervencie sú realizované samostatne alebo v nadväznosti na zistené riziká a ich rozsah a periodicita vyplývajú z ročných plánov činnosti generálneho inšpektorátu.

Národné hodnotenia a testovania žiakov

Národné hodnotenia a testovania žiakov sú realizované inými špecializovanými orgánmi vzdelávacej správy (najmä Inštitútom pre hodnotenie vzdelávania). Ich výsledky neposkytujú priame hodnotenie kvality školy, ale slúžia ako **kontextový a analytický zdroj informácií**, ktorý môže generálny inšpektorát využívať pri príprave a interpretácii zistení v rámci inšpekčných činností.

Analytické a štatistické nástroje

Dátové podklady pre monitorovanie a hodnotenie vzdelávacieho systému poskytujú najmä **štatistické a analytické útvary rezortu školstva**, predovšetkým generálne riaditeľstvo pre štatistiky a verejný portál InfoEscolas. Tieto nástroje poskytujú kontextové údaje o školách, žiackej populácii, výsledkoch vzdelávania a ďalších ukazovateľoch, ktoré podporujú analytickú fázu inšpekčnej činnosti, avšak samy o sebe nepredstavujú hodnotenie kvality školy.

2.8 Aktivity školy po inšpekčnej činnosti

Po ukončení externého hodnotenia nenadväzuje v portugalskom systéme automatický proces ukladania záväzných opatrení zo strany inšpekcie. Generálny inšpektorát nevystupuje ako kontrolný orgán v zmysle sankčného dohľadu, ale ako hodnotiaca autorita podporujúca rozvoj kvality škôl.

Hlavnú zodpovednosť za reagovanie na zistenia externého hodnotenia nesie **vedenie školy**, ktoré má povinnosť využívať odporúčania uvedené v hodnotiacej správe ako podklad pre:

- **proces sebahodnotenia,**
- **aktualizáciu vzdelávacieho projektu školy a plánov rozvoja,**
- **zlepšovanie kvality poskytovaných vzdelávacích služieb.**

Hodnotiace správy systematicky identifikujú silné stránky školy a oblasti na zlepšenie, pričom formulácie odporúčaní majú **rozvojový charakter** a sú orientované na zvyšovanie účinnosti pedagogických, organizačných a riadiacich procesov.

Generálny inšpektorát môže v odôvodnených prípadoch realizovať priebežné hodnotenie zamerané na vybrané domény externého hodnotenia, najmä ak:

- boli v predchádzajúcej správe identifikované závažné slabé miesta,
- škola realizovala významné opatrenia na zlepšenie alebo inovačné procesy a usiluje sa o ich spätné posúdenie,
- došlo k zhoršeniu výsledkov alebo kvality poskytovaných vzdelávacích služieb.

Tieto následné hodnotenia nemajú charakter kontrolnej inšpekcie, ale slúžia na overenie pokroku a podporu kontinuálneho rozvoja školy. **Portugalský model tak kladie dôraz na profesionálnu zodpovednosť škôl, využívanie dát a reflexiu vlastnej praxe, namiesto administratívneho vynucovania nápravných opatrení.**

2.9 Identifikácia zúčastnených aktérov (stakeholderov) na hodnotení kvality škôl a školských zariadení

Hodnotenie kvality škôl a školských zariadení v Portugalsku je **proces, na ktorom sa podieľa viacero aktérov s rozdielnymi kompetenciami a zodpovednosťami**. Okrem generálneho inšpektorátu, ktorý je hlavným realizátorom externého hodnotenia škôl, sa na procese zúčastňujú aj externí odborní experti, samotné školy a ich zástupcovia, žiaci, rodičia a ďalší partneri zo školského prostredia. Súčasťou systému sú zároveň inštitúcie zabezpečujúce národné hodnotenia a štatistické údaje, ktorých výstupy slúžia ako podporné a kontextové zdroje informácií. Nasledujúca tabuľka prehľadne identifikuje kľúčových aktérov a ich úlohu v procese hodnotenia kvality škôl.

Tabuľka č. 21 Zoznam aktérov na hodnotení kvality škôl a školských zariadení

Generálny inšpektorát	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hlavný orgán zodpovedný za externé hodnotenie škôl. ▪ Realizuje inšpekcie, kontrolu, auditu a spracováva hodnotiace správy.
Externí experti / hodnotitelia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Akademici a odborníci vybraní zo štátnych alebo súkromných vysokých škôl a výskumných inštitúcií. ▪ Spolupracujú s generálnym inšpektorátom pri hodnotení jednotlivých škôl ako členovia hodnotiacich tímov.
Školy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Riaditeľ, pedagogický a nepedagogický personál – poskytujú dokumentáciu, vyplňujú dotazníky a zúčastňujú sa rozhovorov a prezentácií. ▪ Zabezpečujú sebahodnotenie školy a prípravu podkladov pre externé hodnotenie.
Žiaci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zúčastňujú sa dotazníkov spokojnosti, rozhovorov a pozorovaní vyučovania.

Rodičia / zákonní zástupcovia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zúčastňujú sa dotazníkového zisťovania a poskytujú spätnú väzbu k školskému prostrediu a kvalite vzdelávania.
Komunita a partnerské subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Miestne samosprávy, odborné organizácie a externí partneri, ktorí spolupracujú so školou a podieľajú sa na jej rozvoji.
Generálne riaditeľstvo pre štatistiky	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zabezpečuje zber, spracovanie a poskytovanie štatistických údajov o školách, žiakoch a výsledkoch vzdelávania. ▪ Prevádzkuje portál InfoEscolas, ktorý slúži ako centrálny zdroj dát pre generálny inšpektorát, školy aj verejnosť. ▪ Poskytuje kontextové a porovnávacie údaje, ktoré generálny inšpektorát využíva pri príprave a realizácii externého hodnotenia škôl. ▪ Nepodieľa sa na hodnotiacich úsudkoch, ale podporuje hodnotenie dátovo a analyticky.
Inštitút pre hodnotenie vzdelávania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zodpovedá za národné hodnotenia a testovania žiakov (externé skúšky, hodnotenia výkonu). ▪ Poskytuje údaje o výsledkoch žiakov, ktoré sú využívané ako kontextový zdroj informácií pri externom hodnotení škôl. ▪ Nie je súčasťou hodnotiacich tímov a nevykonáva hodnotenie škôl.

2.10 Plánované reformy v oblasti hodnotenia kvality škôl a školských zariadení

Generálny inšpektorát priebežne rozvíja systém externého hodnotenia prostredníctvom **aktualizácie referenčných dokumentov, metodických zlepšení a posilňovania kapacít hodnotiteľov**. Medzi hlavné plánované/realizované reformné kroky a zlepšenia sa zaraďujú nasledovné oblasti.⁷³

Tabuľka č. 22 Plánované/realizované reformné kroky a zlepšenia v oblasti hodnotenia kvality škôl a školských zariadení

Aktualizácia Referenčného rámca	<ul style="list-style-type: none"> ▪ V nadväznosti na dôraz na inkluzívne vzdelávanie a potrebu zachovať koncepčnú integritu hodnotenia v rámci jedného cyklu došlo k aktualizácii Referenčného rámca, ktorá bola schválená rozhodnutím ministra školstva 23. marca 2023 a uplatňuje sa od školského roka 2023/2024. Aktualizácia vychádzala z porovnania indikátorov externého hodnotenia so štandardmi a indikátormi systému monitorovania implementácie režimu inkluzívneho vzdelávania; zároveň sa spresnili niektoré indikátory na lepšiu interpretáciu a uplatniteľnosť v praxi.
Rozvoj indikátorov a spresňovanie hodnotiacich nástrojov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Generálny inšpektorát paralelne otvoril odbornú diskusiu o ďalšom rozvoji referenčného rámca, najmä tak, aby boli niektoré indikátory špecifickejšie a lepšie usmerňovali hodnotiace tímy v praktickej realizácii externého hodnotenia škôl.

⁷³ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas. Relatório global 2022-2023 e 2023-2024*. [online]. 2025. [cit. 2026-02-06]. Dostupné na internete: https://www.igec.mec.pt/upload/Relatorios/AEE_22-23_23-24.pdf.

Zlepšovanie metodiky a procesu externého hodnotenia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Generálny inšpektorát zaviedol a plánuje ďalej rozvíjať viaceré procesné zlepšenia, napríklad: <ul style="list-style-type: none"> ○ sprešňovanie položiek dotazníkov spokojnosti tak, aby sa lepšie prispôbili jednotlivým skupinám respondentov, ○ posilňovanie informovania a motivácie škôl (a riaditeľov) na zapojenie aktérov do procesu externého hodnotenia škôl, najmä pri vyplňovaní dotazníkov.
Posilňovanie kapacít	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Generálny inšpektorát realizuje školenia pre inšpektorov a externých expertov s cieľom: <ul style="list-style-type: none"> ○ podporiť integráciu nových hodnotiteľov, ○ prehĺbovať metodiku, ○ rozvíjať referenčný rámec a jeho aplikáciu v teréne.
Konkrétne interné návrhy zlepšení	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Správa, ktorá sumarizuje hlavné výsledky externého hodnotenia škôl, ktoré sa uskutočnilo v školských rokoch 2022/2023 a 2023/2024 a zahŕňalo 195 škôl, uvádza konkrétne interné návrhy na zlepšenia v najbližšom období: <ul style="list-style-type: none"> ○ vytvoriť samostatný dotazník spokojnosti pre dospelých účastníkov kurzov vzdelávania a odbornej prípravy, ○ upraviť agendy (harmonogramy) externého hodnotenia škôl s cieľom optimalizovať čas počas hlavnej návštevy (najmä čas na interné tímové porady hodnotiteľov), ○ pokračovať v spolupráci s generálnym riaditeľstvom pre štatistiky pri tvorbe nových podporných indikátorov pre externé hodnotenie, ○ pokračovať v aktualizácii a odbornej príprave hodnotiteľov.

3. SWOT ANALÝZA HODNOTENIA KVALITY ŠKÔL A ŠKOLSKÝCH ZARIADENÍ

Tabuľka č. 23 SWOT analýza hodnotenia kvality škôl a školských zariadení

(S) Silné stránky	(W) Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jasne a jednotne nastavený referenčný rámec externého hodnotenia škôl, ktorý sa používa rovnako v celej krajine. ▪ Každá z domén referenčného rámca sa posudzuje podľa vopred stanovených kritérií a ukazovateľov, takže hodnotiaci tím postupuje systematicky a školy sú posudzované podľa rovnakého „metra“. ▪ Hodnotenie je pre školy zrozumiteľné a predvídateľné a umožňuje porovnateľnosť zistení medzi rôznymi školami a regiónmi. ▪ Hodnotenie stojí na kombinácii viacerých typov dôkazov – tím využíva pozorovania v škole, skupinové rozhovory, analýzu dokumentácie a dostupné štatistické údaje. ▪ Zistenia sa overujú z viacerých zdrojov (triangulácia), čím sa znižuje riziko skreslenia a zvyšuje sa spoľahlivosť záverov. ▪ Výsledky národných testovaní a skúšok sa používajú najmä na dokreslenie kontextu (situácie školy, trendov), nie ako rozhodujúce kritérium kvality. ▪ Externé hodnotenie je úzko prepojené so sebahodnotením školy – overuje, ako škola sama identifikuje svoje silné a slabé stránky a ako pracuje s dôkazmi o vlastnej kvalite. ▪ Zistenia z externého hodnotenia smerujú k zlepšovaniu – hodnotenie má rozvojový význam, nie je len kontrolou. ▪ Systém spája zodpovednosť a podporu – škola zodpovedá za výsledky a zároveň dostáva podnety a odporúčania na konkrétne zlepšenia. ▪ Jasne nastavené pravidlá a etické štandardy práce hodnotiteľov (požiadavky na 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapojenie rodičov do zberu dôkazov (rodičovský dotazník v rámci externého hodnotenia) je slabšie – rodičia majú najnižšiu mieru odpovedí v dotazníkoch (45,6 %). Znižuje sa tým možnosť zachytiť niektoré problémy alebo potreby, ktoré rodičia vnímajú (napr. komunikácia školy, podpora žiakov, spolupráca s rodinou). ▪ V hodnoteniach sa objavujú procesné rezervy v práci hodnotiacich tímov, najmä v oblasti riadenia času počas hodnotenia. Tieto nedostatky môžu znižovať plynulosť hodnotenia a v niektorých prípadoch aj presvedčivosť odôvodnenia záverov. ▪ V správach z externého hodnotenia škôl sa opakovane naznačujú slabšie mechanizmy v oblasti kvality vyučovania a učenia sa žiakov, najmä v pravidelnom sledovaní a vyhodnocovaní kvality vyučovania. ▪ Slabšie je aj interné odborné zdieľanie a vzájomná spätná väzba medzi učiteľmi (pozorovania hodín, metodické vedenie, spoločné plánovanie). ▪ Rezervy sa objavujú v prepojení a nadväznosti kurikula (zladenie učiva, kontinuita medzi ročníkmi a predmetmi). ▪ V oblasti inklúzie sa ako slabina ukazuje nedostatočná diagnostika potrieb žiakov a menej systematické využívanie cielených podporných stratégií. ▪ Existuje formálna väzba na výkonnú moc pri zverejňovaní výstupov – zverejnenie hodnotiacich správ je podmienené predchádzajúcim schválením vládou.

(S) Silné stránky	(W) Slabé stránky
<p>nestrannosť, profesionalitu a jednotné postupy).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Preventívne mechanizmy proti konfliktu záujmov a korupcii, ktoré zvyšujú dôveryhodnosť procesu. ▪ Systematická príprava a priebežné vzdelávanie hodnotiteľov, aby hodnotili podľa rovnakých štandardov. ▪ Spolupráca s odborníkmi a akademickým prostredím pri zlepšovaní metodík a nástrojov hodnotenia. ▪ Zber spätnej väzby po návšteve školy (dotazníky/ankety), ktorý umožňuje priebežne zlepšovať prácu hodnotiacich tímov. ▪ Následné kroky pri slabých výsledkoch školy – sledovanie plnenia odporúčaní a podpora nápravných opatrení. ▪ Do hodnotenia sú zapájaní rôzni aktéri školy prostredníctvom dotazníkov spokojnosti (žiaci, zamestnanci, rodičia a ďalší). ▪ U žiakov a zamestnancov je návratnosť dotazníkov vysoká (napr. okolo 86–87 %⁷⁴), takže zistenia vychádzajú z veľkého počtu odpovedí. 	

(O) Príležitosti	(T) Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posilniť analytickú časť hodnotenia využitím existujúcich dátových zdrojov (štatistiky a administratívne dáta poskytované generálnym riaditeľstvom pre štatistiky a Inštitútom pre finančné riadenie vzdelávania) a ich systematickejším prepojením na závery externého hodnotenia. ▪ Viac systematicky využívať platformu InfoEscolas ako spoločný dátový „referenčný bod“ pre generálny inšpektorát, školy aj verejnosť (pre kontext, porovnávanie a transparentnosť). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reputačné a politizačné riziko – ak je zverejňovanie hodnotiacich správ formálne podmienené predchádzajúcim schválením vládou, môže to znižovať dôveru verejnosti v úplnú nezávislosť hodnotenia a vytvárať priestor na spochybňovanie záverov. ▪ Decentralizácia bez jasnej koordinácie – nejasné zodpovednosti a slabšie prepojenie medzi úrovňami riadenia (štát – municipality – školy) môžu komplikovať, kto a ako zabezpečí realizáciu odporúčaní z externého hodnotenia. ▪ Vnímanie hodnotenia ako „kontroly“ – ak časť škôl vníma generálny inšpektorát skôr ako

⁷⁴ INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas. Relatório global 2022-2023 e 2023-2024*. [online]. 2025. [cit. 2026-02-09]. Dostupné na internete: https://www.igec.mec.pt/upload/Relatorios/AEE_22-23_23-24.pdf.

(O) Príležitosti	(T) Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zlepšovať nástroje spätnej väzby (úprava otázok, lepšie prispôsobenie cieľovej skupine) a cielene podporovať zapojenie rodičov do dotazníkov. ▪ Systematickejšie šíriť príklady dobrej praxe zo správ a podporovať školy v tom, aby externé hodnotenie využívali na zlepšovanie a sebahodnotenie. ▪ Posilniť následné opatrenia pri školách so slabším hodnotením kvality – realizovať následné overovacie/monitorovacie návštevy a zabezpečiť pokračujúcu podporu pre školy, ktoré dosiahli nízke hodnotenie alebo majú vážne zistenia (mechanizmus existuje, je priestor ho systematizovať a rozšíriť). ▪ Viac prepájať odporúčania zo správ s plánovaním rozvoja školy tak, aby boli konzistentne využívané ako podklad pre sebahodnotenie a plán zlepšovania. ▪ Využiť prebiehajúcu decentralizáciu a rastúcu úlohu municipalít tak, aby bola jasnejšia koordinácia a zodpovednosť pri inklúzii naprieč úrovňami systému. ▪ Podľa správy OECD (<i>Preskúmanie inkluzívneho vzdelávania v Portugalsku</i>⁷⁵) sa odporúča zmysluplne prepracovať a posilniť regionálne podporné a koordinačné štruktúry – OECD uvádza ako príklad regionálne tímy pre kurikulárnu autonómiu a flexibilitu (so zastúpením generálneho inšpektorátu) a poukazuje na potrebu lepšej koordinácie a jasnejších väzieb medzi úrovňami riadenia systému. ▪ Pokračovať v externom hodnotení a zlepšiť pokrytie škôl v ďalšom období – generálny inšpektorát uvádza plán realizovať externé hodnotenie v 134 školách/združeniach v školskom roku 2025/2026. 	<p>kontrolnú/administratívno-právnu autoritu než ako partnera rozvoja, môže to znížiť otvorenosť škôl, ochotu pomenovať slabé miesta a reálne využívať hodnotenie na zlepšovanie.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Riziko formalizmu („papierová“ zhoda) – tlak na priaznivé hodnotenie môže viesť k zameraniu na dokumenty a formálne splnenie požiadaviek namiesto skutočných zmien v kvalite vyučovania a podpore žiakov. ▪ Pretrvávajúce nerovnosti a slabiny v inklúzii – ak sa systematicky nezlepší diagnostika potrieb žiakov a ciele podporné stratégie, môže sa prehlbovať nerovnosť výsledkov a podmienok medzi skupinami žiakov. ▪ Slabšia spätná väzba od rodičov v procese externého hodnotenia – nízka návratnosť rodičovských dotazníkov môže ďalej klesať, čo znižuje reprezentatívnosť pohľadu rodín a oslabuje obraz školy z perspektívy rodičov. ▪ Ak následné opatrenia (monitorovanie plnenia odporúčaní a podpora zmeny) nebudú dostatočne systematické, externé hodnotenie môže mať menší efekt na reálne zlepšovanie škôl, najmä pri školách so slabším hodnotením kvality.

⁷⁵ ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT (OECD). *Review of Inclusive Education in Portugal*. [online]. 2022. [cit. 2026-02-16]. Dostupné na internete: <https://www.oecd.org/en/publications/review-of-inclusive-education-in-portugal_a9c95902-en.html>.

4. ODPORÚČANIA DO SLOVENSKÉHO KONTEXTU

4.1 Odporúčania pre slovenský inšpekčný systém vyplývajúce z analýzy portugalskej praxe

Štátna školská inšpekcia (ďalej len „ŠŠI“) a portugalský generálny inšpektorát vychádzajú z odlišnej konštrukcie hodnotenia kvality škôl.

Slovenský model je kombináciou:

- kontrolnej funkcie (dodržiavanie právnych predpisov),
- hodnotenia kvality podľa verejne publikovaných kritérií,
- percentuálneho vyjadrenia úrovne kvality,
- možnosti ukladať opatrenia na odstránenie nedostatkov,
- v krajnom prípade aj iniciovať vyradenie zo zoznamu poskytovateľov vzdelávania.

Portugalský model externého hodnotenia škôl je výrazne koncipovaný ako **rozvojový nástroj**:

- nemá sankčné právomoci vo vzťahu k existencii školy,
- neukladá nápravné opatrenia v právnom zmysle,
- nepoužíva jazyk porušenia predpisov,
- pracuje s kvalitatívnymi indikátormi ako orientačnými „signálmi dôkazov“,
- konečný úsudok vytvára syntézou dôkazov, nie bodovacím mechanizmom.

ŠŠI aj portugalský generálny inšpektorát vychádzajú zo spoločných základov: plánovania inšpekčnej činnosti, jasne publikovaného rámca hodnotenia, štandardných oprávnení inšpektorov a zverejňovania výstupov z inšpekcií. Cieľom odporúčaní je identifikovať prvky, ktoré by mohli prispieť k ďalšiemu metodickému rozvoju slovenského modelu.

Odporúčanie č. 1: Posilniť rozvojový rozmer hodnotenia pri zachovaní kontrolnej funkcie

Slovenský model inšpekcie je postavený na kombinácii hodnotenia kvality a kontroly dodržiavania právnych predpisov, pričom ŠŠI disponuje aj sankčnými právomocami vrátane možnosti ukladať opatrenia a iniciovať zrušenie školy. Tento rámec predstavuje dôležitý nástroj ochrany zákonnosti a kvality systému.

Zároveň možno zvážiť **systematické posilnenie rozvojového rozmeru hodnotenia** tak, aby hodnotiace správy ešte výraznejšie podporovali zlepšovanie kvality vzdelávania. Nejde o oslabenie kontrolnej funkcie, ale o vyvážené prepojenie dohľadu a podpory rozvoja.

Odporúča sa najmä:

- formulovať odporúčania ako konkrétne rozvojové kroky (čo zmeniť, v akej oblasti a s akým očakávaným dopadom),
- systematicky prepájať zistenia s ich dopadom na učenie žiakov (logika: zistenie → dopad → odporúčanie),
- jasnejšie odlišovať časť správy týkajúcu sa porušenia právnych predpisov od časti hodnotiacej kvalitu vzdelávania,

- prepojiť závery inšpekcie s rozvojovým plánovaním školy,
- pri vybraných oblastiach uvádzať príklady účinných a realisticky aplikovateľných postupov.

Takéto nastavenie by umožnilo zachovať silnú kontrolnú pozíciu ŠŠI a zároveň posilniť jej úlohu ako aktéra podporujúceho systematické zlepšovanie kvality škôl.

Odporúčanie č. 2: Posilniť profesionálny úsudok popri percentuálnom vyjadrení

Slovenský systém pracuje s percentuálnymi intervalmi a relatívne presnou väzbou medzi zisteniami a výslednou úrovňou.

Portugalský model je postavený na:

- kvalitatívnych indikátoroch,
- posudzovaní „sily dôkazov“,
- syntetickom úsudku za celú doménu (bez mechanického bodovania podindikátorov).

Odporúčania:

- **posilniť odborné celkové zhodnotenie oblasti, ktoré vychádza zo všetkých zistení ako celku**, nie z mechanického sčítania jednotlivých čiastkových prvkov (najmä pri komplexných javoch ako kvalita vedenia školy, jej kultúra, dopad sebahodnotenia),
- explicitnejšie opísať, ako sa kvalitatívne zistenia premietajú do percentuálneho výsledku,
- znížiť riziko „mechanického sčítavania“ či formalizmu.

Cieľom nie je opustiť percentuálny model, ale posilniť jeho profesionálnu rovinu.

Odporúčanie č. 3: Posilniť zrozumiteľnosť významu úrovni hodnotenia pre verejnosť

Zvážiť doplnenie percentuálneho výsledku hodnotenia oblastí o **stručný slovný opis (deskriptor), ktorý jasne vysvetlí, čo daná úroveň znamená z hľadiska prevahy silných stránok**, rozsahu zavedenia postupov, udržateľnosti a dopadu. Portugalský model externého hodnotenia pracuje s päťstupňovou škálou, pri ktorej je každá úroveň definovaná obsahovo (charakteristika kvality a potreba zlepšenia), čo zvyšuje zrozumiteľnosť hodnotenia.

Doplnenie percentuálneho modelu o komunikačný prvok by uľahčilo interpretáciu výsledkov školám, zriaďovateľom aj verejnosti.

Odporúčanie č. 4: Posilniť kontextualizované využívanie výsledkov národných testovaní

V portugalskom modeli externého hodnotenia škôl sú výsledky národných skúšok a testovaní významným zdrojom informácií, avšak **nepôsobia ako samostatné ani rozhodujúce kritérium kvality školy**. Slúžia predovšetkým na:

- dokreslenie kontextu školy,
- identifikáciu trendov v čase,
- porovnanie s podobnými školami,
- analýzu nerovností alebo disproporcií vo výsledkoch.

Hodnotenie sa nezameriava na samotnú úroveň výsledkov, ale na to:

- ako škola s dátami pracuje,
- či identifikuje príčiny slabších výsledkov,
- či prijíma systematické opatrenia,
- či je možné sledovať zlepšenie v čase,
- či sú výsledky interpretované s ohľadom na sociálny a vzdelávací kontext.

Priestor na metodické posilnenie možno vidieť v tom, aby bolo ešte zreteľnejšie komunikované, že:

- výsledky z testovania nie sú automatickým indikátorom kvality školy,
- rozhodujúca je schopnosť školy reflektovať a riadiť vlastné výsledky,
- hodnotí sa proces práce s dátami a dopad prijatých opatrení.

Takýto prístup by podporil spravodlivejšie hodnotenie škôl a zároveň by posilnil kultúru práce s dátami ako nástroja zlepšovania, nie ako nástroja sankcie.

Odporúčanie č. 5: Spresniť pravidlá triangulácie dôkazov

ŠŠI v praxi využíva viacero zdrojov dôkazov (pozorovanie, rozhovory, dokumenty, dotazníky). Priestor na posilnenie spočíva najmä v **metodickom spresnení a jednotnejšej aplikácii triangulácie** naprieč tímami, a to tak, aby:

- k nosným záverom bola uplatnená **minimálna triangulácia** (napr. „zásadný záver“ = aspoň 2 nezávislé zdroje),
- bolo jasnejšie metodicky popísané, **ako sa dotazníkové zistenia premietajú do hodnotenia príslušných indikátorov** (nie len ako ilustračný kontext),
- boli vypracované stručné a zrozumiteľné usmernenia, ako hodnotiť oblasti ako klíma školy, školská kultúra či kvalita vedenia, a zároveň sa pravidelne zosúlaďoval postup hodnotiacich tímov, aby sa minimalizovali rozdiely v posudzovaní rovnakých javov.

Odporúčanie č. 6: Posilniť prepojenie externého hodnotenia so sebahodnotením školy

V Portugalsku sa externé hodnotenie dlhodobo opiera o to, aby školy používali **podobný rámec aj pri vlastnej autoevalvácii** – externé hodnotenie tak prirodzene **nadväzuje** na vnútornú reflexiu školy.

Odporúča sa posilniť „spoločný jazyk kvality“ tak, aby:

- školy vedeli priamo prebrať štruktúru kritérií do vlastných plánov autoevalvácie,
- komplexná inšpekcia systematicky hodnotila aj kvalitu autoevalvácie (nie iba jej existenciu),
- vznikol jednoduchý, praktický „balík“ pre školy: minimálne štandardy sebahodnotenia + odporúčané nástroje + príklady dobrej praxe.

Odporúčanie č. 7: Posilniť analytickú štruktúru verejných správ

Odporúča sa **systematickejšie členenie hodnotiacich správ** tak, aby:

- každá oblasť obsahovala jasné pomenovanie silných stránok,

- bolo explicitne uvedené zdôvodnenie úrovne hodnotenia,
- bol silnejšie zvýraznený kontext školy (profil žiakov, sociálne prostredie, vývoj v čase).

To by posilnilo čitateľnosť správ pre verejnosť aj zriaďovateľov.

Odporúčanie č. 8: Udržiavať stabilitu hodnotiaceho rámca v čase

Keďže kritériá ŠŠI sú aktualizované v ročnom cykle, je vhodné posilňovať aj **stabilitu kľúčových domén**, aby školy mali **predvídateľný rámec na dlhodobšie zlepšovanie**.

Odporúča sa zabezpečiť **metodickú stabilitu hlavných oblastí hodnotenia** tak, aby:

- školy mali dostatočný čas adaptovať sa,
- bolo možné systematicky sledovať vývoj kvality v dlhšom horizonte,
- sa minimalizovali časté zmeny indikátorov, ktoré znižujú predvídateľnosť systému.

Odporúčanie č. 9: Systematicky využívať agregované zistenia na tvorbu politík

Posilniť **analytické spracovanie zistení z inšpekcií** tak, aby:

- pravidelne vznikali prehľadné tematické analýzy,
- sa identifikovali opakujúce sa systémové slabiny,
- zistenia slúžili ako podklad pre strategické rozhodovanie na národnej úrovni.

4.2 Porovnanie hodnotiacich kritérií a indikátorov kvality – identifikácia prvkov portugalského rámca nad rámec slovenského systému

Pri porovnaní **slovenského referenčného rámca** (kritériá hodnotenia pre materské školy, základné školy, gymnáziá a stredné odborné školy) s **portugalským referenčným rámcom externého hodnotenia škôl** sa ukazuje, že oba systémy pokrývajú jadro kvality školy (riadenie, vyučovanie/učenie sa, podmienky, inklúzia). Portugalský rámec však v niektorých oblastiach presahuje slovenský systém hodnotenia kvality škôl, najmä tým, že:

- pracuje so samostatnou doménou **Sebahodnotenie ako samostatnou oblasťou hodnotenia kvality školy** (nie iba „jedným kritériom“ v riadení školy),
- má **samostatnú doménu Výsledky** (akademické, sociálne a uznanie komunity) a explicitne hodnotí dopad školy, vrátane rovnosti/inklúzie/excelentnosti,
- vyžaduje a hodnotí **strategickosť, konzistentnosť, inovácie a dopad** pozorovaných praktík; celkové posúdenie stojí na rovnováhe silných stránok a oblastí zlepšenia a na 5-stupňovej škále,
- systematicky využíva **dotazníky pre účastníkov vzdelávania (žiaci, učitelia, rodičia, nepedagogickí zamestnanci)** ako zdroj dôkazov pri externom hodnotení.

Doména 1: Sebahodnotenie (autoevalvácia) – prvky nad rámec slovenského systému

Portugalsko: Sebahodnotenie je samostatná doména referenčného rámca. V praxi sa kladie dôraz na **organizáciu, udržateľnosť a konzistentnosť** sebahodnotenia a jeho strategické plánovanie (v správach je to jedna z najčastejších oblastí na zlepšenie).

Slovensko: V slovenskom rámci sa sebahodnotenie objavuje (napr. pri hodnotení stredných odborných škôl/gymnazií) ako jedno z kritérií v rámci riadenia školy (Sebahodnotiace procesy školy) a je formulované najmä cez existenciu cieľov, kritérií, indikátorov, časového plánu a nadväzujúceho plánu rozvoja.

Portugalské indikátory nad rámec slovenského rámca

1. **Sebahodnotenie ako „jadro kvality“ a samostatne klasifikovaná doména** – na Slovensku je sebahodnotenie hodnotené, ale nie je postavené ako plnohodnotný „pilier“ systému s vlastnou doménou a vlastnými výstupmi/klasifikáciou.
2. **Dôraz na udržateľnosť a konzistentnosť sebahodnotenia (nie iba existencia procesu)** – externé hodnotenie škôl v Portugalsku explicitne vyhodnocuje, či je sebahodnotenie dlhodobé udržateľné, strategicky plánované a má dopad (najčastejšie oblasti zlepšenia: konzistentnosť praktík a strategické plánovanie sebahodnotenia).
3. **Prepojenie sebahodnotenia so systémom externého hodnotenia** – externé hodnotenie je koncepčne postavené na kombinácii autoevalvácie a externého hodnotenia (model počíta s tým, že sebahodnotenie je vnútorný motor zmeny a externé hodnotenie je spätná väzba a verejná zodpovednosť).

Doména 2: Líderstvo a manažment – prvky nad rámec slovenského systému

Portugalsko: Doména Líderstvo a manažment je samostatne hodnotená a v referenčnom rámci je prepojená s oblasťami ako vízia/stratégia a líderstvo.

Zároveň sa v externom hodnotení často vyzdvihuje **mobilizácia školskej komunity, projekty a partnerstvá** ako významné silné stránky.

Slovensko: Slovenské kritériá v oblasti riadenia školy sú detailné najmä vo väzbe na školský vzdelávací program, vnútorný systém kontroly a hodnotenia, poradné orgány a zákonnú/organizačnú stránku riadenia (napr. v prípade materských škôl je silný dôraz na súlad školského vzdelávacieho programu s legislatívou a realizáciu štátneho vzdelávacieho programu cez školský vzdelávací program).

Portugalské indikátory nad rámec slovenského rámca

1. **Mobilizácia školskej komunity a partnerstiev ako explicitný zdroj kvality a dopadu** – v externom hodnotení je to priamo uvádzané ako typická silná stránka škôl (projekty, partnerstvá, riešenia podporujúce kvalitu učenia).
2. **Silnejší akcent na víziu a stratégiu a ich implementáciu ako hodnotenú realitu** – v portugalskom rámci sa stratégia a líderstvo objavujú ako samostatne pomenované oblasti analýzy v doméne.

3. **Hodnotenie kvality riadenia cez konzistentnosť, inovácie a dopad, nie len cez súlad a existenciu dokumentov** – externé hodnotenie používa 5-stupňovú škálu a hodnotí rovnováhu silných stránok a oblastí zlepšenia, ako aj konzistentnosť, inovácie a vplyv praktík.

Doména 3: Poskytovanie vzdelávacích služieb – prvky nad rámec slovenského systému

Portugalsko: Doména Poskytovanie vzdelávacích služieb zahŕňa okrem vyučovania/učenia sa aj **osobnostný rozvoj a pohodu žiakov**, ponuku vzdelávania a manažment kurikula.

Správy z externého hodnotenia škôl často identifikujú potrebu zlepšenia najmä v oblastiach **stratégií vyučovania a učenia sa, hodnotenia pre učenie (formatívne) a hodnotenia učenia sa (sumatívne)**, ako aj mechanizmov rovesníckeho učenia a profesijnej spolupráce medzi učiteľmi.

Slovensko: Slovenský rámec obsahuje oblasť Priebeh a výsledky výchovy a vzdelávania a veľmi konkrétne indikátory rozvoja kompetencií žiaka (komunikačné, poznávacie, kompetencie k celoživotnému učeniu sa atď.).

Portugalské indikátory nad rámec slovenského rámca

1. **Wellbeing/pohoda žiakov ako explicitná súčasť jadra vzdelávacej služby** – portugalský rámec ho uvádza ako samostatnú oblasť (osobnostný rozvoj a pohoda).
2. **Rovesnícke učenie a systematická spolupráca učiteľov ako hodnotený prvok kvality vyučovania** – v externom hodnotení je to pomenované ako typická oblasť zlepšenia.
3. **Portugalská inšpekcia pri hodnotení škôl osobitne sleduje, ako učitelia využívajú hodnotenie na podporu učenia žiakov (formatívne) aj na zisťovanie výsledkov učenia (sumatívne)**, pričom práve táto oblasť sa často objavuje medzi odporúčaniami na zlepšenie.
4. **Vzdelávacia ponuka školy ako samostatný predmet hodnotenia** – portugalský rámec hodnotí, ako škola prispôsobuje vzdelávaciu ponuku potrebám žiakov a kontextu školy. Slovenský rámec posudzuje realizáciu školského vzdelávacieho programu, nie však diverzitu a strategické riadenie vzdelávacej ponuky ako samostatný indikátor kvality.

Doména 4: Výsledky – prvky nad rámec slovenského systému

Portugalsko: Doména Výsledky je samostatná a v referenčnom rámci 3. cyklu obsahuje minimálne tri jasne pomenované línie: **akademické výsledky, sociálne výsledky a uznanie komunity**.

V súhrne výsledkov externého hodnotenia sa zároveň explicitne uvádza potreba sledovať výsledky z hľadiska rovnosti, inklúzie a excelentnosti a tiež účasť žiakov na živote školy a preberanie zodpovednosti.

Slovensko: Slovenské kritériá síce pracujú s výsledkami najmä vo vzťahu k učeniu sa žiaka a rozvoju kompetencií, ale nepracujú rovnako explicitne s výsledkami typu uznanie komunity ani s výsledkami školy v oblasti sociálneho dopadu ako samostatne pomenovaným pilierom hodnotenia.

Portugalské indikátory nad rámec slovenského rámca

1. **Uznanie komunity ako formálny výsledok školy** – slovenský rámec hodnotí spoluprácu a klímu, no portugalský rámec explicitne posúva výsledky až k verejnému/komunitnému rozmeru dopadu školy.
2. **Sociálne výsledky a občianska participácia ako hodnotený výsledok (nie len ako proces)** – externé hodnotenie medzi typické silné stránky uvádza účasť na živote školy, prevzatie zodpovednosti a prínos školy pre komunitu.
3. **Výsledky pre rovnosť, inklúziu a excelentnosť** ako explicitný cieľ hodnotenia výsledkov – v slovenskom rámci je inklúzia silne prítomná v procesoch a podmienkach, no portugalský rámec ju explicitne vyhodnocuje aj v rovine výsledkov.
4. **Sledovanie trendov výsledkov školy v čase** – portugalský rámec pri hodnotení výsledkov sleduje nielen aktuálne výsledky žiakov, ale aj ich vývoj v čase a schopnosť školy zlepšovať výsledky. Slovenský rámec sa vo väčšej miere sústreďuje na priebeh vyučovania a rozvoj kompetencií žiakov, pričom trend výsledkov školy nie je explicitne formulovaný ako samostatný indikátor kvality.

ZOZNAM ZDROJOV

DIREÇÃO-GERAL DO ENSINO SUPERIOR. *Portuguese Higher Education System*. [online]. [cit. 2026-01-21]. Dostupné na: <<https://www.dges.gov.pt/en/pagina/portuguese-higher-education-system>>.

DIREÇÃO-GERAL DE ESTATÍSTICAS DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Educação em Números*. [online databáza]. 2026. [cit. 2026-01-26]. Dostupné na internete: <<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjojZDQwZGQ1NGUtZDBiNS00MzViLTk2MDYtYzc5ODIyZDRiYTkxIiwidCI6ImQ0MWIzMGNmLTgzMzEtNGJkNC05YTJkLTg3NGY1MmlwMDQxNSIsImMiOjh9&pageName=ReportSection160253c4e08848c860a8>>.

DIREÇÃO-GERAL DE ESTATÍSTICAS DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Regiões em Números - Educação*. [online databáza]. 2026. [cit. 2026-01-26]. Dostupné na internete: <<https://estatisticas-educacao.dgeec.medu.pt/regioesemnumeros/inicio.asp>>.

EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Overview*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-20]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/overview>>.

EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Single-structure primary and lower secondary education*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-20]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/single-structure-primary-and-lower-secondary-education>>.

EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Organisation of the education system and its structure*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-21]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/organisation-education-system-and-its-structure>>.

EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Assessment in single-structure education*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-22]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/assessment-single-structure-education>>.

EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Assessment in general upper secondary education*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-22]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/assessment-general-upper-secondary-education>>.

EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Early childhood education and care*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-23]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/early-childhood-education-and-care>>.

EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Administration and governance at local and/or institutional level*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-23]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/administration-and-governance-local-and-or-institutional-level>>.

EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Early childhood and school education funding*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-23]. Dostupné na internete:

<<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/early-childhood-and-school-education-funding>>.

EUROPEAN EDUCATION INFORMATION NETWORK – EURYDICE. *Portugal: Organisation of private education*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-26]. Dostupné na internete: <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/portugal/organisation-private-education>>.

GOVERNO DE PORTUGAL. *Plataforma “Educação em Números” já está disponível*. [online]. 2023. [cit. 2026-01-26]. Dostupné na internete: <<https://www.portugal.gov.pt/pt/gc23/comunicacao/noticia?i=plataforma-educacao-em-numeros-ja-esta-disponivel>>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *A história da inspeção escolar em Portugal*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-27]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/00&treeID=&auxID=&newsID=244>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Quem Somos*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-27]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/00&auxID=menu>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Recursos Humanos*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/00&treeID=03/00/00&auxID=>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Atribuições*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/00&treeID=&auxID=menu&newsID=250>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *O Que Fazemos*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/01&auxID=menu>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Acompanhamento*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/01&treeID=03/01/00>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Acompanhamento da Ação Educativa*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03%2F01&newsID=3025&treeID=03%2F01%2F00>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Controlo*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/01&treeID=03/01/01>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Auditoria*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/01&treeID=03/01/02>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-28]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/01&treeID=03/01/03>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Plano de atividades*. [online]. 2019. [cit. 2026-01-29]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/Instrumentos_Gestao/IGEC_PA_2019.pdf>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Provedoria e Ação Disciplinar*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-29]. Dostupné na internete:

<https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreeID=03/01&treeID=03/01/04>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas*. [online]. 2026. [cit. 2026-01-29]. Disponível na internet: <<https://igec-ae.e/site/index.php>>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas. Relatório global 2022-2023 e 2023-2024*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-30]. Disponível na internet: <https://www.igec.mec.pt/upload/Relatorios/AEE_22-23_23-24.pdf>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas – 3.º Ciclo – Apresentação à Escola*. [online]. 2019. [cit. 2026-02-04]. Disponível na internet: <https://www.igec.mec.pt/upload/AEE3_2018/AEE_3_Apresent_escola.pdf>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Terceiro Ciclo da Avaliação Externa das Escolas: Metodologia*. [online]. 2022. [cit. 2026-02-05]. Disponível na internet: <https://www.igec.mec.pt/upload/AEE3_2018/AEE_3_Metodologia_I.pdf>.

INSPEÇÃO-GERAL DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Avaliação Externa das Escolas: Quadro de referência*. [online]. 2023. [cit. 2026-02-12]. Disponível na internet: <https://www.igec.mec.pt/upload/AEE3/AEE_QR_2023.pdf>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Lei n.º 31/2002, de 20 de dezembro. [online]. 2002. [cit. 2026-02-11]. Disponível na internet: <<https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/lei/31-2002-405486>>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Decreto-Lei n.º 54/2018, de 6 de julho. [online]. 2018. [cit. 2026-02-23]. Disponível na internet: <<https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/decreto-lei/54-2018-115652961>>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Decreto-Lei n.º 55/2018, de 6 de julho. [online]. 2018. [cit. 2026-01-22]. Disponível na internet: <<https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/decreto-lei/55-2018-115652962>>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Decreto-Lei n.º 62/2023, de 25 de julho. [online]. 2023. [cit. 2026-02-23]. Disponível na internet: <<https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/decreto-lei/62-2023-216154388>>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Decreto-Lei n.º 276/2007, de 31 de julho. [online]. 2007. [cit. 2026-01-14]. Disponível na internet: <<https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/2007-107687493>>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Decreto-Lei n.º 75/2008, de 22 de abril. [online]. 2008. [cit. 2026-02-09]. Disponível na internet: <<https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/decreto-lei/75-2008-249866>>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Decreto Regulamentar n.º 15/2012, de 27 de janeiro. [online]. 2012. [cit. 2026-01-12]. Disponível na internet: <https://www.igec.mec.pt/upload/Legisla%C3%A7%C3%A3o/Decreto_Regulamentar_15_2012.pdf>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Lei n.º 46/86, de 14 de outubro – Lei de Bases do Sistema Educativo. [online]. 1986. [cit. 2026-01-15]. Disponível na internet: <<https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/lei/1986-34444975>>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Lei n.º 85/2009, de 27 de agosto. [online]. 2009. [cit. 2026-02-05]. Disponível na internet: <<https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/lei/85-2009-488826>>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Decreto-Lei n.º 170/2009, de 3 de agosto. Diário da República, I Série. [online]. 2009. [cit. 2026-02-05]. Dostupné na internete: <<https://files.dre.pt/1s/2009/08/14800/0498504990.pdf>>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Decreto-Lei n.º 125/2011, de 29 de dezembro. [online]. 2011. [cit. 2026-02-05]. Dostupné na internete: <<https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/2011-115326112>>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Despacho n.º 8368/2024, de 2024. [online]. 2024. [cit. 2026-01-16]. Dostupné na internete: <<https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/despacho/8368-2024-873447631>>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Portaria n.º 145/2012, de 16 de maio. [online]. 2012. [cit. 2026-01-15]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/Legisla%C3%A7%C3%A3o/Portaria_145_2012_IGEC_UnidadesOrganicas.pdf>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Portaria n.º 230/2013, de 19 de julho. [online]. 2013. [cit. 2026-02-23]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/Legisla%C3%A7%C3%A3o/Portaria_230_2013_SegundaAlteracao_Portaria_145_2012_IGEC_EstruturaOrganica.pdf>.

LEGISLAÇÃO PORTUGAL. Portaria n.º 256/2012, de 27 de agosto. [online]. 2012. [cit. 2026-02-23]. Dostupné na internete: <https://www.igec.mec.pt/upload/Legisla%C3%A7%C3%A3o/Portaria_256_2012_altera_Portaria_145_2012_IGEC_UnidadesOrganicas.pdf>.

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT (OECD). *Review of Inclusive Education in Portugal*. [online]. 2022. [cit. 2026-02-16]. Dostupné na internete: <https://www.oecd.org/en/publications/review-of-inclusive-education-in-portugal_a9c95902-en.html>.

PIRES, Ana Márcia. *Odpovede na dotazník k systému externého hodnotenia škôl v Portugalsku* [e-mailová komunikácia]. Inspeção-Geral da Educação e Ciência, január 2026.

THE STANDING INTERNATIONAL CONFERENCE OF INSPECTORATES. *Portugal: Inspectorate Profile*. [online]. 2025. [cit. 2026-01-30]. Dostupné na internete: <https://www.sici-inspectorates.eu/swfiles/files/SICI_InspectorateProfile_2024_Portugal.pdf>.

Príloha č. 1 Odborné vyjadrenie zástupkyne Generálneho inšpektorátu pre vzdelávanie a vedu k systému externého hodnotenia škôl v Portugalsku

Realizačný tím v rámci spracovania analýzy systému hodnotenia kvality škôl v Portugalsku oslovil zástupcov generálneho inšpektorátu so žiadosťou o poskytnutie doplňujúcich odborných informácií k fungovaniu externého hodnotenia škôl.

Na otázky odpovedala **Ana Márcia Pires**, školská inšpektorka, ktorá poskytla písomné odpovede v januári 2026.

Jej vyjadrenia predstavujú odborný zdroj informácií k aktuálnemu nastaveniu systému externého hodnotenia škôl v Portugalsku. Poskytnuté odpovede významne prispeli k spresneniu a doplneniu analytických zistení uvedených v tejto správe, najmä v oblasti procesov hodnotenia, organizačného zabezpečenia a právneho rámca činnosti generálneho inšpektorátu.

DOTAZNÍK

1. SYSTÉM INŠPEKCIE / HODNOTENIA VO VAŠEJ KRAJINE

1.1 Ktorá organizácia je zodpovedná za externé hodnotenie kvality škôl a vzdelávacích inštitúcií?

Za realizáciu externého hodnotenia škôl (Avaliação Externa das Escolas – AEE) je zodpovedný **Generálny inšpektorát pre vzdelávanie a vedu (Inspeção-Geral da Educação e Ciência – IGEC)**.

IGEC je ústredným orgánom priamej štátnej správy s administratívnou autonómiou. Prispieva ku kvalite vzdelávacieho systému v oblasti predškolského vzdelávania, základného a stredného vzdelávania, ako aj mimoškolského vzdelávania, a to najmä prostredníctvom kontrolných, monitorovacích a hodnotiacich činností. Navrhuje opatrenia smerujúce k zlepšeniu vzdelávacieho systému a podieľa sa na procese hodnotenia základných a stredných škôl a súvisiacich aktivít.

Právny rámec činnosti IGEC upravuje **Decreto Regulamentar č. 15/2012 z 27. januára**: https://www.igec.mec.pt/upload/Legislação/Decreto_Regulamentar_15_2012.pdf

V oblasti inšpekčných činností pôsobí v IGEC 156 zamestnancov – 137 inšpektorov a 19 učiteľov v režime dočasného pridelenia.

Tímy realizujúce externé hodnotenie škôl sú zložené z dvoch inšpektorov a dvoch externých expertov (vysokoškolských pedagógov z verejných alebo súkromných univerzít a polytechnických inštitútov, s ktorými IGEC uzatvára dohody o spolupráci).

V školskom roku 2024/2025 bolo do externého hodnotenia zapojených približne 81 inšpektorov a 100 externých expertov.

Financovanie IGEC je verejné a pochádza zo štátneho rozpočtu.

1.2. Hodnotí vaša organizácia iba školy, alebo aj iné vzdelávacie inštitúcie?

IGEC hodnotí školy. V rámci tretieho cyklu externého hodnotenia (aktuálne prebiehajúceho) sa hodnotenie vzťahuje na:

- a) školské klastre (agrupamentos de escolas), ktoré zahŕňajú zariadenia predškolského vzdelávania a verejné základné a stredné školy vrátane škôl so špecializovaným umeleckým vzdelávaním;
 - b) odborné školy (verejné aj súkromné);
 - c) súkromné a kooperatívne školy so zmluvou o pridružení alebo podpore, ako aj školy, ktorých príjmy pochádzajú prevažne z verejných zdrojov.
-

1.3. Aké úrovne vzdelávania sa hodnotia?

Hodnotia sa rôzne úrovne vzdelávania:

- predškolské vzdelávanie,
 - základné vzdelávanie,
 - stredné vzdelávanie.
-

1.4. Aké typy hodnotenia kvality škôl existujú vo vašej krajine?

Externé hodnotenie škôl (AEE) – komplexné hodnotenie; realizujú sa aj priebežné (medzicyklické) hodnotenia.

Monitorovacie činnosti:

- Monitorovanie vzdelávacej činnosti (Acompanhamento da Ação Educativa) a program „Prvé ročníky“ (Primeiros Anos) – tematické intervencie.

Monitorovacia činnosť „Prvé ročníky“ sa realizuje aj na základe podnetov alebo sťažností.

1.5. Uvedte kľúčových aktérov zapojených do hodnotenia kvality škôl.

Kľúčovými aktérmi zapojenými do externého hodnotenia škôl (AEE) sú:

- inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, s ktorými IGEC uzatvára dohody o spolupráci v rámci AEE a ktoré nominujú externých expertov do hodnotiacich tímov;
- Generálne riaditeľstvo pre štatistiku v oblasti školstva a vedy (Direção-Geral de Estatísticas da Educação e Ciência – DGEEC), ústredný orgán Ministerstva školstva, vedy a inovácií, ktorý poskytuje štatistické údaje o školách využívané v procese externého hodnotenia.

2. VÝBER ŠKÔL A PRÍSTUP ZALOŽENÝ NA RIZIKU

2.1. Ako sa vyberajú školy a vzdelávacie inštitúcie na externé hodnotenie kvality?

Školy uvedené v bode 1.2 sú hodnotené raz v každom hodnotiacom cykle, pričom sa dodržiava chronologické poradie vychádzajúce z ich hodnotenia v predchádzajúcom cykle.

Prednosť majú tie školy, ktoré v hodnotených doménach dosiahli nižšie klasifikácie.

2.2. Používate pri plánovaní externého hodnotenia kvality škôl model založený na riziku?

Nie.

2.3. Aké zdroje údajov využívate na monitorovanie kvality škôl a identifikáciu potenciálne rizikových škôl?

Využívajú sa údaje IGEC, najmä z externých hodnotení a z iných realizovaných inšpekcií, ako aj štatistické údaje poskytované DGEEC.

2.4. V nadväznosti na predchádzajúcu otázku – využívate automatizovanú alebo systémom podporovanú analýzu údajov?

Nie.

3. PROCES EXTERNÉHO HODNOTENIA KVALITY

3.1. Ako prebieha proces externého hodnotenia kvality školy v praxi?

Externé hodnotenie škôl zahŕňa prípravnú fázu, ktorá pozostáva z realizácie dotazníkov spokojnosti pre žiakov, pedagogických a nepedagogických zamestnancov a rodičov, z analýzy dokumentácie, konzultácie štatistických údajov a prípravných pracovných stretnutí.

Nasleduje práca realizovaná priamo v škole, ktorá má dve fázy:

- v prvej fáze sa uskutočňuje pozorovanie pedagogickej praxe (v predškolskom vzdelávaní) a vyučovacieho procesu (v základnom a strednom vzdelávaní);
- druhá fáza zahŕňa rozhovory so školskou komunitou a ďalšími zainteresovanými aktérmi (stakeholdermi), ako aj návštevu školy alebo školského klastru.

Následne sa vypracúva návrh hodnotiacej správy, ktorý je zaslaný škole na prípadné vyjadrenie (právo na vyjadrenie k zisteniam). Proces sa uzatvára zverejnením finálnej verzie správy na webovej stránke IGEC a realizáciou dotazníkov hodnotenia procesu zo strany škôl aj hodnotiteľov.

3.2. Aké metódy a nástroje používajú hodnotitelia (školskí inšpektori) počas externého hodnotenia?

Používané metódy zahŕňajú:

- analýzu dokumentácie,
- konzultáciu štatistických údajov,
- realizáciu dotazníkov spokojnosti,
- pozorovanie pedagogickej a vyučovacej praxe a vzdelávacích kontextov,
- realizáciu rozhovorov.

Z nástrojov sa využíva Referenčný rámec externého hodnotenia a podporné dokumenty pre pozorovanie pedagogickej a vyučovacej praxe.

Pre vypracovanie hodnotiacej správy existuje štandardizovaná matica (šablóna).

3.3. Aká je typická dĺžka externého hodnotenia jednej školy?

Dĺžka externého hodnotenia je nasledovná:

- tri dni prípravy;
 - dva dni pozorovania pedagogickej a vyučovacej praxe;
 - štyri dni práce priamo v škole;
 - sedem dní na vypracovanie správy koordinátorom hodnotiaceho tímu.
-

3.4. Aký je priemerný počet realizovaných hodnotení ročne a koľko hodnotiteľov zamestnávate?

Ročne sa realizuje približne 100 externých hodnotení.

V školskom roku 2024/2025 bolo hodnotených 103 škôl a do procesu bolo zapojených 81 inšpektorov a 100 externých expertov.

4. KRITÉRIÁ A INDIKÁTORY HODNOTENIA KVALITY

4.1. Existuje formálny hodnotiaci rámec alebo súbor kritérií používaný na hodnotenie kvality škôl a vzdelávacích inštitúcií?

Externé hodnotenie škôl je založené na **Referenčnom rámci (Quadro de Referência)**, ktorý je štruktúrovaný do štyroch domén:

1. Sebahodnotenie (Autoavaliação)
2. Líderstvo a riadenie (Liderança e Gestão)
3. Poskytovanie vzdelávacej služby (Prestação do Serviço Educativo)
4. Výsledky (Resultados)

Rámec zahŕňa spolu dvanásť oblastí analýzy. Každá oblasť je konkretizovaná prostredníctvom súboru referenčných ukazovateľov a indikátorov.

Tento opis zároveň odpovedá na otázky 4.2, 4.3 a 4.4.

Odkaz na Referenčný rámec:

https://www.igec.mec.pt/upload/AEE3/AEE_QR_2023.pdf

4.2. Aké sú hlavné oblasti alebo domény hodnotenia kvality škôl?

Hlavnými doménami hodnotenia sú:

- Sebahodnotenie,
 - Líderstvo a riadenie,
 - Poskytovanie vzdelávacej služby,
 - Výsledky.
-

4.3. Aké sú kľúčové kritériá používané pri hodnotení kvality škôl?

Kritériá hodnotenia vychádzajú z vyššie uvedených domén a sú rozpracované do jednotlivých oblastí analýzy, ktoré zahŕňajú napríklad:

- procesy sebahodnotenia školy,
 - riadenie a pedagogické líderstvo,
 - organizáciu a kvalitu poskytovania vzdelávania,
 - dosahované výsledky žiakov a celkové výsledky školy.
-

4.4. Sú hodnotiace kritériá rozpracované do konkrétnych indikátorov?

Áno. Jednotlivé oblasti analýzy sú konkretizované prostredníctvom referenčných ukazovateľov a indikátorov, ktoré podrobnejšie špecifikujú očakávanú úroveň kvality.

4.5. Akú hodnotiacu škálu alebo klasifikačný systém používate?

Každý zo štyroch hodnotených domén sa pridružuje klasifikácia na základe päťstupňovej škály:

- Výborný (Excelente)
- Veľmi dobrý (Muito Bom)
- Dobrý (Bom)
- Dostatočný (Suficiente)
- Nedostatočný (Insuficiente)

Odkaz na hodnotiacu škálu:

https://www.igec.mec.pt/upload/AEE3_2018/AEE_3_Escala_avaliacao.pdf

4.6. Ako zabezpečujete objektivnosť a konzistentnosť hodnotenia medzi jednotlivými hodnotiteľmi alebo tímami?

Generálny inšpektorát považuje za kľúčové systematické vzdelávanie hodnotiteľov s cieľom zabezpečiť objektivnosť a konzistentnosť medzi hodnotiacimi tímami.

Konzistentnosť hodnotiacich záverov podporuje aj triangulácia informácií a údajov získaných hodnotiacimi tímami.

Okrem toho konzistentnosť zabezpečujú aj tímy inšpektorov, ktoré vykonávajú následnú kontrolu a čítanie hodnotiacich správ.

4.7. Využívate informačný systém alebo digitálny nástroj na realizáciu externého hodnotenia škôl?

Nie.

5. SEBAHODNOTENIE ŠKOLY

5.1. Sú školy vo vašej krajine povinné vykonávať sebahodnotenie?

Zákon č. 31/2002 z 20. decembra schvaľuje systém hodnotenia vzdelávania a neuniverzitného školstva. Vzťahuje sa na predškolské vzdelávanie, základné a stredné vzdelávanie a uplatňuje sa na vzdelávacie inštitúcie verejnej aj súkromnej siete.

Sebahodnotenie je povinné.

Zákon č. 31/2002 z 20. decembra:

<https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/lei/31-2002-405486>

5.2. Existuje národný alebo inštitucionálny informačný systém či digitálna platforma, ktorú školy používajú na realizáciu sebahodnotenia?

Nie.

5.3. Ako často sa vykonáva sebahodnotenie školy?

Sebahodnotenie má povinný charakter a realizuje sa priebežne.

5.4. Aké kritériá sa sledujú v rámci sebahodnotenia?

Sebahodnotenie vychádza z nasledujúcich oblastí analýzy:

- a) miera napĺňania školského vzdelávacieho projektu a spôsob, akým sa pripravuje a realizuje vzdelávanie a učenie detí a žiakov, s prihliadnutím na ich špecifické charakteristiky;
 - b) úroveň realizácie aktivít podporujúcich vytváranie pozitívnej školskej klímy a prostredia, ktoré zabezpečuje emocionálne a sociálne podmienky priaznivé pre interakciu, sociálnu integráciu, učenie a celkový rozvoj osobnosti detí a žiakov;
 - c) fungovanie orgánov riadenia a správy škôl alebo školských klastrov, vrátane fungovania riadiacich a pedagogických štruktúr, administratívneho fungovania, riadenia zdrojov a vízie vzdelávacej činnosti ako projektu a plánu činnosti;
 - d) školský úspech, hodnotený prostredníctvom schopnosti podporovať školskú dochádzku a dosahovať výsledky vo vzdelávaní žiakov, najmä výsledky identifikované v rámci platných systémov hodnotenia výsledkov vzdelávania;
 - e) rozvíjanie kultúry spolupráce medzi členmi vzdelávacej komunity.
-

5.5. Aké metódy sebahodnotenia sa používajú?

Každá škola môže prijať už existujúci model sebahodnotenia alebo si vytvoriť vlastný model.

5.6. Ako sa výsledky sebahodnotenia využívajú v procese externého hodnotenia?

Sebahodnotenie každej školy predstavuje jeden z predmetov externého hodnotenia a tvorí jednu z hodnotených domén (pozri Referenčný rámec).

5.7. Považujete sebahodnotenie školy za dôležitý prvok zabezpečovania kvality?

Áno, v súlade s Referenčným rámcom uvedeným vyššie.

6. VÝSTUPY, NADVÄZNÉ OPATRENIA A TRANSPARENTNOSŤ

6.1. Aké sú hlavné výstupy externého hodnotenia kvality školy?

Pre každú hodnotenú školu sa vypracúva správa, ktorá vyjadruje výsledok realizovaného hodnotenia. Správa obsahuje hodnotiace závery podložené dôkazmi, ktoré odôvodňujú klasifikáciu pridelenú v každej zo štyroch hodnotených domén.

Správa identifikuje hlavné silné stránky a oblasti na zlepšenie a zároveň vyzdvihuje špecifické charakteristiky školy, ktoré majú vplyv na poskytovanie vzdelávacej služby, spravidla formou samostatných textových rámečkov.

Prvá verzia správy je zaslaná škole vo forme návrhu („projeto“), aby mohla uplatniť právo na vyjadrenie, ak to považuje za potrebné.

6.2. Aké kroky nasledujú po identifikovaní nedostatkov v kvalite vzdelávania?

Po externom hodnotení školy môže byť realizované priebežné (medzicyklické) hodnotenie zamerané na niektoré domény, a to na návrh hodnotiaceho tímu alebo samotnej školy, najmä v nadväznosti na implementované zlepšovacie opatrenia alebo inovatívne procesy.

Priebežné hodnotenie môže byť realizované aj v prípade zhoršenia poskytovanej vzdelávacej služby alebo pri nedostatočných výsledkoch.

6.3. Zverejňujete individuálne hodnotiace správy alebo vypracúvate súhrnné ročné správy?

Každoročne sa vypracúvajú globálne (súhrnné) správy o činnosti externého hodnotenia škôl s cieľom prispieť k lepšej informovanosti verejnosti o kvalite práce škôl a poskytovať podklady pre rozhodovanie v oblasti rozvoja vzdelávacích politík.

Globálne správy aj individuálne správy škôl sú zverejňované na webovej stránke inšpektorátu.

Odkaz na globálnu správu:

https://www.igec.mec.pt/upload/Relatorios/AEE_22-23_23-24.pdf

Odkaz na individuálne správy škôl:

<https://igec-aeec.site/index.php>

6.4. Sú školy medzi sebou porovnávané na základe výsledkov externého hodnotenia?

Generálny inšpektorát formálne neuskutočňuje porovnávanie škôl.

Keďže jednotlivým doménam hodnotenia – Sebahodnotenie, Líderstvo a riadenie, Poskytovanie vzdelávacej služby a Výsledky – sa pridelujú klasifikácie a správy škôl sú verejne dostupné, čitateľ si môže vytvoriť vlastné porovnania na základe informácií uvedených v správach.

7. PRÍKLADY DOBREJ PRAXE

- 7.1. Ktoré dokumenty, metodiky alebo nástroje by ste odporučili ako príklady dobrej praxe v oblasti hodnotenia kvality škôl?**

- 7.2. Ktoré prvky vášho systému hodnotenia kvality škôl považujete za najviac inšpiratívne alebo prenositeľné do iných krajín?**

- 7.3. Ktorý zahraničný systém hodnotenia kvality škôl považujete za obzvlášť inšpiratívny a prečo?**

Naším cieľom bolo predstaviť model externého hodnotenia škôl, ktorý sa v súčasnosti realizuje v Portugalsku, s očakávaním, že môže byť inšpiratívny pre iné vzdelávacie systémy, rovnako ako sa aj my oboznamujeme s praxou iných krajín.

Ste ochotní zúčastniť sa následnej online diskusie alebo rozhovoru s cieľom bližšie vysvetliť fungovanie systému školského inšpekčného/hodnotiaceho systému?

Áno, sme k dispozícii na poskytnutie ďalších vysvetlení týkajúcich sa našej práce.

Prostredníctvom nasledujúceho odkazu je možné získať prístup ku kompletnej dokumentácii k činnosti externého hodnotenia škôl, ktorá je dostupná na webovej stránke inšpektorátu:

https://www.igec.mec.pt/content_01.asp?BtreelD=03/01&treelD=03/01/03/00&auxID=&newsID=2762#content

Január 2026

Príloha č. 2 Počet žiakov podľa typu vzdelávania za jednotlivé školské roky

ÚROVEŇ VZDELÁNIA	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Predškolská výchova	276 125	272 547	266 666	265 414	264 660	259 850	253 959	240 231	243 719	251 108	251 060	259 030	265 025	269 616
Základné vzdelanie	1 206 716	1 157 811	1 093 523	1 057 459	1 041 698	1 013 397	1 000 006	987 704	970 229	950 864	926 042	930 323	945 449	954 792
1. cyklus	464 620	454 003	440 378	424 284	418 145	408 041	404 010	401 476	393 793	386 583	373 109	374 620	388 316	400 174
2. cyklus	278 263	266 095	252 667	249 754	238 582	230 842	225 794	220 184	218 907	215 389	210 064	212 914	210 345	206 225
3. cyklus	463 833	437 713	400 478	383 421	384 971	374 514	370 202	366 044	357 529	348 892	342 869	342 789	346 788	348 393
Stredoškolské vzdelanie	440 895	411 238	398 447	385 210	393 618	391 538	399 775	401 050	399 386	393 340	393 689	397 100	394 964	389 537
Celkovo	1 923 736	1 841 596	1 758 636	1 708 083	1 699 976	1 664 785	1 653 740	1 628 985	1 613 334	1 595 312	1 570 791	1 586 453	1 605 438	1 613 945

Zdroj: DIREÇÃO-GERAL DE ESTATÍSTICAS DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Educação em Números*. [online databáza]. 2026. [cit. 2026-01-26]. Dostupné na internete:

<<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrljoiZDQwZGQ1NGUtZDBiNS00MzVlTk2MDYtYzc5ODlyZDRiYTkxliwidCl6ImQ0MlWzMGNmLTgzMzEtNGJkNC05YTJkLTg3NGY1MmlwMDQxNSlslmMiOjh9&pageName=ReportSection160253c4e08848c860a8>>.

Príloha č. 3 Počet škôl podľa typu za jednotlivé školské roky

Školský rok	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Typológia										
Celkom	8898	8786	8583	8469	8367	8310	8241	8199	8136	8058
MATERSKÁ ŠKOLA	3196	3129	3054	2974	2924	2920	2908	2880	2858	2793
Základná škola	4730	4669	4549	4511	4467	4405	4351	4339	4295	4278
Stredná škola	327	325	335	325	333	346	342	341	339	336
Základná a stredná škola	371	391	371	382	369	363	366	365	371	372
Umelecká škola	13	13	14	13	12	14	14	14	14	14
Odborná škola	261	259	260	264	262	262	260	260	259	265

Zdroj: DIREÇÃO-GERAL DE ESTATÍSTICAS DA EDUCAÇÃO E CIÊNCIA. *Regiões em Números - Educação*. [online databáza]. 2026. [cit. 2026-01-26]. Dostupné na internete: <<https://estatisticas-educacao.dgeec.medu.pt/regioesemnumeros/inicio.asp>>.